

Sensitiivisten aiheiden käsittely kuvituksen keinoin

Kuvituksia Afganistanin tilanteesta Amnestyn Suomen osastolle

Rita Raaska

Opinnäytetyö | 93 sivua

LAB Ammattikorkeakoulu | Muotoiluinstituutti

Medianomi (AMK) | Graafinen suunnittelu

Kevät 2022

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä toteutettiin kuvituksia Afganistanin tilanteesta ihmisoikeusjärjestö Amnestyn Suomen osaston kampanjamateriaaliksi. Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia hankalien ja abstraktien aiheiden kuvaamista sensitiivisellä tavalla kuvituksen keinoin.

Taustatyössä tutkittiin kuvituksen käyttöä hyväntekeväisyysjärjestöjen visuaalisessa viestinnässä sekä erilaisissa yhteiskunnallisissa kampanjoissa. Ihmisten kuvittaminen oli kaiken keskiössä, joten lisäksi työssä perehdyttiin esimerkiksi etnisyyden kuvittamiseen, representaatioon sekä pakolaiskuvaston konventioihin.

Kuvituksia suunniteltiin Afganistan-vetoomukseen sekä verkkosivuille aiheesta kertovien artikkelien ja uutisten yhteyteen. Lisäksi asiakas toivoi Instagramiin tulevaa kuvituksia sisältävää ja informaatiota Afganistanin tilanteesta antavaa kuvakarusellia. Kaikki kuvitukset toteutettiin digitaalisesti Photoshopilla piirtäen.

Prosessin aikana kävi ilmi perusteellisen taustatyön tekemisen tärkeys. Haavoittuvaisessa asemassa olevien ihmisten kuvaaminen osoittautui haastavaksi, sillä monia eri näkökulmia ja kuvaamisen tapoja tuli ottaa huomioon.

Avainsanat: kuvitus, kampanja, järjestö, pakolaiskuvasto, representaatio, Amnesty

Abstract

In this thesis I created illustrations about the Afghanistan situation for the campaign material of the Finnish section of Amnesty. The goal was to explore how to illustrate complex and abstract subjects in a sensitive way.

The background work examined the use of illustration both in visual communication of charitable organisations and in various public awareness campaigns. The work also explored representation, the ways to illustrate ethnicity and the conventions of refugee imagery.

The illustrations were designed to be used in a petition about Afghanistan and on a website alongside articles and news about the situation. The client also hoped to have an illustrated and informative picture carousel for Instagram. All of the illustrations were created digitally using Photoshop.

During the process it was noticed how important in-depth background work about the illustrated subject really is. It proved to be quite challenging to illustrate people in a vulnerable position. Many different points of view and ways of representing had to be considered.

Key words: illustration, campaign, organization, refugee imagery, representation, Amnesty

Sisällys

1 Johdanto	5	4 Kuvitusprosessi	38
2 Taustoitus	8	4.1 Ideointi	
2.1 Kuvitettava aihe		4.2 Vetoomuskuvitus	
2.2 Esimerkkejä Amnestyn kampanjoista		4.3 Artikkelikuvitukset	
2.3 Kuvitus yhteiskunnallisissa kampanjoissa		4.4 Instagram-kuvakaruselli	
3 Näkökulmat	22	5 Valmiit kuvitukset	69
3.1 Kuvitus vs. valokuva		6 Yhteenveto	84
3.2 Hankalien ja abstraktien aiheiden kuvittaminen		7 Lähteet	86
3.3 Haitallinen uhrikuvasto			
3.4 Etnisyyden kuvittaminen			

1 JOHDANTO

Johdanto

Suoritin työharjoitteluni Amnestyn Suomen osastolla ja kysyin heiltä mahdollisia kuvitustarpeita opinnäytetyötäni ajatellen. Amnestyn Afganistanin tilanteeseen liittyvää uutta kampanjaa oltiin suunnittelemassa, mutta haasteeksi koettiin aiheen visualisointi. Valokuvia ihmisistä paikan päältä ei voitu käyttää huolettomasti, koska kuvissa olevia ihmisiä ei haluttu saattaa vaaraan.

Myös sodan ja väkivallan kuvaamiseen haluttiin löytää uusi ja sensitiivinen kulma. Kampanjan visuaalisissa materiaaleissa päätettiin tämän takia käyttää kuvitusta. Tästä sainkin haastavan, mutta todella mielenkiintoisen aiheen opinnäytetyölleni.

Tutkimuskysymys

Tutkin, miten hankalasta ja osin abstraktista aiheesta voidaan luoda sensitiivinen, mutta asiaa kaunistelematon kuvitus. Lisäksi tutkin eri näkökulmia liittyen ihmisten monimuotoiseen kuvittamiseen. Pohdin myös järjestökentän visuaalisuuden eettisyyttä ja stereotyyppisen pakolaiskuvaston ongelmallisuutta.

Aihetta ja sen kaikkia nyansseja olisi mahdollista tarkastella lukuisista näkökulmista, mutta opinnäytetyön rajallisuuden kannalta käsiteltäviä tarkastelutapoja oli karsittava.

Tavoite

Työni tavoitteena oli luoda Afganistan-kampanjaa varten yhtenäinen kuvituskokonaisuus, joka täyttäisi asiakkaan toiveet ja tarpeet. Kuvitusten tuli olla vaikuttavia ja saada yhä useampi allekirjoittamaan Afganistan-vetoomus. Halusin myös tehdä taustatyön huolella kuvitettavasta aiheesta ja kehittyä kuvittajana sensitiivisten aiheiden kuvaamisessa.

Menetelmät

Toteutin kaikki kuvitukset digitaalisesti piirtäen Photoshopilla. Etsin referenssimateriaaliksi valokuvia, joita hyödynsin kuvitusten suunnittelun apuna. Tutkin, miten hyväntekeväisyysjärjestöt hyödyntävät kuvitusta visuaalisissa materiaaleissaan ja kampanjoissaan. Lisäksi tarkastelin erilaisia abstrakteja aiheita käsitteleviä kuvituksia ja pyrin poimimaan niistä lähestymistapoja omaan työskentelyyni.

Hyödynsin myös kuvittamisen keinoihin keskittyvää kirjallisuutta ja tutkin markkinointiviestinnän keinoja. Lisäksi tarkastelin median esittämää stereotyyppistä pakolaiskuvastoa ja vaihtoehtoisia lähestymistapoja sille.

Sanasto

Pakolaiskuvasto

Median esittämät kuvat pakolaisista ja turvapaikanhakijoista.

Uhrikuvasto

Median esittämät kuvat hädänalaisista ihmisistä, jotka esittävät yksilöllisesti uhrin roolissa, ns. kärsimyskuvasto (Anna Lindh -säätiön Suomen verkosto).

Valkoinen pelastaja

Termi, jota käytetään yleensä valkoisesta ja etuoikeutetusta ihmisestä, joka omasta mielestään auttaa ei-valkoisia ihmisiä, mutta ei omaa tarvittavaa ymmärrystä, kokemusta tai koulutusta kyseiseen tehtävään. Ilmiöön liittyy oman hyvyden tunteen sekä eettisyyden kohottaminen. (Fem-R.)

Representaatio

Termi, jolla viitataan ihmisryhmän mahdollisuuteen näkyä ja kuulua yhteiskunnassa, kuten mediassa (Fem-R).

Brainstorming

Ideointimenetelmä, jossa pyritään luomaan suuria määriä ideoita tiettyyn aiheeseen liittyen. Olennaista on synnyttää suuri määrä luovia ideoita eikä arvioida niiden laatua. (Halme 2018.)

2 TAUSTOITUS

2.1 Kuvitettava aihe

Toimeksiantoni oli suunnitella ja toteuttaa kuvituksia Afganistanin tilanteesta Amnestyn Suomen osaston kampanjamateriaaleiksi. Kuvituksia tulitaiisiin käyttämään visuaalisina materiaaleina osana vetoomusta sekä järjestön sosiaalisen median kanavilla ja verkkosivuilla. Kampanjan tavoitteena on edistää Amnestyn Suomen osaston työtä Afganistanin tilanteen hyväksi.

Afganistan-kampanjan haasteeksi koettiin sen visuaalisuus, sillä ihmisten valokuvia ei voida huoletta käyttää. Ketään ei haluta saattaa vaaraan kuvien käytön seurauksena. Amnestyn Suomen osasto käytti ihmisten kuvia paikan päältä Kabulista elokuun 2021 hyökkäyksen jälkeen, mutta henkilöiden kasvat päätettiin turvallisuussyistä sumentaa. Tämän takia he halusivat käyttää kampanjan visuaalisina materiaaleina kuvitusta valokuvien sijaan. Amnestyn Euroopan muiden osastojen kuvasto Afganistania käsittelevien uutisten ja artikkelien ympärillä koostui pääosin valokuvista.

Asiakas toivoi kuvitusten kuvaavan afganistanilaisia ihmisiä ja esittävän heidät vahvoina yksilöinä. Uhrivastosta ja tarpeetonta surkuttelua haluttiin välttää. Väkivallan kuvaaminen koettiin haasteena ja siihen toivottiin sensitiivistä ratkaisua jollakin uudella kulmalla.

Afganistanin tilanne

Syvennyin ensimmäiseksi Afganistanin tilanteeseen. Koin tärkeäksi tutustua maahan ja sen monipuoliseen kulttuuriin ennen varsinaisen kuvittamisen aloittamista.

Afganistan on Etelä-Aasiassa sijaitseva islamilainen tasavalta ja monikulttuurinen sekä kieliltään rikas valtio. Maassa vallitsee tälläkin hetkellä kriisi, joka on seurausta Talibanin hyökkäyksestä elokuussa 2021 (kuva 1). Väkivalta, levottomuudet ja turvattomuus ovat Talibanin vallan myötä lisääntyneet. Afganistanin kriisin juuret ulottuvat pitkälle maan historiaan ja konflikti on kestänyt jo vuosikymmeniä. Maassa tälläkin hetkellä käytävä aseellinen konflikti on jatkunut moniulotteisena 70-luvun lopulta lähtien. Sodan taustalla vaikuttavat muun muassa yhteiskunnalliset jännitteet, eri etnisten ryhmien taistelu vallasta sekä taistelu ulkomaista vaikutusvaltaa vastaan. Konfliktia ylläpitävät myös huume- ja sotatalous. (Koivula & Trümpler, 24.)

Positiivisia edistysaskelia liittyen ihmisoikeuksiin sekä naisten ja tyttöjen aseman parantamiseksi on maan epävarmasta tilanteesta huolimatta otettu. Tämä kehitys on Talibanin viimeaikaisen nousun myötä uhattuna (kuva 2). (Amnesty 2021a.)

Kuva 1. Taliban-sotilaita. (Javed Tanveer / AFP via Getty Images 2021).

Kuva 2. Sotkettu murali entisen naisasiain ministeriön ulkopuolella, jonka Taliban korvasi omalla ministeriöllään (Bronstein 2021).

Elokuinen hyökkäys sai alkunsa Yhdysvaltojen alkaessa vetää joukkojaan pois Afganistanista. Taliban valloitti nopeasti suuria kaupunkeja ja lopulta myös pääkaupunki Kabul. (The New York Times 2021.) Hyökkäysten myötä ihmiset joutuivat jättämään kotinsa ja pakenemaan. Amnestyn pääsihteeri Agnés Callamardin mukaan erityisesti etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvat ihmiset tulevat olemaan erityisessä vaarassa Talibanin hallinnon alla. Amnesty Internationalin selvityksen mukaan jo kesällä 2021 Taliban oli syyllistynyt rikoksiin Ghaznin maakunnassa, jolloin he surmasivat yhdeksän hazara-vähemmistöön kuuluvaa miestä. (Amnesty 2021a.)

Taide ja Taliban

Shamsia Hassani on afganistanilainen taiteilija, jonka graffitit ja muralit tuovat esiin Afganistanin naisten äänen (kuva 3). Hän luo teoksensa pääosin Kabuln kaduille (kuva 4). Kun kaupungin kadut eivät ole turvalliset, hän työskentelee kotoaan käsin. (Germanpayeh 2019.) Hassanin monissa teoksissa pääroolissa on silmät kiinni oleva naishahmo. Teoksissa on tummia sävyjä ja synkkyyttä, sekä sotaan viittaavia aiheita. Talibanin hallitessa maata vuosina 1996-2001 taiteen tekeminen oli vaarallista. Taliban ei tunnustanut musiikkia ja kielsi kaikenlaisen taiteen, joka esitti ihmistä jollakin tavalla. (Clark 2021.)

Kuva 3. Shamsia Hassanin teos kankaalle (Hassani 2016).

*Art changes people's minds
and people change the world.*

Shamsia Hassani

Kuva 4. Shamsia Hassani työstämässä muraalia (Hassani 2021).

Hassani on luonut kuvitteellisen teoksen Bamiyan laakson kalliioseinämään osana *Dreaming Graffiti*-kuvasarjaansa (kuva 5). Hän esittelee kuvissa paikkoja, joihin unelmoi pääsevänsä tekemään teoksensa ja on muokannut ne kuvaan digitaalisesti. (Kumar 2021.) Taliban tuhosi kyseisen Bamiyan laakson kaksi massiivista Buddha-patsasta vuonna 2001. Patsaat oli veistetty 500-luvulla ja Bamiyan laakson alue on osa Unescon maailmanperintöluettelo. (Unesco 2022.) Hassani sai idean projektiin, kun todellisten teosten tekeminen kävi mahdottomaksi hänen kaupungissaan (Hassani 2021).

Sodan seurauksena Hassani kasvoi monen ikätoverinsa tavoin pakolaisena Iranissa. Hän palasi Kabuliin Talibanin hallinnon kaatumisen myötä vuonna 2001. Hänen mukaansa taide alkoi tällöin kehittyä Afganistanissa ja taiteilijoiden sekä taiteen ystävien määrä oli nousussa. Vaikka moni oli edelleen taidetta vastaan, se oli kaikille saatavilla ja jokaisella oli vapaus tulla taiteilijaksi. Hassanin teosten naishahmo muodostui symboliksi muutokselle, voimaantumiselle ja rauhalle (kuva 6). Moni hänen töistään on kuitenkin nyt pyyhitty pois. Hassani kertoi aiemmin uskovansa taiteen olevan sotaa vahvempi. Sota näytti kuitenkin voimansa, kun 20 vuoden aikana luodut teokset katosivat minuuteissa Talibanin toimesta. (Kumar 2021.)

Kuva 5. Hassanin kuvitteellinen teos Bamiyan laaksossa (Hassani 2021).

Kuva 6. Hassani teoksensa vierellä (Hassani 2021).

Sota näytti kuitenkin voimansa, kun 20 vuoden aikana luodut teokset katosivat minuuteissa.

Esimerkkikuvituksia aiheesta

Afganistanin ensimmäiseksi naisanimaattoriksi tituleeratun Sara Barackzayn kuvitukset käsittelevät muun muassa rauhaa, sotaa sekä lasten ja naisten oikeuksia. Barackzayn mukaan afganistanilaiset naiset kohtaavat monenlaisia haasteita ja rajoituksia. Hänen mukaansa vapauden saavuttaminen on ollut suurin haaste hänen elämässään ja lisää tämän matkan olevan vielä kesken. Barackzay toteaa afganistanilaisten naisten olevan todella yritteliäitä saavuttamaan tavoitteitaan. Tämä on yksi niistä asioista, joita hän haluaa taiteensa avulla viestiä. (Glinski 2021.)

Barackzay kuvaakin kuvituksissaan määrätietoisia naisia. Kuvan 7 kuvituksessa istuu nuori henkilö, joka katsoo haikeasti ikkunaan. Seinälle raapustettu "I want to go to school" -teksti viittaa tyttöjen koulunkäynnin hankaluuteen Afganistanissa Talibanin hallinnon alla. Kuvan 8 kuvituksessa naishahmo taivuttaa kaltereita auki ja katsoo eteenpäin määrätietoinen ilme kasvoillaan. Hänet esitetään kuvituksessa voimakkaana ja aktiivisena toimijana. Kolmannessa Barackzayn kuvituksessa burkaan pukeutunut naishenkilö soittaa kitaraa (kuva 9). Hänen kätensä päällä istuu laulava lintu. Linnun voi tulkita symboloivan naisen omaa ääntä, joka ei pääse kunnolla kuuluviin. Toisaalta tässäkin kuvituksessa nainen esitetään aktiivisena

tekijänä, lisäksi hänen kehonkielensä on rento. Barackzay jätti Afganistanin opiskellakseen animaattoriksi Turkissa. Hän kuitenkin palasi Afganistaniin, sillä hänen suurena haaveenaan olisi perustaa kotimaahansa animaation opettamiseen keskittyvä koulu. Toinen Barackzayn keskeisistä tavoitteista on muuttaa ihmisten käsityksiä Afganistanista, joka on täynnä kilttejä ihmisiä, maukasta ruokaa sekä vanhaa ja rikasta kulttuuria. (Glinski 2021.)

Kuva 7. Sara Barackzayn kuvitus (Barackzay 2021).

Kuva 8. Sara Barackzayn kuvitus (Barackzay 2021).

Kuva 9. Sara Barackzayn kuvitus (Barackzay 2021).

2.2 Kuvitus Amnestyn kampanjoissa

Amnestyn eri maiden osastot käyttävät kuvitusta kampanjamateriaaleissaan melko aktiivisesti. Syitä tälle voi olla monia. Valokuvia tietyistä henkilöistä, tilanteista tai tapahtumapaikoista ei ole aina saatavilla tai niitä ei voida käyttää vapaasti. Monissa tilanteissa valokuvien käyttöä vältetään aiheiden sensitiivisyyden tai henkilöiden turvallisuuden takaamisen vuoksi. Kun kampanjoidaan hankalassa tilanteessa olevan henkilön puolesta, hänen henkilöllisyyttä on suojeltava. Kuvitus antaa keinoja vapaammalle ilmaisulle ja on vaikuttava viestinnän muoto. Kuvituksen keinoja tarkastellaan myöhemmissä luvuissa tarkemmin.

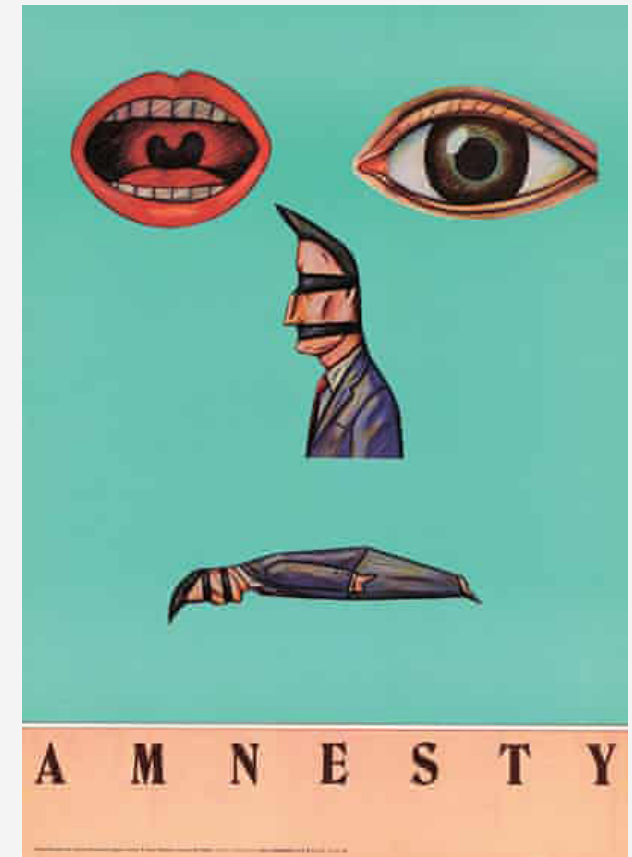
Vaikuttaa siltä, että monessa tapauksessa kuvittajalle on annettu tyylillisesti vapaat kädet toteuttaa omaa visiotaan. Amnesty onkin historiansa aikana tehnyt yhteistyötä tunnettujen taiteilijoiden kanssa, jotka ovat luoneet esimerkiksi kuvitettuja julisteita järjestön käyttöön. Pablo Picasson lahjoittama kuvittamansa juliste Amnestylle vuonna 1959 (kuva 10) ja Yosuke Kawamuran kuvittama juliste oli osana Amnestyn *Freedom in the 80s* -kampanjaa (kuva 11).

Esimerkkikampanjoita

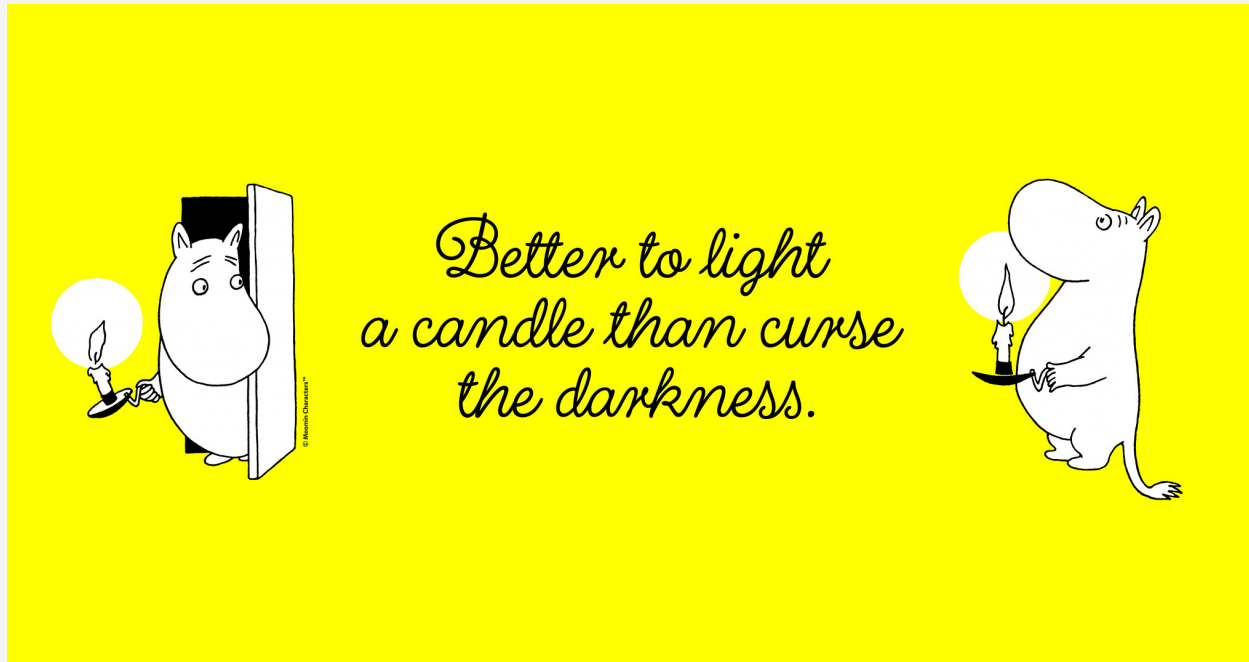
Eri Amnestyn kampanjoiden visuaaliset ilmeet poikkeavat toisistaan tyyliltään sekä tekniikoiltaan.

Kuva 10. Pablo Picasson lahjoittama juliste Amnestylle (Succession Picasso/DACS 1959).

Kuva 11. Yosuke Kawamuran juliste Amnestyn *Freedom in the 80s* -kampanjalle (Amnesty International 1980).

Kuva 12. Amnesty x Moomins (Moomin Characters Ltd 2021).

Niissä ei ole havaittavissa visuaalista samankaltaisuutta keskenään tai suoraa kytköstä esimerkiksi Amnesty brändiväreihin.

Amnesty Internationalin vuonna 2021 julkaistu yhteistyö Moomin Charactersin kanssa on kuitenkin esimerkki kahden brändin sulautumisesta yhdeksi kampanjailmeeksi (kuva 12). Tove Janssonin Muumi-kuvitukset on rinnastettu Amnesty tunnistettavan keltaisen värin kanssa. Amnesty symboliksi muodostunut kynttilä seikkailee myös kuvituksissa.

I Welcome -kampanjan julistekuvituksissa Amnesty tunnistettavaa keltaista sävyä käytetään korostamaan haluttuja yksityiskohtia ja nostamaan niitä esiin kuvasta (kuva 13). Kampanjakuvitukset herättävät kiinnostuksen ja saavat lopulta lukemaan kuvan vasemmassa alalaidassa olevan kuvaustekstin.

Amnesty *Write for Rights* -kampanja on maailman suurin vuosittainen ihmisoikeustapahtuma, jonka aikana lähetetään miljoonia kirjeitä ja vedotaan ihmisoikeuspuolustajien vapauttamiseksi. Yhdessä

Kuva 13. Yksi *I Welcome* -kampanjan julistekuvituksista (Reynolds).

Kuva 14. Vuoden 2020 *Write for Rights* -kampanjan kuvitukset (Gent 2020).

kirjeiden kirjoittajat ovat auttaneet noin sataa ihmistä välttymään väärin perustein vangitsemiselta, kidutukselta ja häirinnältä. (Amnesty International 2022.)

Brittiläinen Owen Gent loi kuvitukset vuoden 2020 *Write for Rights* -kampanjalle (kuva 14). Kuvitukset koostavat yhdessä neliönmallisten kuvien sarjan, joihin kaikkiin muodostuu samanlainen suuri lyijykynän kärki. Kuvituksilla on yksinkertainen, mutta oivaltavan voimakas idea. Kampanjasta vastaavan luovan toimiston Cossetten mukaan pääviestinä oli, että pienelläkin teolla voi olla valtavia seurauksia ja ihmisten elämää muuttavia vaikutuksia (Ebert 2020). Kun tarpeeksi moni ihminen toimii, voidaan yhdessä saada muutoksia aikaan.

Kuva 15. Kuvitukset uiguuriaktivistien uhkailusta (Amnesty International 2020).

Kuvitukset liittyen uiguurien kokemuksiin Kiinan harjoittamasta pelottelusta ulkomailla muodostavat oman visuaalisen kokonaisuutensa (kuva 15). Kuvitukset maalaavat tunnelmia ja tilanteita niistä kertovien tarinoiden rinnalle. Kyseistä aihetta voisi olla hankalaa kuvittaa valokuvin sen arkaluontoisuuden vuoksi. Kuvitukset ihmisistä antavat tekstille syvyyttä ja nostavat siitä yksityiskohtia helposti ymmärrettävään muotoon. Kylmien ja lämpimien värisävyjen käyttö sekä voimakkaat kontrastit luovat kuvituskuviin voimakkuutta ja jännitettä.

Kuva 16. Vera Reshtonin kuvitus Amnestyille mielenosoituksista Valko-Venäjällä (Reshto 2021).

Kuva 17. Vera Reshtonin kuvitus Amnestyille mielenosoituksista Valko-Venäjällä (Reshto 2021).

Vera Reshton luonnosmaisia kuvituksia Valko-Venäjän protesteista käytettiin vuonna 2021 järjestön verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Yksi kuvituksista kuvaa iäkkäiden rauhanomaisten mielenosoittajien kohtaamia viranomaisten voimakeinoja (kuva 16). Esimerkiksi tällaisia voimakeinoja tai väkivaltaa kuvatessa kuvitus saattaa olla valokuvaa sensitiivisempi tapa kuvata aihetta. Toinen Reshtonin kuvitus käsittelee kulttuuritoimijoiden sananvapautta, jota valtio Valko-Venäjällä yrittää tukahduttaa (kuva 17). Kuvituksen tehtävä osana Amnestyn kaltaisen järjestön viestintää on kertoa

tarinaa informatiivisen tekstin vierellä. Kuvitus myös vaikuttaa ja herättää tunteita. Kuten esimerkiksi voi huomata, Amnestyn visuaaliset materiaalit hyödyntävät monenlaisia kuvituksia ja kuvitustyyliä. Amnestyllä on vahva brändi-ilme, mutta kuvitusten käyttö voidaan nähdä siitä erillisenä osana. Selkeää brändi-ilmettä käytetään graafisen suunnittelun sisällöissä ja toimintapyyntöissä. Amnestyn brändiväriä tunnettua keltaista käytetään herättämään huomiota. Tämän lisäksi järjestö käyttää kuvitusta osana kampanjoitaan, joiden visuaalisuuden voidaan todeta olevan monimuotoi-

nen. Kuvituspuolen ei ole välttämättä tarkoituskaan mahtua Amnestyn brändi-ilmeen raameihin. Tämä oli itselleni hyvä huomio, kun prosessin aikana eteen tuli kysymys kuvitusten ja brändi-ilmeen yhteensopivuudesta. Tutkittuani Amnestyn eri maiden osastojen sisältöjä tulin siihen tulokseen, että ne käyttävät usein samoja visuaalisia materiaaleja. Jotkin materiaalit on tehty tietyn osaston sisällä ja niitä taas käytetään vain paikallisesti.

2.3 Kuvitus yhteiskunnallisissa kampanjoissa

Keskityn luvussa tutkimaan yhteiskunnallisia valistuskampanjoita sekä erilaisten järjestöjen varainkeruukampanjoita. Kuvitus voi lisätä yhteiskunnallisen kampanjan tunnistettavuutta ja luoda sille yksilöllisen ilmeen. Erilaiset kuvitetut kampanja-maskotit voivat olla hyvä keino erottua ja lisätä muistettavuutta. Esimerkiksi Kokoomuksen vaalikampanjamateriaalina vuonna 2007 esiteltiin kuvitettu Sari Sairaanhoidtaja -hahmo (kuva 18). Mainostoimisto Bob Helsingin luoma hahmo siivitti puolueen myös vaalivoittoon. Kampanja herätti kuitenkin kritiikkiä, sillä Kokoomus esiintyi kampanjassa julkisen sektorin palveluiden puolestapuhujana. Perinteisesti puolue tunnetaan kuitenkin juuri näiden palvelujen leikkaamisesta. (Huoviala 2018).

Kuva 18. Kokoomuksen vaalikampanjamateriaalia (MieliPideverstaas 2007).

Kuvitus sosiaalisen median kampanjoissa
Markkinointikampanja voi saada visuaalisen ilmeensä avulla paljon toivottua huomiota erityisesti sosiaalisessa mediassa. Instagram on nykyään otollinen alusta erilaisten kampanjoiden tunnettavuuden leviämiseen jakotoimintojensa avulla. Sosiaalisen median aktivismi on lisääntynyt viime vuosina ja erilaisia informaatiota välittäviä julkaisuja jaetaan aktiivisesti. Lastenoikeusjärjestö Planin markkinointiviestinnässä Instagramissa kuvitusta käytetään ripauksina valokuvien ohella. Instagram-julkaisun kuvituksen avulla vedotaan lahjoittamaan hätäkeräykseen Ukrainan lasten puolesta (kuva 19).

Kiinnostava kampanjailme herättää huomion ja voi saada visuaalisuudellaan ajamalleen asialle lisää yleisöä. Huolellisesti suunniteltuna kuvitus onkin erinomainen tapa uniikin ja tunnistettavan kampanjailmeen luomisessa. Kuvituksen käyttäminen ei kuitenkaan automaattisesti takaa erottuvuutta. Jos asiakkaalla ei ole varaa tai rohkeutta pyytää tarpeisiinsa räätälöityä kuvitusta, päädytään monesti käyttämään kuvapankki-kuvituksia. Valmiita kuvapankki-kuvituksia käytetään paljon sosiaalisen median julkaisuissa, joissa halutaan kuvittaa käsiteltävää aihetta jollakin tavalla. Esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisu aluevaaleista käyttää kuvapankkikuvitusta osana kuvaa (kuva 20). Valmiit kuvitukset ovat helppo

Kuva 19. Plan Suomen Instagram-julkaisu (Plan Suomi 2022).

Kuva 20. Mannerheimin lastensuojeluliiton Instagram-julkaisu (MML 2022).

ja nopea tapa saada julkaisuun visuaalista sisältöä, mutta eivät luo tunnistettavuutta juuri tietyille järjestöille. Kuvapankkikuvitusten yleistynyt käyttö voi jättää visuaalisen ilmeen latteaksi, sillä niitä näkee käytettävän laajalti. Näitä kuvituksia ei myöskään ole räätälöity käyttökohteen mukaisiksi, vaan ne toimivat eräänlaisina yleiskuvituksina jokaiseen tilanteeseen tarkoituksesta riippumatta.

Espanjalaisen NotReal -studion Unicefille tekemät leikkiset kuvitukset kehottivat erilaisiin mukaviin aktiviteetteihin lasten ja nuorten kanssa korona-aikana (kuva 21). Kuvituksesta ei ole pääteltävissä, että se on juuri Unicefin kampanja. Kampanjailme on värikäs eikä noudata Unicefin visuaalista ohjeistoa.

Rewire-niminen toimisto taas loi Unicefin Etelä-Sudanin osastolle sarjan julisteita, joiden tarkoituksena on muistuttaa yhteiskunnan tärkeydestä ja velvollisuudesta lasten oikeuksien suojelemisessa. Kyseisen kampanjan visuaalisuus seuraa järjestön brändi-ilmettä värejä ja fonttia myöten (kuva 22). Tuttu sinisen sävy luo tunnistettavuutta ja se on yhdistettävissä helposti Unicefiin.

Kampanjat poikkeavat toisistaan aiheiltaan jonkin verran, niiden sävy ja lähestymistapa on myös eri. On mielenkiintoista pohtia kumpi tapa toimii paremmin – järjestön brändi-ilmeessä pysyminen vai täysin uuden visuaalisuuden luominen. Toisaalta

Kuva 21. Yksi Teens at Home -kampanjan kuvituksista (NotReal 2020).

tietyn järjestön visuaalisesta ilmeestä poikkeaminen voi tuoda kampanjan uusien yleisöjen tietoon.

Kuvitus järjestöjen muussa viestinnässä

Järjestökentällä kuvitusta siis käytetään, mutta valokuvat hallitsevat visuaalista tilaa ja niillä on tärkeä rooli osana visuaalista viestintää. Etenkin kampanjoita markkinoidessa kuvitus voi olla oiva

Kuva 22. Juliste Unicefille (Rewire 2021).

tapa lisätä tunnettavuutta valokuvien käyttöön verrattuna. Kuvituksen ja valokuvan välisiä eroja käydään tarkemmin läpi seuraavassa luvussa.

Erilaisten järjestöjen nettisivuilla kuvitus on pienessä roolissa. Järjestöjen julkaisemissa lehdissä kuitenkin käytetään kuvitusta aikakauslehden tapaan kuvittamaan erilaisia artikkeleja. Esimerkiksi

Kuva 23. Kuvitus Mannerheimin lastensuojeluliiton lehteen (Sarajärvi 2021).

Kuva 24. Kuvitus WWF:n lehteen (Virtalaakso 2020).

Mannerheimin lastensuojeluliiton lehden numerossa 4/2021 kuvitetaan isovanhemman kuolemas- ta kertovaa artikkelia (kuva 23). Myös WWF-lehden numerossa 3/2020 lahjoittamisesta kertovan artikkelin yhteydessä käytetään kuvituskuvaa teemojen visualisoimiseksi (kuva 24).

Markkinointiviestinnän keinot

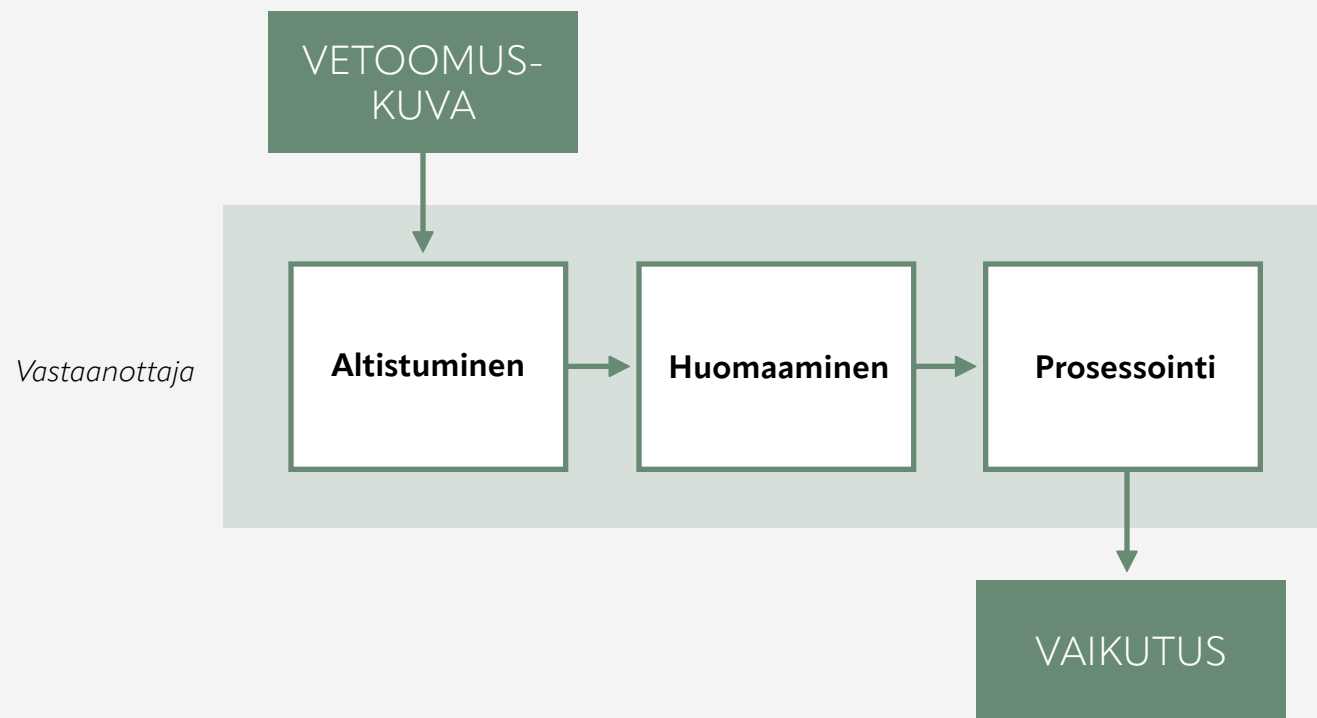
Aloin pohtimaan, ovatko Amnestyille luomani kuvitukset enemmän journalismia vai markki- nointiviestintää. Itse näen ne enemmän markki-

nointiviestintänä, vaikka kuvitukset luotu myös journalistisista lähtökohdista viestimään maan tilanteesta. Markkinointiviestinnän suunnittelun tavoite on luoda onnistuneita vaikutusprosesseja. Viestintä tulisi siis suunnitella niin, että prosessin loppupäässä saavutetaan se tavoite, joka alussa asetettiin. (Vuokko 2002, 131.) Omassa tapaukses- sani kuvitusten tavoitteena on herättää huomiota ja saada tällä tavoin uusia ihmisiä allekirjoittamaan Afganistan-vetoomus. Miten vetoomuskuvan siis saisi erottumaan sosiaalisen median kuvahälystä?

Vuokon mukaan (Vuokko 2002, 207) on tapahduttava mainonnan vaikutusprosessi, jotta mainoksella voidaan saada haluttuja vaikutuksia aikaan kohderyhmässä. Samaa yksinkertaistettua prosessia voi soveltaa myös vetoomuksen vaikuttavuuden saavuttamiseen. Kuviossa 1 esitetään kyseinen prosessi, jota voi soveltaa myös vetoomuskuvan vaikuttavuuden saavuttamiseen.

Altistuminen tarkoittaa tässä tapauksessa vetoomuskuvan huomaamista Amnestyn sosiaalisen median kanavissa, kuten Instagramissa. Altistuminen ei kuitenkaan vielä tarkoita, että todella huomaisimme mille altistumme (Vuokko 2002, 204). Instagramissa kuvia tulee vastaan jatkuvana virtana, joten huomamiseen tarvitaan pysähtyminen kuvan äärelle. Tässä vaiheessa kuvan on mahdollista jäädä sensoriseen muistiin ja kadota, tai jäädä pitkäkestoiseen muistiin (Vuokko 2002, 205).

Jotta kuvan avulla saataisiin todellisia vaikutuksia aikaan, tulisi sen päästä ihmisen mielen prosessoitavaksi. Vasta tässä vaiheessa ärsykkeestä voi syntyä taltio ihmisen muistiin. (Vuokko 2002, 206.) Vetoomuksen kuvituskuvan tulisi siis jollakin tavalla herättää ihmisen huomio, jotta sen äärelle pysähtyttäisiin. Näitä oppeja pyrin ottamaan huomioon suunnittelussa esimerkiksi kuvitettavien henkilöiden katseen suunnalla sekä värien käytöllä.

Kuvio 1. Mainonnan vaikutusprosessi (pohjana Vuokko 2002, 204).

3 NÄKÖKULMAT

3.1 Kuvitus vs. valokuva

Kuvitus on lähempänä tekstiä kuin uutiskuva, sillä se sijaitsee todellisuutta konkreettisesti kuvaavan ja abstraktin, kirjoitetun tekstin välissä. Tekstin tavoin kuvitus hyödyntää usein kieli- ja vertauskuvia. Kuvituksilla esitetään ideoita ja kommentteja ympäröivästä todellisuudesta, uutiskuvat taas ovat havaintoja ja dokumentointeja maailmasta. (Tietäväinen 2011.) Sekä valokuvalla että kuvituskuvalle on oma tarkoituksensa ja paikkansa visuaalisessa viestinnässä. Seuraavaksi käsitelen tarkemmin molempien etuja ja niiden käytön haasteita.

Edut ja haasteet

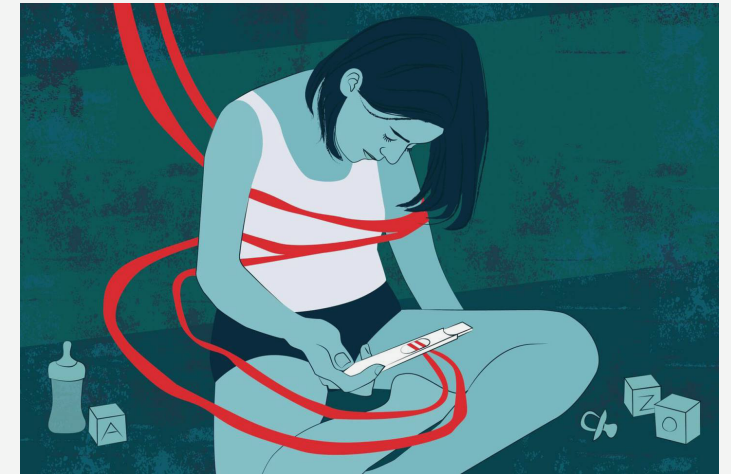
Valokuvien avulla dokumentoidaan ja havaitaan ympäröivää maailmaa. Valokuva on vaikuttava ja sen avulla pystytään vetomaan tunteisiin ainutlaatuisella tavalla. Sen avulla pystytään kuvaamaan todellista ja akuutisti tapahtuvaa tilannetta. Valokuva myös pystyy kuvittamaan tekstin sisältöä onnistuneella tavalla. Uutistapahtumia kuvatessa käytetään poikkeuksetta valokuvaa, sillä se on helposti ja nopeasti otettavissa tapahtumapaikalta. Valokuvan edut piilevätkin juuri nopeudessa, vaikuttavuudessa sekä dokumentaatiossa.

Nykyhetken kuvainformaatiotulvan keskellä hyvä kuvituskuva voi pysäyttää katsojan hetkeksi ja erottaa visuaalisuudellaan uutisvalokuvien massas-

ta. Yhteen kuvitukseen voidaan tiivistää abstrakti ja monimutkainen aihe tunteita herättävällä tavalla. Kuvittaja tarkastelee ja tulkitsee luomassaan kuvassa käsiteltyä aihetta, kuvitus onkin luovan ideointiprosessin tuotos (MacNaughton).

Kuvituksen edut ovat monimutkaisten ilmiöiden kuvaamisessa, sensitiivisen käsittelyn mahdollisuuksissa sekä erottuvuudessa. Kuvituksen käyttö ei ole aivan yhtä nopeatempoista valokuvan käyttöön verrattuna ja esimerkiksi monessa uutisointitilanteessa valokuvan käyttö onkin tehokkaampaa ja järkevämpää. Kuvituksen avulla pystytään kuvaamaan yksilön kokemuksia, mutta myös laajoja yhteiskunnallisia aiheita ja ilmiöitä.

Kuvituksen avulla pystytään luomaan tunnelmaa ja herättämään tunteita. Kuvituksissa on myös se etu, että niiden avulla pystytään esittämään ihmisiä anonymisti. Esimerkiksi Julia Tavast kuvittaa aborttia tunteita herättävällä ja kekseliäällä tavalla (kuva 25) Helsingin Sanomien artikkelissa. Iltalehden artikkelissa samaa aihetta kuvataan kuvapankin valokuvalla, joka on Tavastin kuvitukseen verrattuna melko geneerinen (kuva 26). Molemmat kuvat kertovat samasta aiheesta, mutta niiden tunnelma on eri. Valokuvassa oleva henkilö voisi olla kuka tahansa, mutta kuvituksen avulla arasta

Kuva 25. Kuvitus Helsingin sanomien artikkeliin abortista (Tavast 2021).

Kuva 26. Kuvituskuva Iltalehden artikkelissa (Adobe Stock/AOP).

aiheesta pystytään kertomaan tarinaa kuvitteellisen henkilön avulla. Näitä kuvia verratessa kuvituksessa on mukana enemmän tunnetta, kun taas valokuva on toteavampi.

Valokuva on vaikuttavuutensa lisäksi empatiaa herättävä. Esimerkiksi erilaiset järjestöt käyttävät varainhankinnassaan lähes poikkeuksetta ihmisten valokuvia, sillä ihmiskasvot herättävät huomiomme. Tämä tieto on haaste myös oman opinnäytetyöni aiheen kannalta. Voivatko kuvitukset herättää katsojassa empatiaa ja auttamisen halun, vaikka kuvassa olevat henkilöt ovat kuvitteellisia? Toisaalta on hyvä muistaa, että ihmisten valokuvien käyttö varainhankinnan materiaaleina voi olla ongelmallista, vaikka lahjoituksia saataisiin hyvään tarkoitukseen.

Valokuvan todenmukaisuus

Valokuvan uskotaan näyttävän tilanteen juuri sellaisena kuin se kuvaajalle kameran linssin läpi näyttäytyy. Helposti ajatellaan, että valokuva on täysin puolueeton ja objektiivinen tapa kuvata maailmaa. Näin ei kuitenkaan ole, sillä myös valokuva on kuvaajan näkökulma, joka on rajattu hänen haluamallaan tavalla. Se jättää poikkeuksetta pois asioita ja kuvaa vain yhtä ohitse vilahtavaa hetkiä. Valokuva ei siis kerro totuutta, vain pienen osan siitä. Jos valokuvan todenmukaisuuteen on joskus voinut luottaa, nykypäivänä kriittisyys kuvaa koh-

Kuva 27. Fentonin Valley of the Shadow of Death -nimellä tunnettu valokuva (Fenton 1855).

Kuva 28. Toinen versio Valley of the Shadow of Death -kuvasta (Fenton 1855).

taan on lisääntynyt kuvanmuokkauksen arkisuuden myötä. Valokuvaan tehtävä korjailu on ammattilaisille arkipäivää, mutta uutiskuvan muokkaamisen kieltää journalistinen etiikka. Uutiskuvan on oltava mahdollisimman aito, eikä sen sisältöön tai esi-merkiksi valoisuuteen saa vaikuttaa muokkaamalla (Valokuvaajaksi.fi).

Kuvajournalismin tuotoksia on kuitenkin manipuloitu jo pitkään. Tunnettuja esimerkkejä uutiskuvien muokkaamisesta löytyy lukuisia. Esimerkiksi Neuvostoliitossa korjailtiin poliittisia kuvia poistamalla epäsuosittuja henkilöitä sen mukaan, kuka oli vallassa ([Ahjopalo-Nieminen 1999, 11.](#)) Roger Fentonin Ukrainassa otettu valokuva Krimin sodan aikaan vuonna 1855 saattaa olla yksi varhaisia esimerkkejä mahdollisesta valokuvan lavastamisesta. Tunnetussa kuvassa avautuu maisema hiekkatiestä, jonka varrella lojuu tykinkuulia (kuva 27). Fenton oli kuitenkin ottanut myös toisen kuvan samasta kuvakulmasta samana päivänä, mutta niissä on eroavaisuus. Toisessa kuvassa (kuva 28) kaikki tykinkuulat ovatkin ojassa tien vieressä. ([Green 2020.](#))

Herää kysymys, että kumpi kuva on otettu ensimmäisenä. Moni uskoo, että Fenton on ensin ottanut kuvan tyhjästä hiekkatiestä ja tämän jälkeen asetellut tykinkuulat tielle ja ottanut toisen kuvan. Totuudella ei välttämättä ole enää väliä, mutta on mielenkiintoista pohtia syitä mahdollisen

lavastamisen takana. Vaikka valokuvia todistetusti väärennetään, kuvan dokumentaariseen voimaan silti herkästi uskotaan (Ahjopalo-Nieminen 1999, 11.) Nykyään tiedostamme varmasti vielä paremmin valokuvien muokkaamisen yleisyyden, sillä asia on puhututtanut mediassa huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi 2000-luvun alussa. Toisaalta valokuvien muokkaaminen on hivuttautunut yhä lähemmäs ihmisten arkea sosiaalisen median myötä. Omia kuvia pystytään muokkaamaan Facetunen kaltaisilla sovelluksilla hämmentävän taidokkaasti ja hienovaraisesti.

Journalistinen kuvittaminen

Journalistinen kuvittaminen (eng. editorial illustration) on yksi kuvittamisen aloista. Journalistinen kuvitus esiintyy aina tekstin kanssa esimerkiksi aikakauslehdessä tai nettiartikkelin yhteydessä (Akimova 2020). Kuvituksen avulla avataan tekstin sisältöä ja tehdään visuaalisia nostoja siitä. Kuvitus siis havainnollistaa ja kertoo tarinaa. Kuvan avulla voidaan visualisoida laajoja ja abstraktejakin ilmiöitä tiiviiseen muotoon. (Hänninen & Tietäväinen 2018, 6).

Usein journalistiset kuvitukset käsittelevät jotakin ajankohtaista aihetta ja samalla kommentoivat sitä. Esimerkiksi Kotryna Zukauskaiten kuvitus The Washington Postille samalla kommentoi raskaana olevien naisten mahdollista taakkaa työelämässä

Kuva 29. Kotryna Zukauskaiten kuvitus The Washington Postille (Kotryna 2017).

(kuva 29). Journalistinen kuvittaminen voi terminä helposti sekaantua kuvajournalismin kanssa. Kuvajournalismi on valokuvaamisen muoto, jossa ajankohtaisia tapahtumia kuvataan niiden tapahtumapaikalla. Suomen journalistiliiton ohjeiden mukaisesti uutiskuvan on pyrittävä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen (Journalistiliitto 2014).

Kuvituksen avulla voidaan luoda visuaalinen kieli, jolla pystyy kommunikoimaan ilman sanoja.

Kuvituskuviin tarkoitus on kuvittaa käsiteltävää aihetta ja sen kokonaistunnelmaa, sekä lisätä aiheen houkuttelevuutta visuaalisin keinoin (Salo 2000, 15). Kuvituksen avulla voi vangita lukijan katseen ja pysäyttää. Pelkkä koriste kuvituskuva ei ole, vaikka sen avulla luodaan myös visuaalista houkuttelevuutta. Kuvituksen tulisikin sisältää aina jokin viesti. (Tietäväinen 2011.) Parhaimmillaan kuvitus onnistuu kertomaan tarinaa, luomaan tunnelmaa ja herättämään tunteita.

Käsitekuviutus (eng. conceptual illustration) on osa journalistista kuvittamista. Käsitekuvituksessa idea tuodaan esille ytimekkäästi, mutta ajatuksia herättävällä tavalla. Kuvitukset pyrkivät käsittelemään vaikeita ja monimutkaisia teemoja kekseliäästi. Kuva voi myös haastaa katsojaa ja kutsua löytämään syvempiä merkityksiä. (Perlman.) Käsitekuvitus on tiivistettynä ongelmanratkaisua visuaalisen tarinankerronnan keinoin.

Kuvituksen avulla voidaan käsitellä arkoja ja tabuina pidettyjä aiheita visuaalisesti mielenkiintoisella tavalla. Mahdollisuudet eri aiheiden kuvaamiseen ovat siis laajat. Vaikka valokuvan keinoin pystytään kuvaamaan näitä samoja ilmiöitä, sävy on eri. Kuvitus etäännyttää katsojan todellisesta maailmasta juuri tarpeeksi, jotta aiheen käsittelyyn saadaan enemmän tilaa ja näkökulmia.

Sarjakuvajournalismi

Kuvitettu journalismi on laji, jossa kuvan tekijä on itse ollut paikan päällä tapahtumien hetkellä. Kuvittava journalisti kerää materiaalia ja piirtää sen pohjalta tapahtumista kuvia tai tekee ne ollessaan paikan päällä. Esimerkiksi toimittaja ja sarjakuvan tekijä Joe Sacco on tunnettu sotareportaasisarjakuvistaan (kuva 30). Hän on matkustanut ympäri maailmaa tehden muistiinpanoja näkemästään ja kokemastaan. 90-luvun alkupuolella hän vietti

Kuva 30. Joe Saccon kuvitus Palestiine-sarjakuvareportaasissa (Sacco 1993).

pari kuukautta Israelissa ja sen valtaamilla alueilla. Tämän matkan pohjalta hän kirjoitti ja piirsi Palestiine-nimisen sarjakuvareportaasin. Teos käsittelee alueella vallitsevaa hankalaa tilannetta sekä palestiinalaisten historiaa ja heidän kokemaansa syrjintää. (Lannan Foundation 2022.)

Saccon mielestä sodan kuvittamisessa on parempi käyttää piirrettyä kuvaa, kuin valokuvaa. Hän myöntää valokuvan olevan vaikuttava, mutta sotakuvastosta puhuttaessa usein liian brutaali ja inhoa herättävä. Piirroskuva antaa hänen mukaan-

sa mahdollisuuden katsoa pidempään. (Skidmore 2015.) Sarjakuvareportaasin vaikuttavuus piilee siinä, että sen tekijä on ollut paikan päällä kokemassa tilanteen. Hän pystyy keskustelemaan paikallisten ihmisten kanssa ja saamaan ymmärrystä heidän elämästään vallitsevan tilanteen keskellä. On eri asia kertoa tarinaa ja luoda kuvia kotoa käsin, jos ei ole ollut missään kosketuksissa paikkaan, josta tarinaa kertoo. Vaikka tarina olisi kerrottu ulkopuolisen kokemuksesta käsin, se saa aivan uuden ulottuvuuden tekijän matkustaessa tapahtumapaikalle.

3.2 Hankalien ja abstraktien aiheiden kuvittaminen

Kuvituksen edut ovat etenkin sen monipuolisessa ilmaisuvoimassa. Kuvittamalla voidaan kuvata todella monipuolisesti eri aiheita erilaisilla tekniikoilla. Kuvitus on etenkin käytännöllinen silloin, kun kuvataan hankalia ja arkaluontoisia aiheita. Kuvituksen avulla voidaan luoda mielikuvia, konnotaatioita sekä visuaalisia vihjeitä, jotka viittaavat kuvitettavaan aiheeseen. (Hänninen & Tietäväinen 2018, 56).

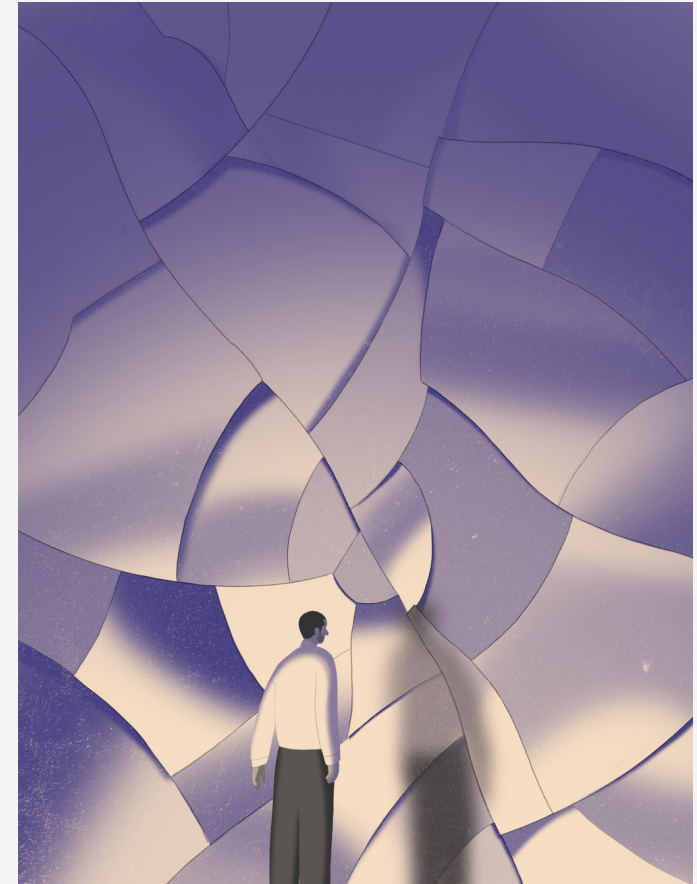
Kuva 31. Kuvitus Scientific American -lehteen (Ramos 2020).

Metafora viestin välittäjänä

Kuvittaja voi lähestyä hankalia aiheita eri näkökulmista. Erilaiset visuaaliset metaforat voivat toimia voimakkaina viestin välittäjinä ja avata kuvitettavaa aihetta mielenkiintoisella tavalla. Kuvittajat usein käyttävätkin tällaisia metaforia kuvatakseen suuria ja monimutkaisia ilmiöitä helpommin lähestyttävällä tavalla (Hall 2011, 69).

Esimerkiksi Fátima Ramosin kuvitus itsemurhasta visualisoi vaikean aiheen yksinkertaisella keinolla, mutta pysäyttävästi (kuva 31). Kuvituksessa henkilö haluaa tummaa hahmoa, joka sulautuu taustan pimeyteen. Tumma hahmo kuvaa masennusta ja itsetuhoisia ajatuksia, joista henkilö ei osaa päästä irti. Kuvituksessa hyödynnetään valon ja varjon käyttöä, jonka avulla voidaan luoda vahvoja tunnelmia ja vastakkainasettelua. Varjo viittaa pimeyteen ja pelkoon, se peittää valon alle (Hänninen & Tietäväinen 2018, 164).

Jun Cenin miesten masennuksesta kuvaavassa kuvituksessa hyödynnetään kokoeroja ja sommittelua, hahmo on kuvassa pieni ja sen yläpuolella on paljon tilaa (kuva 32). Hahmon katse on suunnattuna sirpaleiseen taustaan, joka kohoaa korkealle hänen yläpuolelleen. Tämä kokoero ja tilankäyttö luovat kuvitukseen hiljaisen ja yksinäisen tunnelman.

Kuva 32. Jun Cenin kuvitus miesten masennuksesta (Cen 2020).

Kokoerot myös tuovat kuvaan voimaa ja kontrastia (Hänninen & Tietäväinen 2018, 158). Mielen rikkoutuminen ja sirpaleisuus visualisoidaan taustan palasina.

Sommittelulla ja tilan käytöllä kuvitukseen voidaan luoda vaikuttava tunnelma. Hoi Chanin kuvituksessa hahmo istuu kalastamassa ja ongen koukkuun on tarttunut suuri ja valkea kangas (kuva 33). Kuvitus on tehty artikkelia varten, joka kertoo ahdistuksesta unensaantiin liittyen. Kuvituksessa on useampia eri tasoja. Onkiminen ja meren rannalla istuminen on tuotu uuteen kontekstiin. Valkoinen kangas kuvaa peittoa tai lakanaa ja voi näin symboloida unta, kankaan muoto taas kuvaa merta ja myrskyistä aallokkoa. Tunnelma on rauhallinen, mutta aallokko viittaa unensaannin vaikeuteen ja ajatusten rauhattomuuteen nukahtamishetkellä.

Sensitiivinen lähtökohta

Hankalia aiheita kuvittaessa on oltava sensitiivinen, tapausta ei pidä suurennella, mutta ei myöskään keventää. Hyvä visuaalinen journalismi toteutuukin näiden välimaastossa. (Hänninen & Tietäväinen 2018, 56.) Sensitiivistä kuvitusta luodessa on siis tärkeää esittää aihe sille kuuluvalla vakavuudella. Kuvittajan on löydettävä luova tapa visualisoida aiheet tavalla, joka ei aseta ihmisiä naurunalaiseksi tai vaaraan. Joissakin tapauksissa

liian groteski tai kirjaimellinen tapahtumien kuvaus voi shokeerata tarpeettomalla tavalla ja karkottaa ihmisiä aiheen ääreltä.

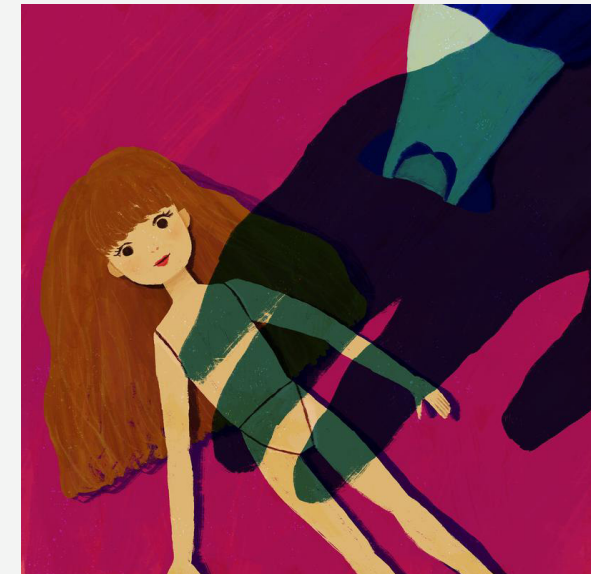
Shokeeraava kuvasto ja väkivallalla mässäily useimmiten vain etäännyttävät katsojan kuvasta. Tämän vuoksi sensitiivisessä aiheen käsittelyssä on voimaa; tällöin kuva ei karkota katsojaa luotaan vaan antaa syyn tarkastella sitä lähemmin. Tunteita herättävällä ja tarinaa kertovalla kuvalla voidaan luoda ymmärrystä ja lisätä empatiaa katsojassa (Lee-Merrion 2020).

Erityisen tärkeää sensitiivisyys on silloin, kun on kyse lapsista tai jollakin tapaa syrjityistä ihmisistä tai vähemmistöistä. Esimerkiksi Japanin suostumuslain alhainen ikäraja on aihe, jota Natsumi Chikayasu on onnistunut kuvittamaan ajatuksia herättävällä tavalla kuvassa 34 (Chikayasu 2022). Kuvituksessa lasta kuvaakin nukke ja aikuinen henkilö kuvataan käden varjona. Kuvituksesta herää tunnereaktio, mutta se esittää käsiteltävän aiheen sensitiivisesti, kuitenkin asiaa kaunistelematta.

Kuvitusten sensitiivisyys perustuu suurilta osin kuvittajan omaan harkintakykyyn. Kuvittaja Rachel Levit Ruizin mukaan vaikeita aiheita kuvittaessa hienovaraisuus on tärkeää. Liian suora ja kirjaimellinen viesti ei ole aina paras vaihtoehto. (Bourton

Kuva 33. Kuvitus Quartzin artikkeliin unensaannin vaikeudesta (Chan 2021).

Kuva 34. Natsumi Chikayasun kuvitus (Chikayasu).

Kuva 35. Rachel Levit Ruizin kuvitus (Levit 2019).

2017.) Levit Ruiz on tehnyt monia kuvituksia liittyen mielenterveyteen ja sen haasteisiin. Kuvassa 35 hän esimerkiksi kuvittaa New York Timesin artikkelia, joka koski keinoja kasvavien itsemurhalukujen ehkäisemiseksi. Hän pyrkii välttämään ylitsepursuaavaa tunteilua ja uskoo, että vähemmän onkin usein lopulta enemmän (Bourton 2017).

Väkivallan kuvittaminen

TOIVOLA-podcastissaan Jani Toivola keskusteli vieraanaan oikeustulkki Aziza Hossain. Hossain pakeni 4-vuotiaana Afganistanista, kun Taliban

Kuva 36. Sarja kuvituksia perheväkivallasta (Strautniekas 2020).

kaappasi vallan 20 vuotta sitten. Hossain kuvasi tätä julmuutta sellaisella tavalla, joka jäi mieleeni: "Pahuus on iso, valtava, vahva ja musta." Hän kuvasi turvallisuuden tunteen särkyneen sirpaleiksi. (TOIVOLA 2021.)

Hossainin kuvailemat sanat herättivät erilaisia mielikuvia, joita pystyn hyödyntämään kuvittaessa väkivallan kokemusta. Väkivaltaa kuvittaessa erilaiset metaforat, symbolit ja jättämättä näyttäminen voivat toimia kertomisen keinoina. Aihe on vaikea, joten sitä kuvittaessa on oltava sensitiivinen. Tyhjän

tilan käyttö, visuaaliset vihjeet sekä valon ja varjon vuorottelu kertovat tarinaa ja luovat tunnelmaa. Karolis Strautniekas kuvittaa perheväkivaltaa valistuskampanjaan kolmen kuvituksen sarjalla (kuva 36). Strautniekas ei suoraan kuvaa väkivaltaa kuvituksissaan, vaan siitä annetaan vihjeitä tavallisten esineiden kautta. Kahvipannun viheltävän äänen voi melkein kuulla ja tulikuuman silitysraudan haistaa. Maljakko on juuri tipahtamisillaan ja sen särkymisen äänen voi jo kuulla mielessään. Esineet alkavat luoda katsojan mielessä tarinaa siitä, mitä on mahdollisesti tapahtunut tai pian

Kuva 37. Owen Gentin kuvitus lapsen kohdistamasta väkivallasta vanhempaan (Gent 2021).

tapahtumassa. Kuvituksissa on kekseliäästi hyödynnetty kertomatta jättämisen tekniikkaa. Tunnelman vaikuttavuutta ja voimakkuutta lisäävät kuvitusten kontrastit ja värit. Esineistä on myös löydettävissä kasvoja, jotka vihjaavat aiheeseen.

Monissa väkivaltaa kuvaavissa kuvituksissa sitä kuvataan nimenomaan tummana varjona. Aiemmin käsitellyssä Natsumi Chikayasun kuvituksessa henkilön käden varjo kohoaa nukan ylle (kuva 34) ja Owen Gentin kuvituksessa hahmot kuvataan tummina varjomaisina hahmoina (kuva 37). Varjo on valon vastakohta ja se voi symboloida ihmisen pimeää puolta. Varjo voidaan tulkita

Kuva 38. Pete Reynoldsin kuvitus (Reynolds 2022).

epäinhimilliseksi ja uhkaavaksi, koska se on tumma siluetti ilman kasvoja.

Reynoldsin kuvitus kuvaa sotaa kekseliäällä tavalla (kuva 38). Panssarivaunu osuu pylväeseen, joka halkeilee ja näyttää pian romahtavan maahan. Pylvään päällä istuu rauhaa symboloiva kyyhky, jonka kaulan ympärillä on kuvan yläosasta riippuva köysi. Kun nämä asiat löytää kuvasta, siihen syntyy voimakas jännite. Romahtava pylväs nimittäin jättäisi kyyhkyksen roikkumaan siihen – rauha olisi poissa. Reynoldsin kuvitus on hyvä esimerkki sodan ja väkivallan kuvaamisesta tavalla, joka väkivallalla mässäilyn sijaan tarjoaa katsojalle oivaltamisen kokemuksen.

3.2 Haitallinen uhrikuvasto

Media ja sen tarjoama kuvasto muokkaavat käsitystämme maailmasta ja ylläpitävät haitallisia stereotypioita. Olemme tottuneet näkemään kärsiviä ja huonoissa oloissa eläviä ihmisiä hyväntekeväisyysjärjestöjen kuvastossa. Kuvien on tarkoitus herättää empatiaa ja synnyttää yksilössä auttamisen halu. Tämä kuvasto esittää apua tarvitsevat ihmiset kuitenkin hyvin yksipuolisesti kärsivinä ja heikkoina osapuolina.

Pakolaiskuvasto

Maahanmuuton ja muuttoliikkeen kuvaamiseen on syntynyt erilaisia konventioita, jotka usein toistuvat mediakuvastossa. Mediassa esitetyt uutiskuvat vaikuttavat käsitykseemme sosiopoliittisista tapahtumista. Se tapa, jolla kuvaamme esimerkiksi kotimaastaan pakenevia ja turvaa hakevia ihmisiä voi muokata suhtautumistamme heihin. Kuvastolla voi siis olla kauaskantoisia seurauksia. Sosiaalipsykologiasta tutun ilmiön mukaan tunnistettavaa ja yksilöllistä ihmistä kohtaan herää enemmän empatian tunteita. Tästäkin huolimatta esimerkiksi vuoden 2011 Syyrian pakolaiskriisin aikaan media täyttyi tunnistamattomien ja kasvottomien ihmismassojen kuvista. (Tsakiris 2021.)

Pakolaisia kuvataan mediassa usein joko kärsijöinä tai uhkana, mutta harvemmin moniulotteisina

ihmisinä (Chouliaraki & Stolic 2017). Tämä stereotyyppinen uhrikuva tiivistää ja lokeroi ihmisen yhden ominaisuuden perusteella ja jättää näyttämättä henkilön inhimillisyyden.

Pakolaisia tulisikin kuvata yhä enemmän aktiivisina toimijoina ja yksilöinä, eikä pelkästään yksiuotteisina uhreina. Leppäkorven mukaan puhuttaessa pakolaisten ”tulvasta” tai ”vyörystä”, ei puhuta enää ihmisistä vaan jonkinlaisesta luonnonvoimasta. Ihmisten kuvaaminen suurena ja uhkaavana massana on epäinhimillistä. Tämän vuoksi tulisi keskittyä yksittäisiin ihmisiin ja heidän tarinoihinsa. (Hiitola & Mankki 2015.)

Tutkijatohtori Noora Kotilaisen mukaan pakolaisiin liittyvässä kuvastossa toistuvat pakolaisten esittäminen kahdella tavalla: uhkana tai uhreina. Tällaisen uhkatroopin kuvissa pakolaisuus esitetään anonyymeinä ja kohti kulkevana ihmisinä. Uhritroopin kuvissa taas kärsivän näköiset ihmiset matkavat kohti katsojaa. Kotilaisen mukaan uhritroopin kärsimyksen täyteistä kuvastoa ei voisi samalla tavalla näyttää länsimaalaisista. (Anna Lindh -säätio.) Tällainen kuvasto tyypistää ihmiset yksipuolisiksi kärsijöiksi. Vaikka hädän keskellä olevien ihmisten näyttämällä pyritään lisäämään empatiaa katsojassa ja halua auttaa, kuvassa olevien oma ääni ei pääse kuuluviin.

Ihmisten kuvaaminen suurena ja uhkaavana massana on epäinhimillistä.

Kuva 39. Charis Loken kuvitus (Loke 2020).

Charis Loken kuvitus (kuva 39) onnistuu kuvaamaan maahanmuuttoa ja siihen liittyviä valta-asetelmia kiinnostavalla tavalla. Turvapaikkaa tai oleskelulupaa hakeva ihminen esitetään yksilöllisenä ja aktiivisena toimijana passien ympäröimänä. Kuvitus kuvaa tunnetta, jossa yksi ihminen käy paperisotaa yhteiskunnan ja sen päättävien henkilöiden kanssa. Kuvitus siis esittää todellisen valta-asetelman, mutta ei aseta henkilöä uhrin asemaan.

Ihmisiä täynnä olevat veneet ja pakolaisleirit ovat tyypillistä mediassa näkyvää visuaalista kuvastoa pakolaisista ja turvapaikanhakijoista. Valokuvaaja Kalpesh Lathigran työskentelee aiheen parissa harkitusti ja on kokeillut lähestymistapaa, joka antaa kuvattavien ihmisten itse päättää, miten heidät esitetään. Lathigranin mukaan dramaattisia ja stereotyyppisiä uutiskuvia tulee olemaan aina, sillä ne kuvittavat tiettyä tapahtumaa tietyllä hetkellä. Katse tulisikin suunnata pidemmän aikavälin viestintään, kuten reportaasien ja esseiden välittämään kuvastoon. (Howden 2018).

Valkoinen pelastaja

Valkoisella pelastajalla tarkoitetaan länsimaalaista, valkoista henkilöä, joka voi kokea olevansa osana suurta muutosta taistelussa epätasa-arvoa ja köyhyyttä vastaan. Valkoisella pelastajalla ei välttämättä ole tarvittavaa ymmärrystä tai edes halua oppia rakenteellisista ongelmista, jotka epätasa-arvon taustalla vaikuttavat. Valkoinen hyväntekijä ja hänen tunteensa ovat keskiössä. Olennaista ilmiössä on, että yksilö yrittää toiminnallaan tyydyttää omaa hyvyyden ja merkityksellisyyden tunnettaan. (Ahmed 2021.)

Esimerkkinä valkoisen pelastajan ilmiöstä voisi nostaa Plan Internationalin kampanjan ”12-vuotiaan äitiysvaatteet” vuodelta 2018. Kampanjan

mainoskuviissa esiintyy 13-vuotias sambialainen Fridah, joka on seitsemännellä kuulla raskaana (kuva 40). Hän poseeraa kuvissa päällään Paola Suhosen suunnitteleman äitiysmalliston vaatteita. (Kotilainen 2018).

Planin kampanja herätti kritiikkiä erityisesti sen lasta seksualisoivan ja lapsen oikeuksia alentavan näkökulman vuoksi. Lisäksi kampanjan nähtiin lisäävän stereotyyppistä kuvastoa ja mielikuvia liittyen rodullistettuihin naisiin. (Kotilainen 2018). Kampanja herättää huomiota ja vahvoja tunteita, mikä on varmasti ollut sen tarkoituskin. Shokeeraavuudella tärkeälle asialle saadaan toivottua huomiota, mutta keinot näkyvyyden saavuttamiseen voivat olla ongelmallisia. Planin kampanjan tapauksessa ongelmallista on etenkin se, että kampanjan kasvona esiintyy alaikäinen raskaana oleva lapsi muotikuvan konventioihin asetettuna.

Åbo Academin tutkijatohtori Faith Mkwesha nosti Planin kampanjan ongelmallisuuden esiin. Hän sekä kampanjaa tekemässä ollut Eva Anttila Planilta jakoivat näkemyksiään kampanjasta Ylen *All Points North* -podcastissa. Mkwesha nosti esiin mainoskuvassa esiintyvän Fridahin elämäntilanteen traumaattisuuden. Hänen tilannettaan käytetään hyväksi ja tarkastellaan julkisen katseen alla. Mkwesha nosti esiin myös tilanteen valta-asetelman, jossa Suomen ja Sambian välillä on suuri

Kuva 40. Yksi Plan Suomen kampanjakuvista (Koutaniemi 2017).

Kuva 41. Amnestyn Hollannin osaston lehden pois vedetty kansi (2018).

ekonominen, sosiaalinen ja poliittinen eriarvoisuus. (All Points North 2018.)

Anttilan mukaan Plan ei halua työnsä kautta aiheuttaa haitallisia stereotyyppioita tai saattaa yhtäkään lasta hankalaan asemaan, päinvastoin. Hänen mukaansa kampanjaa toteutettiin myös yhteistyössä Planin Sambian osaston kanssa. Fridahille annettiin tukea kuvausten aikana sekä niiden jälkeen. Fridahilta ja hänen perheeltään saatiin täysi kannatus ja suostumus kuvien käyttöön. (All Points North, 2018.) Kampanjan tarkoitus ei välttämättä

pyhittänyt sen keinoja. Kuvattavan ja kuvaajan räikeää valta-asetelmaa on hankala ohittaa, vaikka kampanja onnistui herättämään huomiota. On kuitenkin hyvä, että kampanjasta syntyi keskustelua, sillä dialogin käyminen eri näkökulmista auttaa kehittämään ajattelua eteenpäin.

Brittiläinen hyväntekeväisyysjärjestö Comic Relief taas sai osakseen kritiikkiä lähettäessään julkisuuden henkilöitä kuvaamaan mainosvideoita Afrikan köyhiin maihin. Kyseessä on stereotyyppinen valkoisen pelastajan ilmiö, jossa valkoinen

julkisuuden henkilö matkustaa Afrikan maahan, kuvaa tunteikkaan reaktionsa kokemuksistaan ja pyytää lahjoittamaan rahaa. Kritiikin myötä järjestö on kertonut lopettavansa maanosan kuvaamisen käyttämällä nälkää näkevien ja kuolemansairaiden lapsien kuvia. (Waterson 2020).

Sensitiivisyyden tärkeys

Amnestyn Hollannin osaston vuonna 2018 julkaiseman lehden kannen oli tarkoitus korostaa vaikeaa pakolaiskriisiä. Kansikuvassa pelastusliiviin pukeutunut naishenkilö makaa pelastusliivikasan päällä kameraan katsoen (kuva 41). Kuva herätti kritiikkiä, sillä sen koettiin vähättelevän erityisesti niiden naisten kokemaa traumaa ja kärsimystä, jotka joutuvat pakenemaan ja jättämään kotinsa. Järjestö on sittemmin vetänyt kannen pois ja myöntänyt sen ongelmallisuuden. Lehti tehtiin markkinoimaan vetoomusta, joka vaati Hollannin hallitusta vastaanottamaan pakolaisia Kreikan saarilta. (Ratcliffe 2018.)

Osaston tarkoituksena oli luoda parodia tyylikkäästä ja laadukkaasta lehtikuvasta tuoden siihen kontrastina pakolaisten vaikean tilanteen Kreikan pakolaisleireillä. Hollannin osasto myönsi kannen kuvan esineellistävän naisia, joiden tilanne on jo valmiiksi hankala seksuaalisen häirinnän vuoksi pakolaisleireillä. (Ratcliffe 2018.)

Kampanja on esimerkki siitä, kuinka hankalien asioiden äärellä on oltava todella sensitiivinen. On harkittava tarkkaan, miten rinnastaa erilaisia asioita ja vastakohtia keskenään. Lehden kuvan tapauksessa olennainen viesti unohtui ja lopputulos ei kerro tarpeeksi selkeästi siitä, mitä kampanjalla oli tarkoitus viestiä. Kuvan avulla on mahdollisesti haluttu voimauttaa katsojia, sillä siinä esiintyy näyttelijä Jouman Fattal, joka on itse joutunut paikenomaan Syyriasta lapsena (Ratcliffe 2018). Mallin taustaa tietämättä katsoja kuitenkin näkee kuvassa vain henkilön, joka makaa eteerisenä ja laitettuna pelastusliivien päällä, kuin muotikuvassa.

Toinen esimerkki kiistanalaisesta kampanjakuvasta on Dieselin mainos vuodelta 2013. Mainoskuvassa valkoinen, tatuoitu malli poseeraa yläosatomissa päällään farkkukankainen niqab (kuva 42). Osa koki mainoskuvan sensaationhakuksena ja islamofobisena. Dieselin kanssa työskennellyt markkinointikonsultti Ameena Meer esitti kritiikille kuitenkin vasta-argumentin. Meer on itse musliminainen ja hänen mukaansa mainoksen oli tarkoitus kyseenalaistaa burkaan, hijabiin tai niqabiin pukeutuneisiin naisiin kohdistuneita odotuksia ja stereotyyppioita. (Sacirbey 2013.)

Etelä-Aasian naisten luovan kollektiivin jäsen ja videokuvaaja Shruti Parekh nosti esiin rodullistettuihin ja valkoisiin musliminaiisiin kohdistuvien

oletusten erot. Ruskea niqabiin pukeutunut nainen voi kohdata negatiivisia ennakkoluuloja ja hänet voidaan nähdä alistettuna, kun taas Dieselin mainoskuvan valkoinen nainen koetaan rohkeana ja stereotyyppioita vastaan kapinoivana. Angel Millar toteaa länsimaisen muodin hyödyntäneen jo kauan islamilaista kulttuuria, Dieselin mainoskampanja on vain yksi lukuisista esimerkeistä. (Sacirbey 2013).

Tärkeää kuitenkin on, että keskustelua syntyy ja asioista puhutaan monesta eri näkökulmasta tarkasteltuna. Monikaan asia ei ole mustavalkoinen, kuten näiden esimerkkien perusteella voidaan huomata. Perusteellisesti mietityille valinnoille on aina olemassa myös toinen näkökanta ja vasta-argumentti. Vaikka pyrkisi sensitiivisyyteen, voi silti tulla viestineeksi jotakin ongelmallista, myös tahtomattaan. On tärkeää kuunnella kritiikkiä ja etenkin heitä, joita käsiteltävä aihe koskee.

Ruskea niqabiin pukeutunut nainen nähdään helposti alistettuna, kun taas valkoinen nainen koetaan rohkeana ja stereotyyppioita vastaan kapinoivana samassa asussa.

Kuva 42. Dieselin mainoskampanja (RNS 2013).

3.3 Etnisyyden kuvittaminen

Ihmisiä kuvittaessa on tärkeää ottaa huomioon kuvitusten konteksti. Jos kuvittaa eri etnisyyksiin kuuluvia ihmisiä, on otettava selvää etnisyyden piirteistä. On tärkeää tiedostaa representaation merkitys. Kuvittajalla on vastuu ottaa selvää kuvittamastaan aiheesta ja oppia kuvittamaan erinäköisiä ihmisiä. On kiinnitettävä tarkasti huomiota siihen, ettei kuvituksessa tule toistaneeksi tiettyyn ihmisryhmään kohdistuvia kulttuurisia stereotyyppiä. Stereotyyppit ovat haitallisia ja loukkaavia. On hyödyllistä ottaa selvää eri etnisyyksien omaavista kuvittajista ja tarkastella sitä, miten he kuvaavat omaa etnisyyttään. Etsin tarkasteltavaksi oman työni kannalta erityisesti esimerkkikuvituksia, joissa kuvataan afganistanilaisia henkilöitä (kuva 43).

Kirjailija Chimamanda Ngozi Adichien mukaan stereotyyppien ongelma ei ole niiden epätodentumaisuus, vaan vajavaisuus. Ne tekevät yhdestä piirteestä tai näkökulmasta ainoan tarinan ja totuuden. Tällaista ilmiötä kutsutaan yhden tarinan vaaraksi. (Adichie 2009.) Maailmassa on yhtä paljon erilaisia tarinoita, kuin on ihmisiäkin. Siksi etnisyyttä on mahdotonta typistää yhteen henkilöön tai yhteen kuvaan. Tämä on otettava huomioon, sillä muuten voi tulla toistaneeksi lisää haitallista ja stereotyyppistä kuvastoa.

Representaatio

Aihe on tärkeä myös representaation kannalta. Kuvittajan on tärkeää kouluttaa itseään monimuotoisuuden kuvaamisen tärkeydestä ja välttämättömyydestä. Kuvitamme ihmisen vaistomaisesti kuvaamaan omaa itseämme. Kuvittajan on kuitenkin osattava kuvittaa myös eri etnisyyden omaavia ihmisiä. Tärkeintä on tiedostaa asia ja kiinnittää siihen huomiota jokaisessa kuvitustoimeksiannossa.

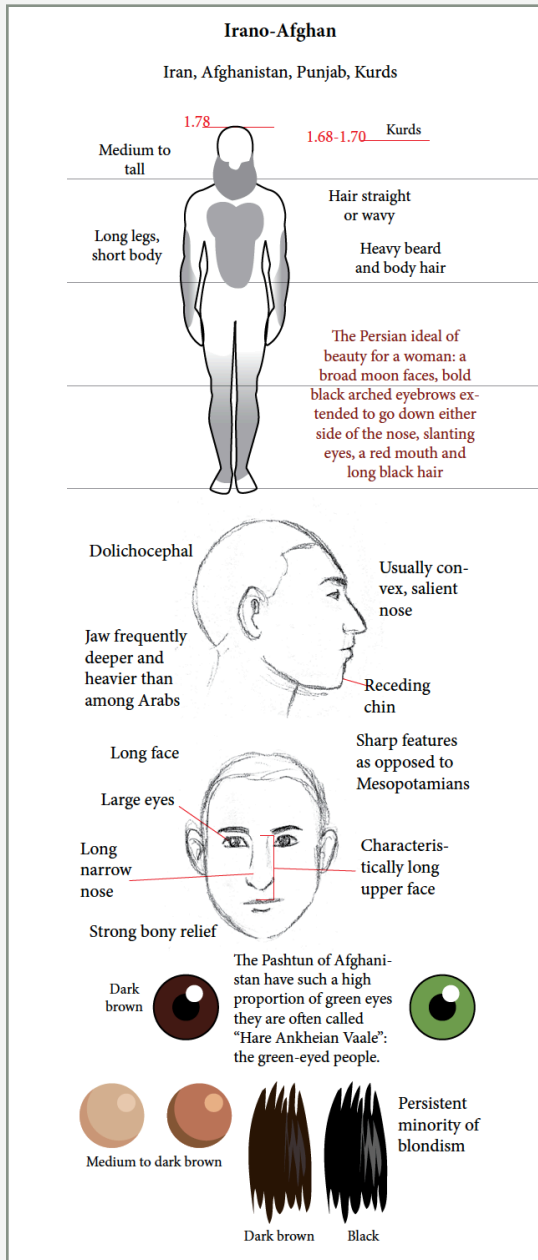
Maailmaan mahtuu paljon eri taustoista ja kulttuureista tulevia, eri näköisiä ja eri kokoisia ihmisiä. Tämän monipuolisuuden täytyy heijastua yhä enemmän kuvituksissa, joita maailmasta ja sen ihmisistä luodaan. Representaatio auttaa ihmisiä samaistumaan kuvitettuun sisältöön ja tekee heidät näkyviksi yhteiskunnassa. Vaikka moninaisuuden esittäminen on tärkeää, vielä tärkeämpää olisi antaa ääni paljon monipuolisemmin erilaisille ihmisille ja nostaa heitä tekijöinä. Näin eri taustoista tulevat ihmiset voisivat kertoa omia tarinoitaan ja tehdä niitä näkyviksi.

Malesialaissyntyisen kuvittaja Charis Loken mukaan kaikista tärkeintä eri taustoista tulevien ihmisten esittämisessä on kunnioitus sekä halu ymmärtää. Yksittäisten elementtien poiminen pelkästään esteettisistä syistä ei yksinään lisää moninaisuutta.

Kuva 43. Kuvitus afganistanilaisista naisista, The Fuller Project (Hussain).

Tärkeintä eri taustoista tulevien ihmisten esittämisessä on kunnioitus sekä halu ymmärtää.

Kuva 44. Guide to Human Types (Medlej 2022).

Hän myös muistuttaa, että kaikki tarinat eivät välttämättä ole kaikkien kerrottavissa. (Araujo 2018.) Tärkeää on tiedonhankinta, keskusteleminen ja ennen kaikkea kuunteleminen ja uuden oppiminen.

Ranskalais-libanonilainen kuvittaja Joumana Medlej on tutkinut eri etnisyyksien fyysisiä piirteitä ja luonut niistä suuntaa antavat ja yksinkertaistetut mallikuvat. Kuvaan 44 on koottu muun muassa afganistanilaisen henkilön etnisyyden piirteitä. Medlej on luonut kuvat ohjenuoraksi kuvittajille eri etnisten ryhmien fyysisten piirteiden kuvittamisesta. Vaikka mallikuvat ovat yleistettyjä ja katsontakanta on osin kapea, ne toimivat muistutuksena monipuolisemman representaation merkityksestä.

Perinteinen pukeutuminen

Afganistan tunnetaan sekä sen sisällä että ulkopuolella maana, jota sota, terrorismi sekä riitaiset konfliktit ovat vahvasti muokanneet. Maa on kuitenkin muutakin. Afganistanilla on todella rikas perintö ja esimerkiksi laaja kirjo erilaisia pukeutumisperinteitä. Maan yli viidelläkymmennellä eri etnisellä ryhmällä on tyypilliset vaatekappaleensa ja kankaankoristelunsa. (Textile Research Centre a.)

Käytin kuvittamiseni tukena erilaisia valokuvia Afganistanista ja sen pääkaupungista Kabulista. Halusin lisäksi ottaa selvää afganistanilaisista perin-

nevaatteista sekä musliminaisten erilaisista huivin käyttötavoista, joita voisin hyödyntää kuvituksissa.

Perinteinen afganistanilainen pukeutuminen koostuu vyötärölle yltävistä housuista, väljästi istuvasta paidasta tai mekosta sekä pään peittävistä asusteista. Islamin uskon mukaisesti suurin osa ihosta on oltava peitettynä. Näistä perinnevaatteista on muodostunut lukuisia erilaisia variaatioita, jotka viestivät vaatteen käyttäjän etnisistä ja kulttuurisista taustoista. Pääläen peittävien hattujen muoto, koko sekä koristelu voivat kertoa mihin etniseen ryhmään hatun käyttäjä kuuluu. Kuvassa 45 on uzbekistanilainen päähine, joita käytetään maan pohjoisosissa. Turbaani on miehille tärkeä asuste. Esimerkiksi paštujen ja pa-

Kuva 45. Uzbekistanilainen pääläen peittävä, koristeellinen päähine (Textile Research Centre).

Kuva 46. Päälaen ja hiukset peittävä hijab (EPA-EFE/stringer).

Kuva 47. Silmät esiin jättävä niqab (Unsplash 2018).

Kuva 48. Koko vartalon ja kasvot peittävä burka (Rasfan 2021).

luchien keskuudessa poika saa alkaa käyttämään turbaania vasta, kun hän on kasvamassa pojasta mieheksi. (Textile Research Centre b.)

Islamin mukaan naisen on peitettävä päälakensa, joten afganistanilaisnaiset käyttävät pukeutumisesaan erilaisia huiveja (kuva 46) tai kehon peittäviä kaapuja. Niqab on peittävä kaapu, jossa on aukko silmille (kuva 47). Koko kehon ja kasvot peittävä burka tai chadari on monien naisten käyttämä vaate Afganistanissa (kuva 48). Burkassa on silmien kohdalla verkko, josta kaapua käyttävä henkilö näkee ulos. Talibanin hallinnon alla burkan käyttäminen

on pakollista. Burkasta on tullut ei-muslimivaltioiden keskuudessa eräänlainen naisten alistamisen symboli. Osalle naisista burkan käyttäminen tuo kuitenkin turvaa ja he valitsevat käyttää sitä omasta tahdostaan. Talibanin hallinnon alla burkan käyttämättä jättäminen voi koitua naiselle kohtalokkaaksi, sillä naisia on tästä syystä lyöty ja jopa tapettu. (Textile Research Centre c.)

4 KUVITUSTEN SUUNNITTELU

4.1 Ideointi

Prosessin alussa kävin Amnesty viestinnän asiantuntijan kanssa kampanjaa ja sen tavoitteita läpi. Heille tärkeää oli kuvitusten välittämä tunnelma. Viestin tulisi olla vahva ja voimakas, liian surkuttelevaa viestiä haluttiin välttää. Naisten ja tyttöjen oikeuksia tulisi korostaa, kuvituksissa haluttiin myös nostaa esiin inhimillisyyttä ja yksilöllisiä piirteitä kuvatuissa henkilöissä. Puhuimme hieman myös kuvitusten tyylistä ja ihmisten esittämisen tavasta. Kuvituksista olisi hyvä käydä ilmi, että kyseessä ovat tietyn etnisen taustan omaavat henkilöt.

Suunnittelu alkoi kuvitettavaan aiheeseen perehtymällä. Luin uutisia sekä artikkeleja Afganistanin tilanteesta, hyödynsin myös Suomen osaston materiaalia aiheesta. Tein käsitekarttoja aiheesta ja kirjoitin ylös kaiken mieleeni tulevan. Käytin myös brainstorming-menetelmää, jossa kirjoitin vapaasti assosioiden aiheesta mieleeni tulevia sanoja ylös.

Tutkin suunnitteluprosessin aikana myös markkinointiviestinnän keinoja vaikuttavuuden luomiseen. Markkinointiviestinnän suunnittelun lähtökohtana tulisi olla jokin kohderyhmä, johon pyritään vetoamaan (Vuokko 2003, 203). Amnesty kohderyhmänä ovat järjestön nykyiset tukijat, mutta myös uudet ryhmät halutaan saada kiinnostumaan aiheesta ja allekirjoittamaan vetoamus – mitä enemmän allekirjoittaneita, sen parempi.

Vetoamus, jota varten kuvitusta tein, ei ole uusi. Amnesty Suomen osasto on avannut sen vuonna 2021 valokuvia käyttäen (kuva 49). Uudella ja vaikuttavalla visuaalisuudella voitaisiin tuoda aihe uudelleen pinnalle ja parhaimmillaan saavuttaa uusia potentiaalisia allekirjoittajia. Vetoomusta markkinoidaan vahvasti sosiaalisen median kanavissa, kuten Instagramissa ja Facebookissa. Näiden kanavien kautta on mahdollisuus vaikuttaa ja saavuttaa etenkin lisää nuoria käyttäjiä. Pysin pitämään tämän mielessä suunnitteluprosessin aikana.

Tekniikan valinta

Tekniikaksi valitsin digitaalinen kuvittamisen muutamasta eri syystä. Digitaalisen kuvan tekeminen on itselleni tällä hetkellä luonteva tapa tehdä kuvituksia, joten siihen päätyminen oli helppoa. Lisäksi tapa on nopeampi käsin tekemiseen verrattuna ja esimerkiksi värisävyjä pystyy muokkaamaan helposti jälkikäteen. Asiakkaan kanssa työskennellessä täytyy usein tehdä muutoksia työhön, mikä onnistuu joustavammin ja nopeammin digitaalisesti. Päädyin siis kuvan tekemiseen Photoshopilla Wacom-piirtopöytää käyttäen.

Rikkoakseni digitaalisen jäljen pintaa käytin kuvituksissa erilaisia tekstuuri-kerroksia. Maalasin siveltimellä paperille, skannasin paperin ja kerrostin näitä

Kuva 49. Kuvakaappaus Afganistan-vetoomuksesta Amnesty nettisivujen mobiili-versiosta.

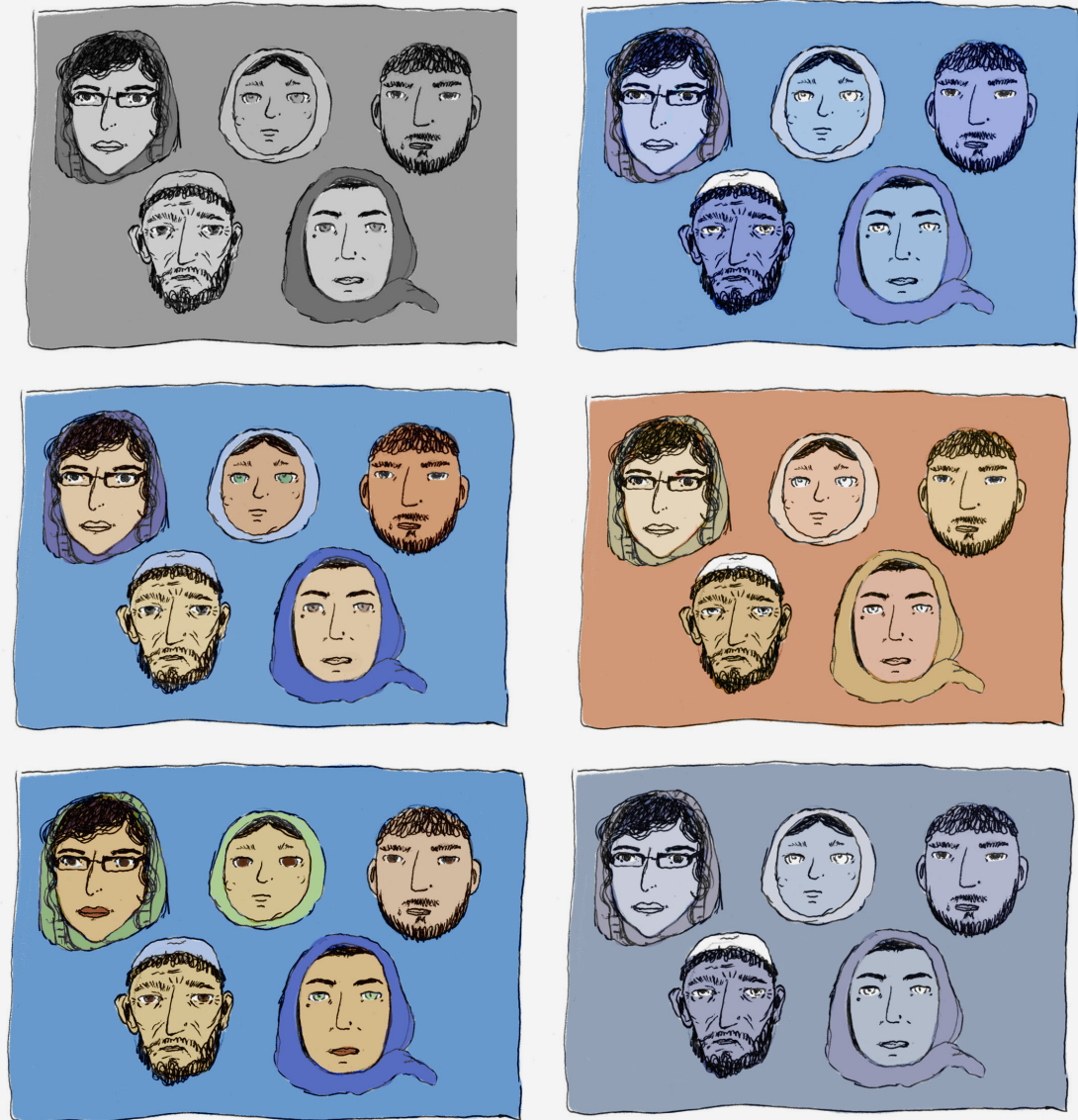
digitaalisen kuvan päälle. Tekstuuri-pintojen avulla kuvien pintaan tuli eloa ja käsin tekemisen jälkeä. Lisäksi käytin monissa kuvituksissa värillisiä papereita, joiden pinnassa on hieman tekstuuria. Ne toivat kuvituksiin lisää syvyyttä ja kerroksellisuutta.

Värimaailma

Tein ideoinnin alussa erilaisia värikokeiluja yhdellä luonnoskuvituksella (kuva 50). Näytin ehdotuksia Amnestyn henkilöille ja heidän mielestään kaikki vaihtoehdot olivat toimivia ja mahdollisia. Eniten heitä miellytti kuitenkin värimaailma, jossa oli kuvattu ihmisten iho realistisimmilla sävyillä. Se korostaisi henkilöiden inhimillisyyttä ja toisi heitä paremmin esiin kuvasta.

Pohdin, että mustavalkoinen sävy maailma voisi toimia, jos kuvasta nostettaisiin esimerkiksi punaisella tai Amnestyn keltaisella korostusvärillä yksityiskohtia esiin. Mustavalkoisen kuvan voi kuitenkin helposti tulkita tapahtumana menneisyydessä, mitä tässä tapauksessa ei haluttu. Kyse on kuitenkin akuutista tilanteesta.

Esimerkiksi kokonaan sininen sävy maailma luo eheyttä ja tyyliteltyä sekä tunnistettavaa ilmettä. Kuvitusten keskiössä ovat kuitenkin ihmiset, jotka Amnestynkin toiveiden mukaan tulisi kuvata mahdollisimman inhimillisellä tavalla. Siksi päädyimme ihonvärien käyttöön. Kuvitusten värimaailma

Kuva 50. Värimaailman ensimmäisiä kokeiluja.

muotoutui pitkin prosessia yhtenäiseksi, mutta alussa en oikein osannut päättää mihin suuntaan lähtisin sitä viemään. Lopullisiin kuvituksiin poimin sävyjä pitkälti löytämistäni valokuvista. Eräs löytämäni postikorttikuva afganistanilaisista henkilöistä 90-luvulta kiinnitti huomioni ja se toimikin lopulta inspiraationa kuvitusten värimaailmalle (kuva 51).

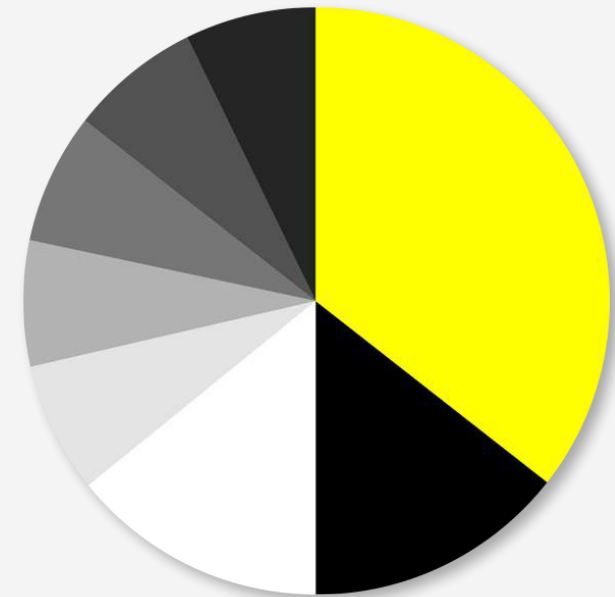
Pohdin lisäksi Amnestyn brändivärien käyttämistä ja kokeilinkin niitä vetoomuskuvituksen suunnitte-

lun yhteydessä (kuvio 2). Amnestyn tunnistettava kirkkaan keltainen sävy hallitsee brändin ilmettä. Lisäksi käytettävissä on valkoinen, musta sekä viisi eri harmaan sävyä. Näitä harmaan sävyjä halusin käyttää kuvituksissa ja lisätä kontrastia käyttäen syvää mustan sävyä. Musta myös antaa ryhtiä muille väreille ja se liitetään usein pimeyteen tai suruun, mikä sopii symboliksi esimerkiksi pelon ja väkivallan kuvittamiseen (Hintsanen). Koska päädyimme

käyttämään todellisia ihonvärejä kuvituksissa, päätin poimia sävyjä löytämieni referenssikuvien vaatteista. Väripaletti ei siis muodostunut kovinkaan rajatuksi, koska halusin antaa tilaa erilaisille sävyille. Kuvituksia tulisi kuitenkin moneen eri yhteyteen ja useammasta aiheesta, joten halusin antaa liikkumatilaa tunnelmien luomiseen erilaisen sävyjen avulla.

Kuva 51. Postikorttikuva Kabulista 90-luvulta ja siitä poimimani värisävyt (Textile Research Centre).

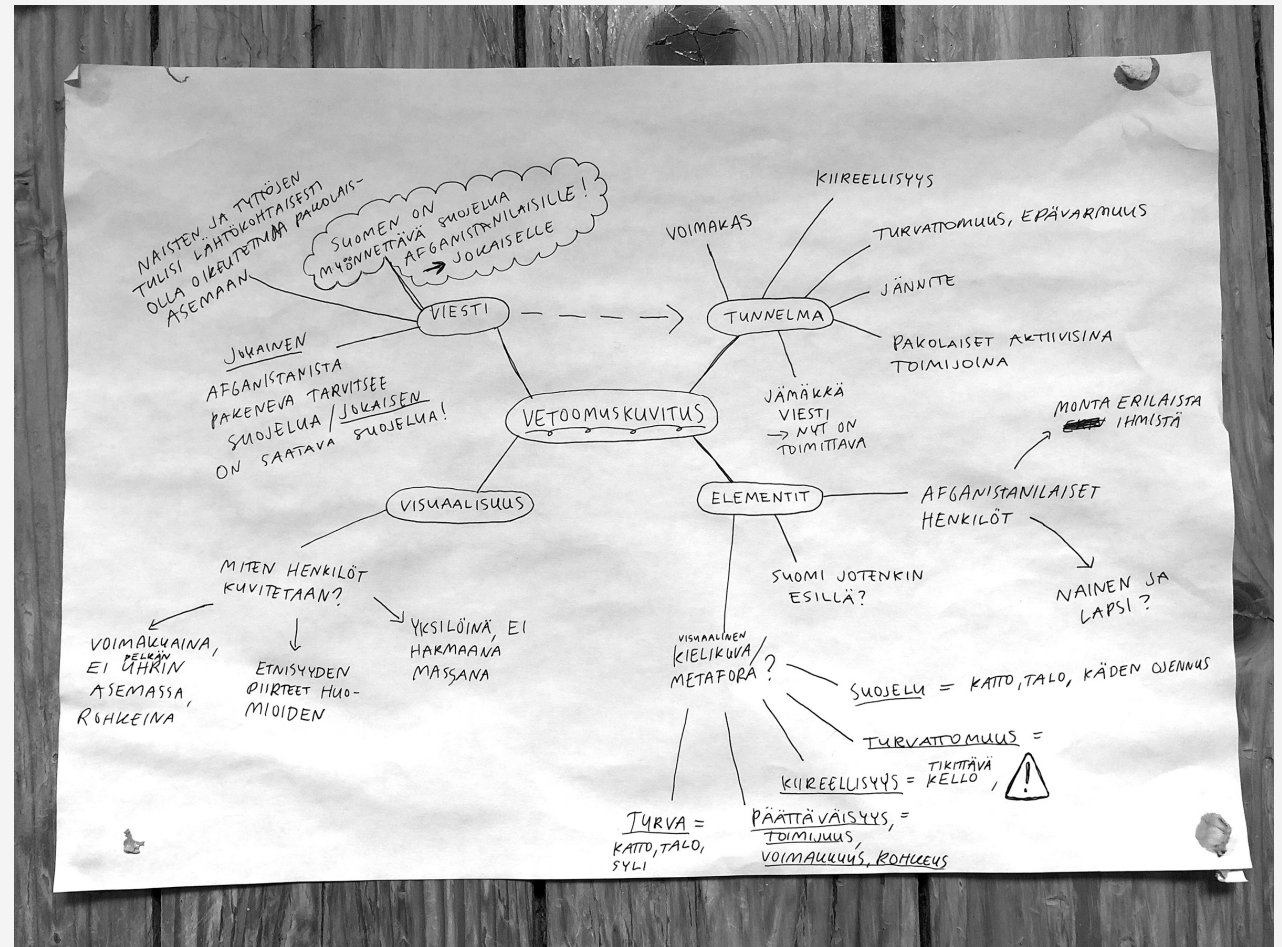
Kuvio 2. Amnestyn brändivärit ja niiden käyttö (Amnesty Brand Hub, 2022).

4.2 Vetoomuskuvitus

Aloitin vetoomuskuvituksen suunnittelulla, joten luin huolellisesti läpi Afganistania koskevan vetoomuksen tekstin ja kirjoitin ylös sen pääkohdat. Kävin läpi muistiinpanot, jotka olin tehnyt Amnestyn asiantuntijan kanssa pitämäni palaverin pohjalta.

Vetoomuskuvituksen tavoitteena on saada ihmiset allekirjoittamaan vetoamus. Kuvan olisi siis oltava vetoava ja viestin jäykkä. Sen tulisi herättää tunne ja saada ihminen toimimaan.

Vetoomukseen tutustuttuani lähdin kirjoittamaan ylös asioita, joita kuvituksessa voisi olla. Käytin hyödykseni vapaata assosiaatiota, jonka avulla yritin kirjoittaa paperille kaikkea aiheesta mieleeni tulevaa. Annoin tässä vaiheessa kaiken tulla ulos, enkä rajoittanut ideoita millään tavalla. Tämän jälkeen lähdin valitsemaan sanoista sellaisia, jotka koin oleellisiksi ja tärkeiksi aiheen kannalta. Näistä muodostin käsitekartan (kuva 52), johon pystyisin aina palaamaan suunnittelun eri vaiheissa ja muistuttamaan itseäni siitä, mikä kuvituksesta olisi tärkeää välittyä.

Kuva 52. Ideointia käsitekartan muodossa.

Luonnosvaihe

Jo luonnosten teossa pyrin kiinnittämään erityistä huomiota henkilöiden kuvaamiseen vahvoina ja päättäväisinä. Halusin myös Afganistanin välittyvän kuvituksesta jollakin tavalla. Avainsanoiksi kuvitusta suunniteltaessa muodostuivat siis **Afganistan**, **akuutti hätä**, **määrätietoisuus** sekä **perhe**. Kokeilin saada Afganistania luonnokseen melko tyyppillisten visuaalisten elementtien, kuten kartan ja lipun värien kautta (kuvat 53 ja 54). Kartan muoto tuntui omasta mielestäni vielä paremmalta tavalta kuvata maata, sillä se viestii selkeämmin tietystä paikasta, jossa tapahtumat ovat akuutisti käynnissä.

Mielestäni luonnos, jossa henkilöt katsovat suoraan katsojaan (kuva 55) oli vahvempi kuin versio jossa heidän katseensa on suunnattuna toisaalle (kuva 54). Kun vertasin näitä kahta luonnosta keskenään, eteenpäin katsovat henkilöt herättivät huomion ja oma katseeni pysähtyi heidän kasvoihinsa. Mieleeni tuli lukemassani Meg Robichaudin artikkelissa esitetty huomio siitä, millaisia mielikuvia kuvituksen hahmojen katseen suunta voi herättää. Suoraan katsojaan suunnattu katse on vaativa ja toisaalle suunnattu taas uhrille ominainen (Robichaud 2018). Vetoomuskuvan tapauksessa kuvituksen sävyn tuli olla voimakas ja vaativa, joten katsojaan suunnattu katsekontakti palvelisi tarkoitusta hyvin.

Näytin kyseisiä alustavia luonnoksia Amnestyn graafiselle suunnittelijalle sekä viestinnän asiantuntijalle. He pitivät siitä, että vetoomuskuvituksessa näkyy Afganistanin kartta, sillä se sitoo henkilöt johonkin tiettyyn paikkaan. Palavasta kartan muotoisesta paperista pidettiin ideana paljon. Myös he olivat sitä mieltä, että luonnos jossa henkilöiden katse on suunnattuna katsojaan olisi vetoava. Päädyimme siis käyttämään kuvan 53 luonnosta vetoomuskuvituksen ideana ja pohjana.

Tämän jälkeen tein kokeiluja Photoshopilla siitä, miltä lopullisen kuvituksen tyyli voisi näyttää. Halusin luonnoksista poiketen tehdä kuvituksen

Kuva 53. Luonnos vetoomuskuvituksesta.

Kuva 54. Luonnos vetoomuskuvituksesta.

Kuva 55. Toinen luonnos vetoomuskuvituksesta, jossa henkilöiden katseet on suunnattuna eteenpäin.

Kuva 56. Värillinen luonnos vetoomuskuvituksesta.

Kuva 57. Luonnos vetoomuskuvituksesta mustavalkoisena punaisilla liekeillä.

käyttäen väripintoja ja välttämällä ääriä kasvojen yksityiskohtia lukuunottamatta. Oma kuvittamisen tyylini on melko sarjakuvamainen, eikä juurikaan realismiin pyrkivä. Tasapainoilin hieman tämän asian kanssa testejä tehdessäni. Koska tein taustatyötä eri etnisyyksien kuvittamisesta, halusin välttää liiallista kasvopiirteiden yksinkertaistamista.

Kokeiluni päättyivät pidemmälle vietyyn värilliseen luonnokseen, johon olin kuvittanut yhden kolmesta kuvaan tulevasta henkilöstä (kuva 56). Merkitsin

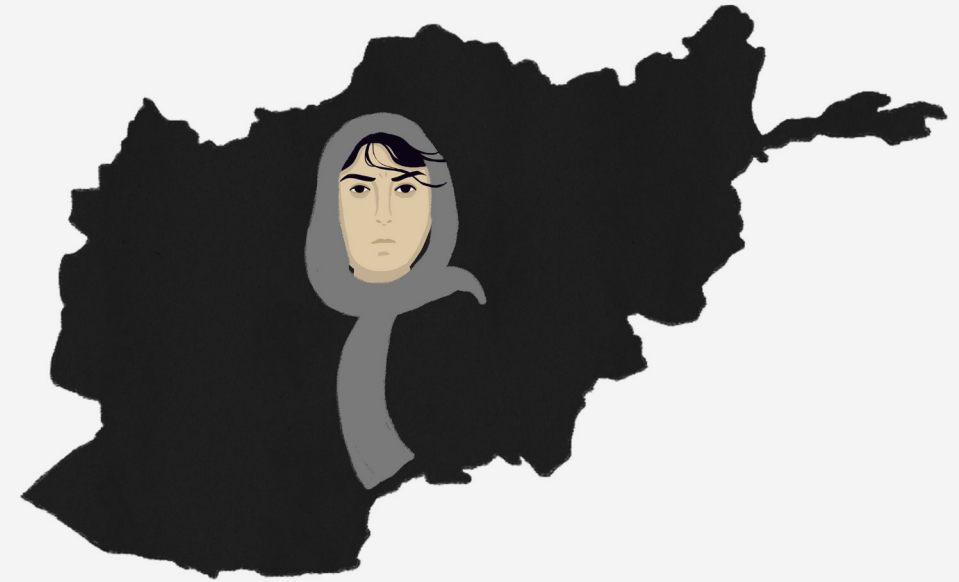
keltaiset liekit luonnokseen suuntaa antamaan. Päätin kokeilla kuvitusta myös mustavalkoisena ja nostaa liekit kuvasta esiin punaisella (kuva 57). Mustavalkoinen kuva voisi toisaalta liikaa viitata menneeseen tapahtumaan, vaikka oleellista on viestiä tilanteen olevan käynnissä juuri nyt. Siksi päädyin hylkäämään idean mustavalkoisesta värimaailmasta.

Näytin näitä kahta värillistä luonnosta sekä aiemmin esittelemiäni piirroksia eri ihmisille. Ne eivät

kuitenkaan herättäneet kaikissa haluamaani reaktiota. Pyrkimyksenä oli kuvata henkilöt päättäväisen näköisinä, mutta osa koki kuvan 56 luonnoksessa henkilön olemuksen liian rauhallisena ja hillittynä. Kuvituksista ei siis välittynyt vaarassa oleminen ja hätä. Tämä oli tärkeä huomio ja palaute itselleni luonnostelun jatkoa varten. Oli yllättävän hankalaa tasapainotella eri tunnelmien kuvaamisen välillä. Ihmisiä ei tulisi kuvata surkeina uhreina, mutta kiireellisuuden sekä hädän tulisi välittyä kuvasta jollakin tavalla. Ensimmäiset luonnokseni olivat

Kuva 58. Voimakkaamman tunnelman hakemista uudella luonnoksella.

Kuva 59. Kokeilu ilman taustaa.

lisäksi melko staattisia, eikä niiden viestissä ei ollut tarpeeksi vaikuttavuutta, voimaa ja liikettä. Kuvitukset eivät olleet tunnistettavissa juuri Amnesty kampanjamateriaaliksi ja piirrosmaisen tyylin vaikuttavuutta pohdittiin.

Palaute sai minutkin tarkastelemaan luonnoksia uudella kulmalla ja pohdin miten voisin lähteä kehittämään niitä eteenpäin. Päätin seuraavaksi kokeilla Amnesty brändivärien käyttämistä luonnoksessa. Yritin myös tuoda kuvaan ja ihmisten ilmeisiin enemmän vaaran sekä hädän tuntua.

Uudessa luonnoksessa (kuva 58) yritin saada liikkeen tuntua piirtämällä hiuksia leijumaan tuulessa ja lisäämällä naisen käden lapsen päätä vasten. Halusin myös kokeilla kuvittaa ihmiset hieman realistisemmin ja katsoa, mitä se toisi kuvituksen tunnelmaan. Kokeilin myös ottaa kartan taustalla olevan värin pois ja jättää pelkän kartan siluetin kuvitukseen (kuva 59).

Näytin sekä kuvan 58 luonnosta, että aiempia värillisiä luonnoksia Amnesty graafiselle suunnittelijalle. Hän taas piti värillisen kuvituksen henkilön

olemuksesta ja rauhallisesta päättäväisyydestä. Tähän tunnelmaan haluttiin yhdistää hiusten liike tuulessa, jonka olin lisännyt kuvan 58 luonnokseen. Tällä tavalla kuvaan saataisiin enemmän liikettä ja tapahtuman tuntua. Henkilöt seisoisivat kaaoksen keskellä päättäväisinä, eivät uhreina. Tästä tasapainosta pidettiin. He halusivat kuitenkin korostaa ideaa siitä, että kuvituksessa olisi palava paperinpala pelkän Afganistanin kartan siluetin sijaan.

Olin tässä vaiheessa suunnittelua hieman epäröivä, sillä olin saanut kaksijakoista palautetta luonnok-

sistani. Toisaalta halusin keskittyä asiakkaan palautteeseen, mutta samalla jäin pohtimaan luonnosten vaikuttavuutta. Kuvituksessa esitettävien ihmisten vahvan rauhalliseen olemukseen sekä hankalassa tilanteessa olevien ihmisten hädän kuvaamiseen oli löydettävä jonkinlainen tasapaino.

Halusin keskustella asiakkaan kanssa vielä uudelleen värien käytöstä kampanjakuvituksissa. Näytin luonnosta, joissa olin käyttänyt Amnestyille tyyppillisiä värejä, kuten mustaa, harmaan sävyjä sekä keltaista liekeissä. Amnestyllä pidettiin enemmän ensimmäisen luonnoksen värimaailmasta (kuva 56), jossa en ollut käyttänyt brändivärejä.

Referenssimateriaali

Luonnoksia tehdessäni kävin läpi valokuvia henkilöistä, joista sain piirroksiini vaikutteita. Ennen lopullisen kuvituksen aloittamista halusin kuitenkin etsiä selkeämpää referenssimateriaalia. Etsin valokuvia afganistanilaisista henkilöistä, joita voisin käyttää referenssimateriaalina kuvituksessa (kuvat 61, 62 ja 63). Tarkoitus ei ollut kopioida henkilöitä kasvoja myöten, mutta halusin kuitenkin poimia heistä piirteitä kuvitukseen. Etsin referenssejä myös esimerkiksi vaatteista, erilaisista huiveista ja huivinkäyttötavoista. Päätin lisätä kuvitukselle loppuvaiheessa vielä taustaa, joten etsin kuvia maisemista Kabulissa (kuva 60).

Kuva 60. Rakennuksia vuoren rinteellä Kabulissa (Shutterstock).

Kuva 61. Naisten oikeuksia ajava aktivisti Marjan Amiri (Bronstein 2021).

Kuva 62. Sotooda Forotan, 15-vuotias afganistanilainen opiskelija ja aktivisti (FT/Rukhshana Media).

Kuva 63. Kaksi afganistanilaispoikaa Islamabadin pakolaisleirillä Pakistanissa (Thomas/CBC).

Kuva 64. Kuvituksen lopullisen tyylin löytäminen.

Kuva 65. Kuvituksen lopullisen muodon hahmottuminen.

Lopullisen tyylin löytäminen

Erilaisten testien teko luonnosvaiheessa auttoi lopulta löytämään kuvitukseen tyylin, joka tuntui ja näytti tasapainoiselta. Lopullinen tyyli ehkä olikin yhdistelmä kaikkia niitä kokeiluja, joita aiemmin tein. Halusin säilyttää kuvituksessa ihmisten päätäväisen ja rauhallisen olemuksen, mutta lisätä ilmeisiin huolestuneisuutta (kuva 64). Paperinpalaa korventavat liekit olivat lopulta yllättävän hankala toteuttaa, enkä saanut niitä toimimaan haluamal-

lani tavalla. Näytin kyseistä kuvitusta Amnestyn visuaaliselle suunnittelijalle ja häneltä tuli idea kokeilla liekkejä pienempinä. Aiemmin olin suunnitellut tuovani kuvitukseen liikkeen ja hädän tuntua selkeästi erottuvilla ja mahtipontisilla liekeillä. Pienempien liekkien ansiosta kartta myös näyttäisi enemmän siltä, että se on oikeasti paperinpala, joka palaa. Tämän huomion innoittamana kokeilin saada kartan näyttämään enemmän palavalta paperilta (kuva 65). Muutin paperin sävyä lämpimäm-

mäksi ja lisäsin reunoihin tarkempia tummempia kohtia. Päätin lisätä paperiin myös puhkipalaneen kohdan, joka hipoo kuvituksen pojan päälakea. Tällä halusin korostaa tunnetta akuutista hädästä. Korvasin myös suuret liekit hillitymmillä. Kokeilin myös lisätä henkilöiden taustalle Kabuln taloja, jotka piirsin löytämäni valokuvan pohjalta. Tausta loi mielestäni kuvaan uutta syvyyttä ja sijoitti henkilöt vielä selkeämmin tiettyyn paikkaan.

Kuva 66. Instagramin neliö-kuvakoon testailua erivärisillä taustoilla.

Lisäksi halusin yhtenäistää kuvituksen värimaailmaa ja valita paremmin toisiinsa sointuvia sävyjä. Kamppailin taustan värin kanssa jonkin verran, enkä osannut päättää mitä tekisin sen kanssa. Kokeilin lopullisen kuvituksen asettumista Instagramin neliö-kuvakokoon ja se istui siihen juuri haluamallani tavalla (kuva 66). Tein neliöstä versioita erivärisillä taustoilla ja musta erottui niistä edukseen. Paperi näytti vielä aidommalta tummaa taustaa vasten ja liekit erottuivat siitä selkeämmin

paremmin. Lisäksi tumma tausta toi lisää kontrastia kuvaan ja sopi paremmin aiheen synkkyyteen. Päätin siis vaihtaa vetoomuskuvan taustan mustaksi, vaikka aiemmin olin päättänyt jättää sen harmaaksi. Sain myös Amnestyn sosiaalisen median pohjien tarvittavat tekstit ja muut visuaaliset elementit sijoitettua hyvin kuviin. Osa taustan taloista rajautui neliökuvassa pois, mutta kaikki tärkeä informaatio mahtui neliöön kuten olin suunnitellut.

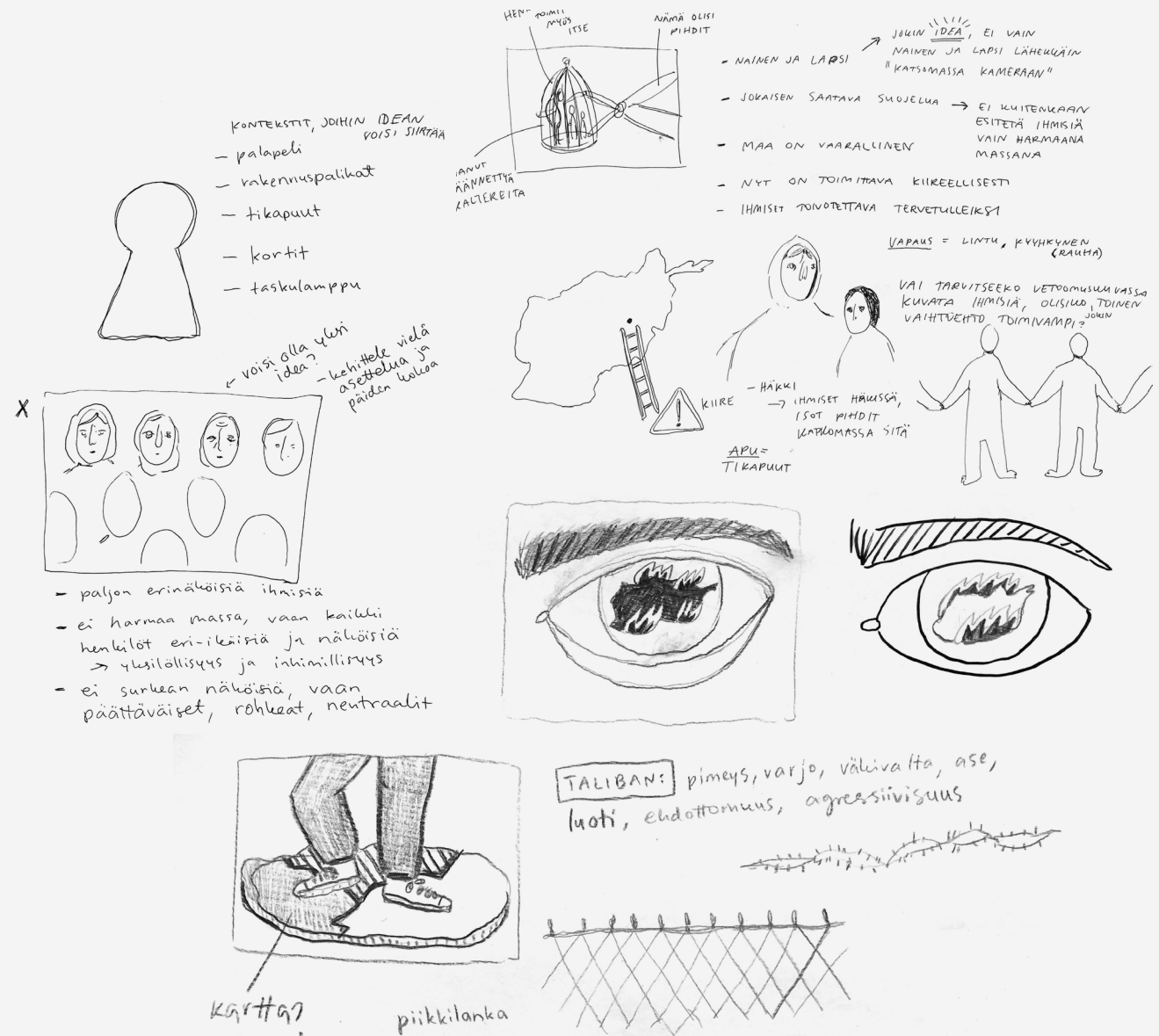
4.3 Artikkelikuvitukset

Artikkelikuvituksen tavoitteena on antaa visuaalista lisäinformaatiota Afganistanin tilanteesta kertovan uutisen tai artikkelin yhteyteen. Usein artikkelikuvitusta tehdessä teksti on valmiina ja tämän pohjalta kuvaa voidaan lähteä suunnittelemaan. Tässä tapauksessa minun tuli luoda yleiskuvituksia Afganistanin tilanteeseen liittyen, joita voitaisiin käyttää useammassa eri yhteydessä.

Kysyin palaverissa asiakkaalta toiveita heille tarpeellisista kuvituksista aiheeseen liittyen. He toivoivat etenkin kuvitusta, jossa olisi nainen ja lapsi sekä kuvitusta, joka kuvaisi maassa vallitsevaa väkivaltaa. Väkivaltaa toivottiin kuvitettavan jollakin uudella kulmalla ja sotakuvastolla mässäilyä haluttiin välttää. Lisäksi he toivoivat kuvitusta, jossa olisi erinäköisiä sekä eri-ikäisiä henkilöitä. Tein lukuisia eri luonnoksia kaikista kolmesta aiheesta ja kirjoitin itselleni erilaisia tukisanalistoja liittyen niihin (kuva 67).

Väkivalta-kuvitus osoittautui haastavaksi suunnitella, joten otin käsitekartan jälleen ideoinnin avuksi. Kirjoitin tajunnanvirtana sanoja ylös, jotka itse yhdistän aiheeseen. Tutkin myös erilaisia kuvituksia, joissa väkivaltaa kuvataan tavalla tai toisella ja pyrin poimimaan sieltä keinoja aiheen kuvaamiseen.

Vaikka Amnestyn keskiössä on keskittyä naisten ja lasten asemaan, halusin esittää yhdessä kuvituksessa laajemmin erilaisia henkilöitä ja tuoda heidät näkyviin.

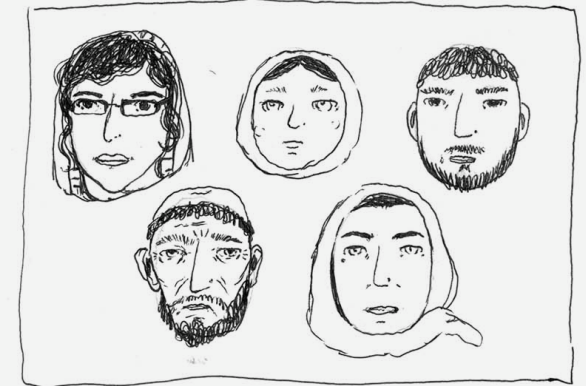

Kuva 67. Ideointia ja luonnostelua.

Kuvitus erilaisista ihmisistä

Yksi Amnestyn pyytämistä artikkelikuvituksista oli kuvaus erinäköisistä afganistanilaisista ihmisistä. Kyseistä kuvitusta voitaisiin käyttää monessa tarkoituksessa aiheeseen liittyen, joten se sopisi hyvin yleiskuvitukseksi. Kuvaan haluttiin erinäköisiä sekä eri-ikäisiä henkilöitä.

Kuvituksen idea oli melko selkeä, joten keskityin luonnosteluvaiheessa miettimään henkilöiden sommittelua kuvaan. Tein luonnoksia monesta eri kulmasta ja suunnasta, läheltä ja kauempaa (kuva 68). Kokeilin myös pelkkien ihmisten päiden kuvaamista taustaa vasten, mutta hylkäsin idean melko nopeasti. Vartalot toisivat kuvaan realismia ja esimerkiksi lapsen erottaisi paremmin aikuisista näkyvän pituuseron takia.

Kuva 68. Luonnoksia henkilöistä ja sommittelusta.

Referenssimateriaali

Etsin kuvitusta varten referenssikuvia afganistanilaisista henkilöistä ja heidän vaateutuksestaan. Halusin kuvitukseen myös etnisen vähemmistön edustajan ja päätin kuvata vanhempaa hazara-miestä (kuva 70). Tutkin Textile Research Centerin kautta afganistanilaista perinnepukeutumista ja löysin sieltä kuvan hazara-miehen liivistä (kuva 73). Halusin ottaa sen koristeellisista ornamenteista vaikutteita kuvituksen hazara-miehen pukeutumiseen. Kuvat nuoresta naisesta, tytöistä koulussa sekä lasta sylissään pitävästä naisesta toimivat kuvituksen ihmisten referenssimateriaalina (kuvat 69, 71 ja 72).

Kuva 69. 16-vuotias Zarafshan (E-Rahmati/WCPF).

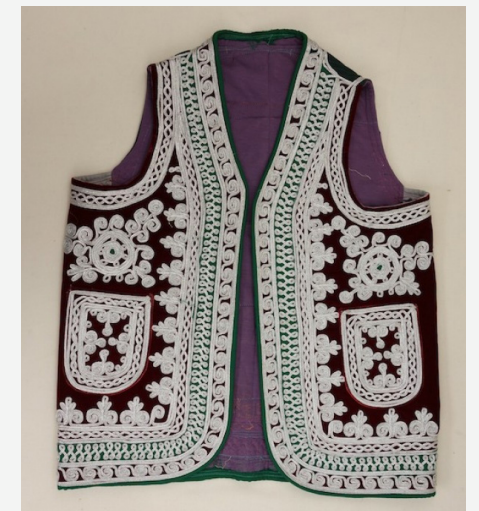
Kuva 70. Hazara-miehiä Daimirdadiha-moskeijassa (Guckelsberger).

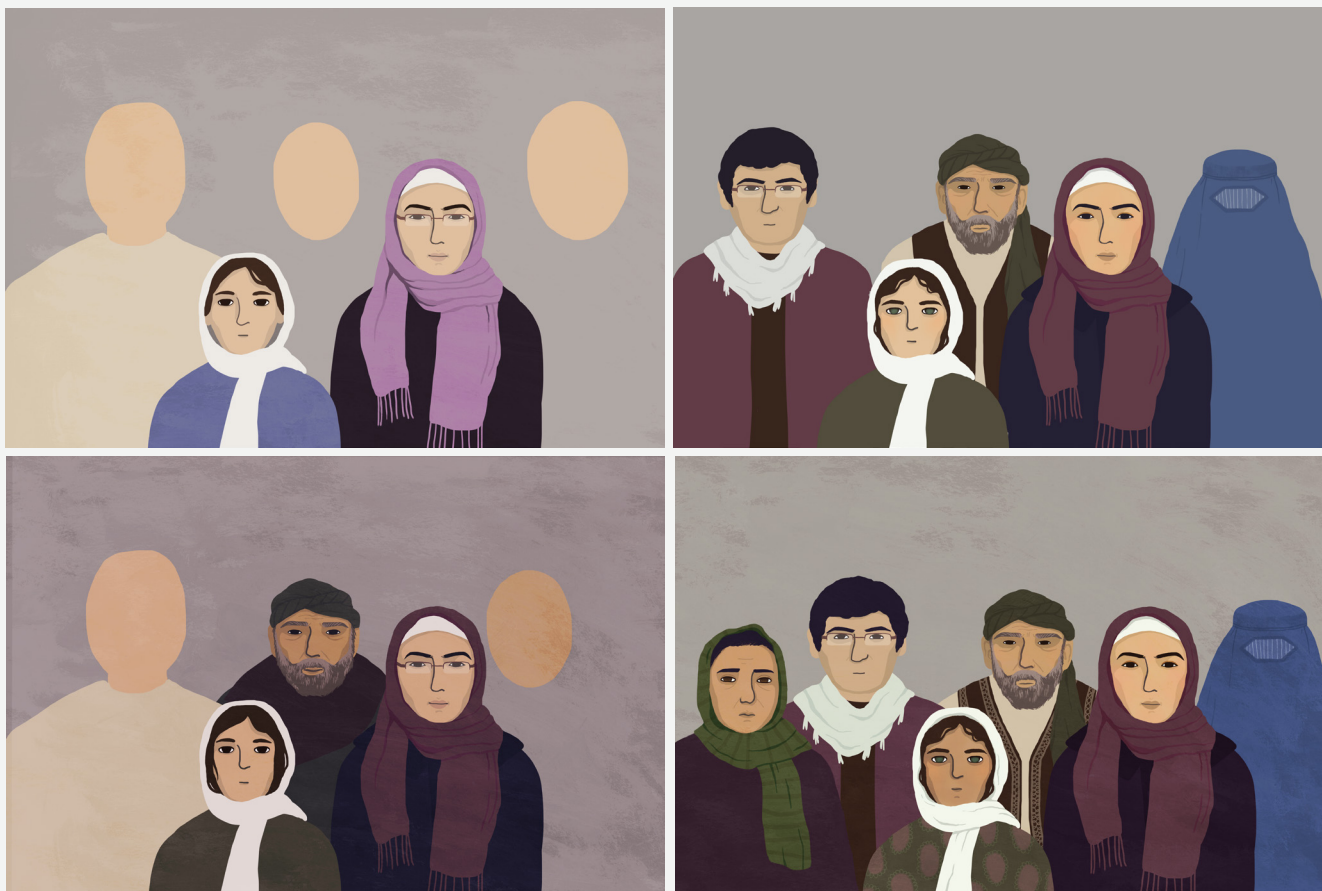
Kuva 71. Koululaisia luokkahuoneessa Afganistanissa (Getty Images).

Kuva 72. Fahima ja hänen tyttärensä Kabulissa (Bronstein 2021).

Kuva 73. Hazara-miehen liivi vuodelta 2007 (Textile Research Centre).

Kuva 74. Kuvituksen työstämisen vaiheita.

Kuvituksen työstäminen

Aloitin henkilöiden työstämisen kuvitukseen valittujen referenssikuvien pohjalta. Halusin kuvata kuvituksessa hazara-miehen lisäksi nuoremman silmälasipäisen miehen, nuoren naisen, lapsen sekä vielä burkaan pukeutuneen naisen. Kuvassa 74 on nähtävissä kuvitusprosessin kulkua ja henkilöiden muotoutumista.

Amnestyn visuaalinen suunnittelija muistutti vielä korostamaan ihmisten ihon eri sävyjä kuvituksessa, joten kiinnitin tähän huomiota prosessin edetessä.

Burkaan pukeutunut nainen tuntui hieman katoavan taustalle ja erottuvan muista henkilöistä turhan paljon. Kokeilin siis piirtää naiselle silmät, jotka kuultaisivat hieman silmien kohdalla olevan verkon takaa.

Kuvitus naisesta ja lapsesta

Yhdessä Amnestyn toivomista artikkelikuvituksista tulisi olla nainen sekä lapsi. Tätä kuvitusta voitaisiin käyttää naisten ja lasten oikeuksiin liittyvien uutisten ja artikkelien ohessa.

Halusin kuvitukseen myös Talibanin väkivaltaa kuvaavan elementin. Luonnoksissa käytin sen kuvaamiseen tummia, varjomaisia liekkejä. Idea suoja tiellä kävelevistä henkilöistä miellytti asiakasta (kuva 75) ja heidän mukaansa tämä idea voisi toimia myös Instagramissa. Samalla suoja tie-idean voisi liittää Instagramiin tulevaan liikennevalo-karuselliin.

Jatkoin kuitenkin idean työstämistä, sillä halusin kuvituksen viestivän vielä selkeämmin sitä turvattomuuden tunnetta, jota naiset ja lapset kokevat. Tein luonnoksen naisesta ja lapsesta kotonaan, jonka ikkunasta liekit pyrkivät sisälle (kuva 76). Kodin tulisi olla turvapaikka, mutta Talibanin hallinnon alla se ei sitä monelle naiselle ole.

Referenssimateriaali

Etsin referenssiksi kuvia afganistanilaisista äideistä lapsiensa kanssa. Löysin kuvan nuoresta työstä (kuva 77), jota käytin löyhänä referenssikuvana lasta kuvittaessa. Naisen ja lapsen kuvaa (kuva 78) käytin inspiraatiota kuvitukseeni, jossa henkilöt ovat sisällä kodissaan.

Kuva 75. Luonnos suoja tiettä ylittävästä naisesta ja lapsesta.

Kuva 76. Luonnos naisesta ja lapsesta.

Kuva 77. Afganistanilainen tyttö moskeijassa (CNN).

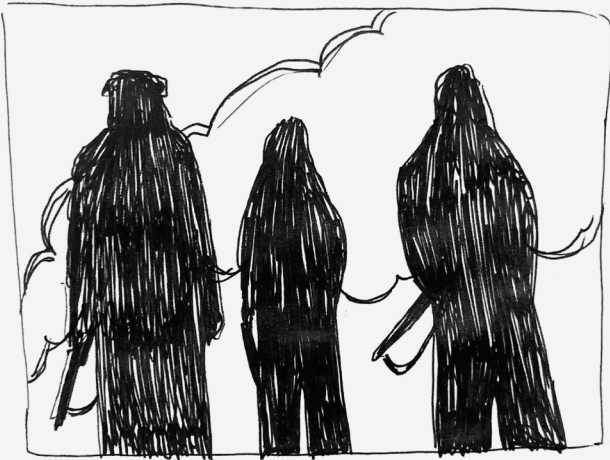

Kuva 78. Terveystyöntekijä Qabela sylissään kolmevuotias Assadullah (UNICEF Afghanistan/Ahmadi 2016).

Kuvituksen työstäminen

Naisen ja lapsen kuvittaminen sujui artikkelikuvituksista kaikista sujuvimmin. Innostuin kuvan tekemisestä, sillä sain siihen melko nopeasti vahvan tunnelman. Jatkoin luonnoksen ideaa työstäen kuvaa Photoshopilla.

Luonnoksessa olin piirtänyt tummat varjomainen liekit pyrkimään sisään ikkunasta. Halusin kuitenkin lisätä uhkaavuuden tunnetta vaihtamalla liekit ihmisten varjoihin. Olin aiemmin luonnostellessani piirtänyt varjomainen hahmot Taliban-sotilaista (kuva 79). Tätä ideaa hyödynsin lopulta myös kuvituksen ikkunassa. Uhkan tuntua lisää se, että varjomaisista ulkona seisoskelevista sotilaista ei voi

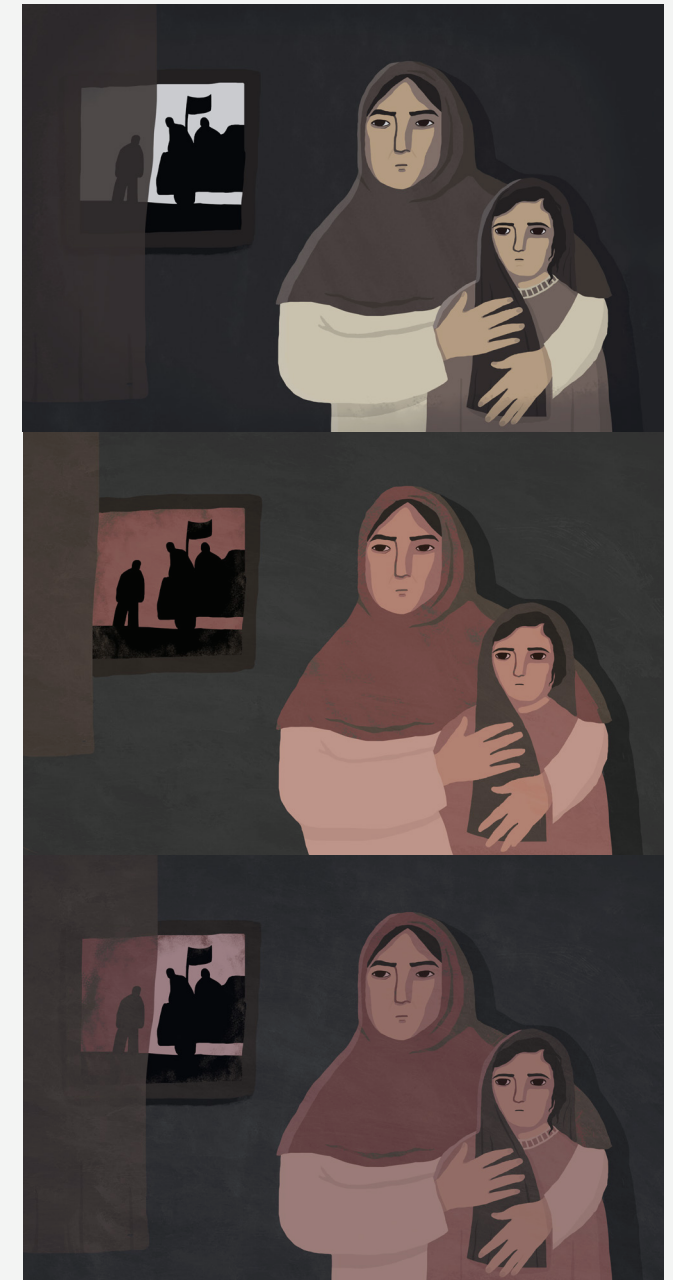

Kuva 79. Luonnos Taliban-sotilaista.

päätellä sitä, mitä he ovat tekemässä seuraavaksi. Pölyilevätkö he kohti taloa ja ovat suuntaamassa seuraavaksi sitä kohti? Kuvitus rakentui ihmisten hahmottelulla, halusin jälleen kiinnittää erityistä huomiota kasvojen ilmeisiin.

Kokeilin saada kuvitukseen punertavan ilta-aurinگون sävyttämää tunnelmaa. Punertava sävy ei ole tässä tapauksessa lämmin ja lempeä, vaan uhkaavan pahaenteinen. Se toi mielestäni kuvitukseen lisää toivottua tunnelmaa. Lisäksi kerrostin tekstuuri-pintoja sekä lisäsin vielä hieman varjoja ja tummempaa sävyä kuvitukseen.

Näytin Amnesty:n visuaaliselle suunnittelijalle kuvan 80 keskimmäistä versiota, josta hän piti kovasti. Hän kehui taas ihmisten hyviä ilmeitä ja kuvituksen yleistä tunnelmaa. Ikkunasta näkyvät Taliban-sotilaiden varjot koettiin hyvänä lisänä kuvitukseen.

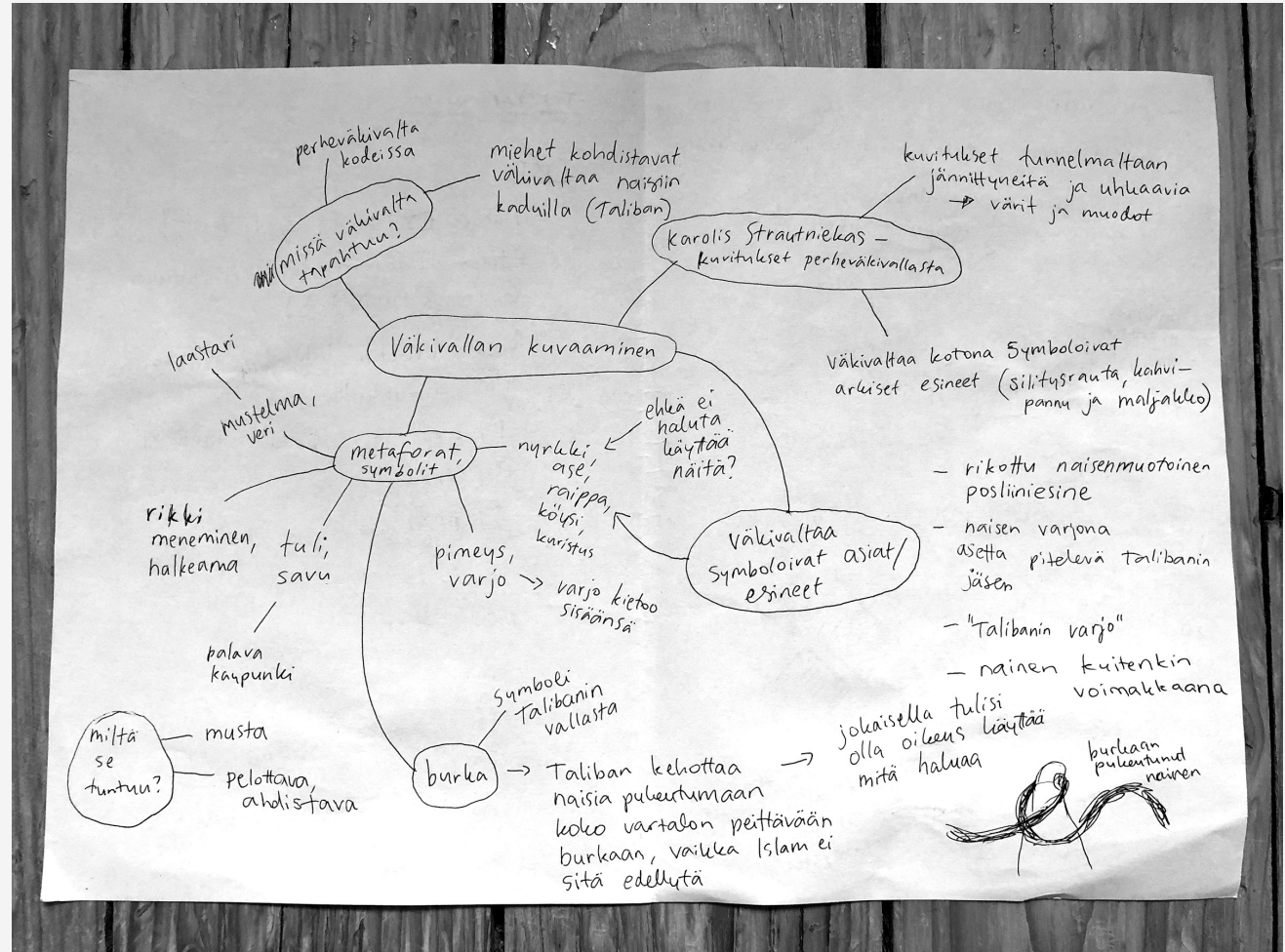
Kuva 80. Kuvituksen työstämisen vaiheita.

Kuvitus väkivallasta

Viimeisin artikkelikuvitus tulisi kuvata Talibanin väkivaltaa. Vaikka olin sivunnut aihetta myös aiemmin esittelemässäni kuvituksessa naisesta ja lapsesta, halusin kuvata väkivaltaa toisenlaisella tavalla.

Väkivaltakuvitukselle oli kaikista hankalin keksiä hyvää ideaa. Tein useita luonnoksia, jotka eivät olleet mielestäni tarpeeksi vaikuttavia. Käytin hyödykseni keräämääni taustamateriaalia erilaisista aiheista käsittelevistä kuvituksista ja niiden käyttämistä keinoista. Tumma varjo oli noussut monessa yhteydessä selkeäksi väkivallan visualisoimisen keinoksi, joten päätin kokeilla myös omissa luonnoksissani sen hyödyntämistä. Myös sirpaloituminen ja rikki meneminen nousivat mieleeni kuvitusta ideoidessa.

Tein suunnittelun avuksi mm. käsittekartan, joka auttoi hahmottamaan kuvitukseen tulevia teemoja (kuva 81).

Kuva 81. Käsittekartta suunnittelun avuksi.

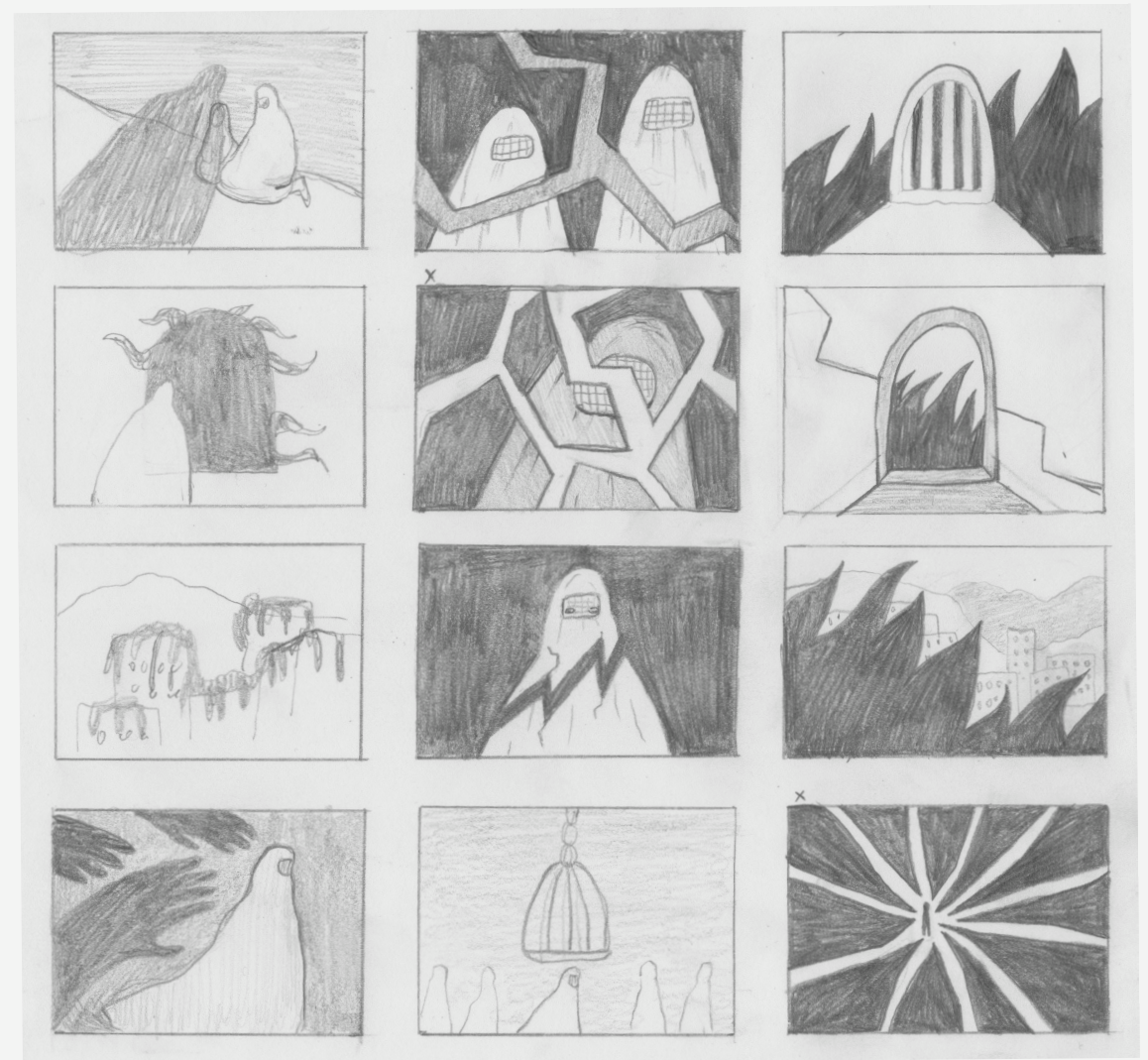

Kuva 82. Luonnoksia väkivalta-kuvitukseen.

le ja hän piti monia niistä varteenotettavina ideoina. Hän piti erityisesti siitä, että väkivaltaa kuvattaisiin tummana varjona, joka ottaa eri muotoja.

Valitsin esittää kuvituksessa esiintyvän naisen burkaan puettuna. Osalle naisista burkaan pukeutuminen on oma valinta, mutta Talibanin vallankaappauksen myötä naisten on pakko pukeutua tähän kasvot ja koko vartalon peittävään asuun.

Luin kuvitusten suunnittelun taustalle uutisartikkeleja liittyen Talibanin kohdistamaan väkivaltaan liittyen. Amnestyn joulukuussa 2021 julkaistun

Kuva 83. Luonnoksia väkivalta-kuvitukseen.

Kuva 84. Luonnos, joka valikoitui edistettäväksi.

uutisartikkelin (Amnesty, 2021b) mukaan Taliban on sulkenut naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille suunnattuja tukipalveluja Afganistanissa. Väkivaltaasta tuomittuja taas on samaan aikaan vapautettu vankilasta. Talibanin hallinnon alla naiset eivät myöskään saa kulkea ilman miessaattajaa. Väkivaltaa kohdanneille naisille ei ole minkäänlaista järjestelmää avunhakemiseen, sillä Taliban ei tällaista tarjoa. (Amnesty, 2021b). Näitä uutisesta esiinnoituneita asioita pohdin haluavani jollain tavalla sivuta kuvituksessa. Lähdin edistämään kuvan 84 luonnosta eteenpäin.

Referenssimateriaali

Referenssimateriaalikuviiksi löysin kuvat naisista sinisessä burkassa (kuvat 85 ja 86). Toisessa kuvassa burkaan pukeutunut nainen pitelee pientä lasta Kabulin lentokentällä 2021.

Kuva 85. Afganistanilaisia naisia kävelyllä Afganistanissa (AFP/Getty Images).

Kuva 86. Nainen kantaa lasta lentokentällä Kabulissa. (Us Air Force/Reuters 2021).

Kuva 87. Väkivalta-kuvituksen työstämistä.

Kuva 88. Väkivalta-kuvituksen työstämistä.

Kuvituksen työstäminen

Halusin kuvitukseen jälleen uhkaavan ja pahaenteisen tunnelman. Loin synkkyyttä käyttämällä tummia värisävyjä ja varjomaisia siluetteja. Kyseinen kuvitus oli ainut, johon en lopulta lisännyt paljoakaan yksityiskohtia, sillä ideana oli juurikin tietty siluettimaisuus.

Asiakas piti juurikin tästä siluettimaisesta ja yksinkertaisesta tyylistä. Heille kuvaa näyttäessäni se ei ollut vielä valmis (kuva 87) ja olin suunnitellut lisääväni siihen vielä yksityiskohtia. Tästä kerrottuani asiakas

sanoi kuvan olevan hieno juuri tuollaisena, eikä se tarvitsisi mitään lisää. Luotin tähän, mutta halusin vielä työstää kuvitusta hieman pidemmälle. Esimerkiksi kuvassa 87 oleva naisen vaate näyttää lähinnä mekolta, mutta kuvaan 88 muokkasin sitä näyttämään enemmän burkalta päähineen muodon avulla.

Talibanin väkivaltaa symboloivat varjomaiset kädet tuottivat haasteita siluettimaisen esittämistävän kannalta. Burkan helmasta tarttuvan käden ote ei sopinut kuvan tunnelmaan, sillä ote oli turhan hento ja herkkä. Yritin piirtää käden nyrkkiin usel-

la eri tavalla, mutta jokainen versio näytti lähinnä epämääräiseltä möykyltä. Kuvassa 88 tein kädestä uuden version, mutta sen otteessa ei ollut vieläköön tarpeeksi voimaa. Päätin siis suosiolla jättää käden tarttumisen helmaan kokonaan piirtämättä ja korvata tarttuvan käden naista kohti kurottavalla kädellä.

4.4 Instagram-kuvakaruselli

Kuva 89. Alustava luonnos liikennevalo-ideasta.

Instagramiin julkaistavan kuvakarusellin tarkoitus on antaa tietoa selkeässä ja tiiviissä paketissa Afganistanin tilanteesta. Karusellilla tarkoitetaan kuvasarjaa, joista yksi kuva on julkaisun kantena ja kuvia pystyy selaamaan pyyhkäisemällä.

Olin vasta alustavasti miettinyt kuvasarjan visualisoinnista, kun näytin asiakkaalle nopean luonnoksen liikennevaloista (kuva 89). Punainen väri kuvaa Afganistanin konfliktia, keltainen ihmisten matkaa turvallisempiin oloihin ja vihreä Suomen osuutta Afganistanista saapuvien ihmisten auttamisessa. Liikennevalot siis sitoisivat aiheen helposti ymmärrettävään pakettiin. Asiakas innostui heti idean

Kuva 90. Ensimmäistä ideointia karusellin kuvista.

selkeydestä ja ytimekkyydestä. Karuselliin tulisi neljä kuvaa, joista viimeinen olisi helposti eteenpäin jaettava koontikuva, joka kehottaisi allekirjoittamaan vetoomuksen. Kuviiin tulisi kuvitus, sekä niitä selittävä lyhyt teksti.

Aloitin suunnittelun kirjoittamalla ylös jälleen mieleeni tulevia sanoja jokaisesta kolmesta kuvasta. Alun kuvaideani osoittautuivat turhan generisiksi, eikä niissä ollut tarpeeksi kiinnostavuutta. Neliön sijaan päädyin lopulta käyttämään pystysuoraa kuvaformaattia, joka mahdollistaa enemmän tilaa kuvituksille sekä niiden yhteyteen tuleville teksteille (kuva 90).

Luonnostelin erilaisia kuvaideoita kolmeen kuvaan ja käytin referenssimateriaalina valokuvia Kabulista. Halusin kaikkiin kuviin voimakkaan tunnelman, joten keskityin jo luonnosteluvaiheessa luomaan vahvoja valöörikontrasteja. Kuvia tultaisiin katsomaan puhelimen näytöltä, joten niissä ei saisi olla liikaa yksityiskohtia. Myös kuvan tapahtumia selittävän tekstin tulisi mahtua kuvaan, joten yritin ottaa tekstin asettelun huomioon heti suunnittelun alussa.

Koska karusellin teemana ovat liikennevalot, oli loogista tuoda nämä värit myös kuvituksiin. Ensimmäinen kuvitus tulisi olemana punaisen sävyinen, toinen keltainen ja viimeinen vihreä.

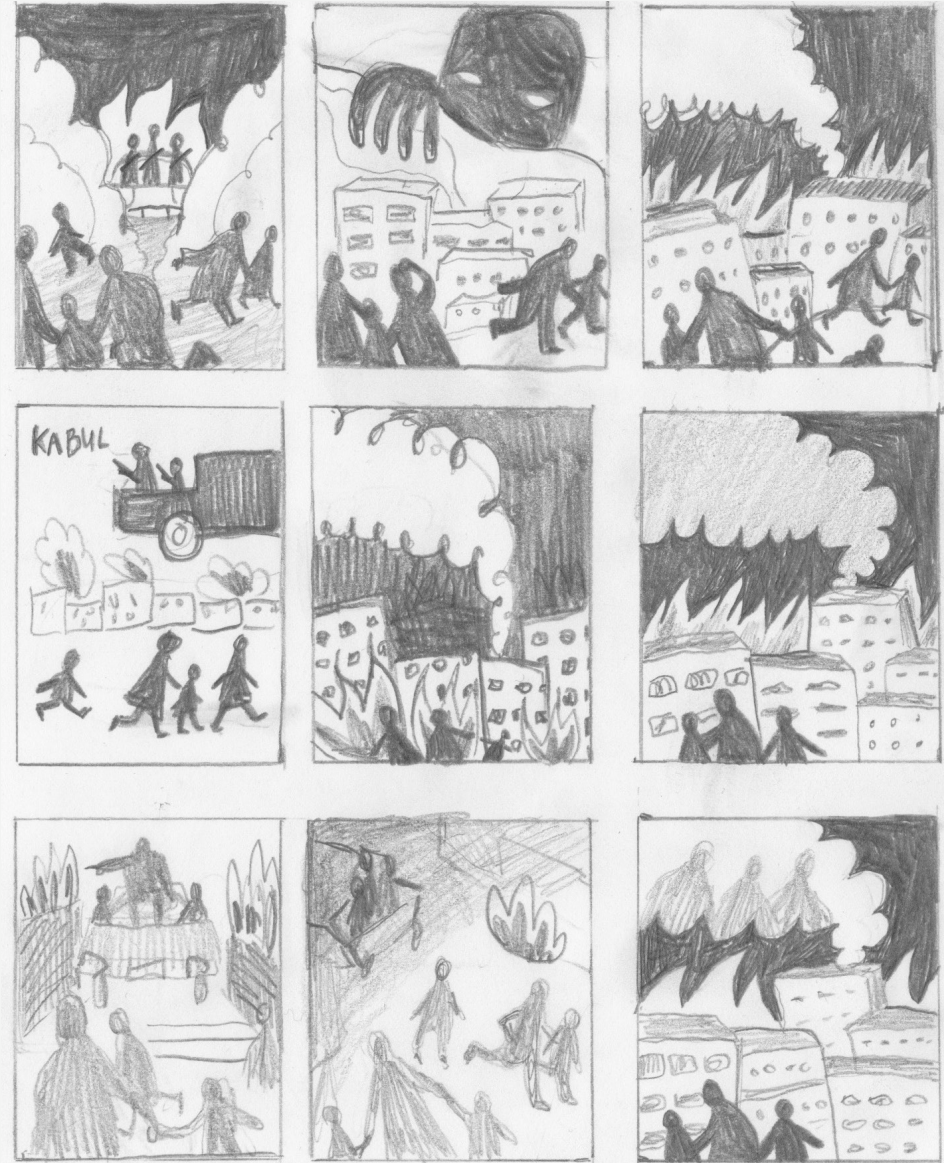
Kokeilin erilaisia tapoja värittää kuvat ja valikoin sopivia sävyjä. Halusin karusellin visuaalisen maailman olevan jollain tapaa yhteydessä myös vetoomuskuvitukseen.

Keskustelimme myös karusellin luonnoksista. He pitivät useammista ehdottamistani ideoista ja pyysivät hieman yhdistelemään niitä. Koska tekstiä olisi tulossa kuviin jonkin verran, päädyimme tekemään kaikista kolmesta väristä kaksi kuvaa. Kuvitus siis jatkuisi hieman seuraavaan kuvaan, jossa tekstiä mahtuisi olemaan enemmän. Tällöin sekä kuvitus että teksti saisivat tarpeeksi tilaa eikä kummastakaan tarvitsisi tinkiä. Kuvia tulisi olemaan karusellissa siis yhteensä seitsemän.

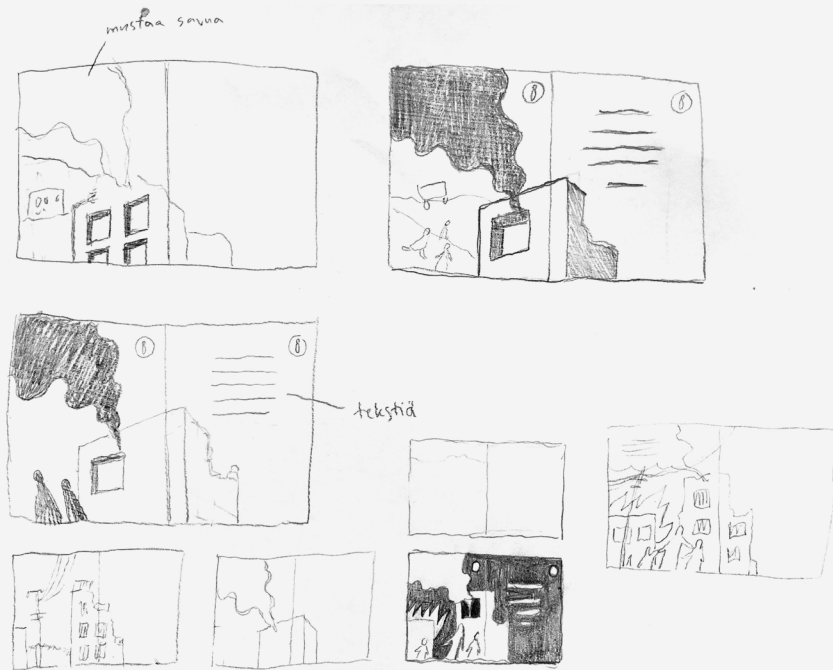
Punainen kuva

Karusellin ensimmäisen kuvan tarkoitus oli käsitellä Talibanin valtaannousua elokuussa 2021. Punainen kuva olisi samalla karusellin kansikuva, joten tämä kuvitus tulisi näkymään Amnestyn Instagramin etusivulla. Tämä oli otettava myös kuvituksen suunnittelussa huomioon.

Kuvituksessa tulisi näkyä pakenevia ihmisiä, kaaosta ja Talibanin hyökkäys jollakin tapaa. Luonnoksia tehdessäni pyrin pitämään nämä elementit mielessäni (kuva 91). Yritin luoda akuutin hädän tuntua liekeillä ja rakennuksesta kohoavalla savupilvellä. Savu toimisi samalla hyvänä taustana kuvaan tulevalle otsikolle.

Kuva 91. Lyijykynäluonnoksia punaiseen kuvaan.

Kuva 92. Kuvan sommittelua piti suunnitella uudelleen, jotta sen saisi asettumaan kahdelle kuvalle.

Yhteen luonnoksista piirsin suuren tumman hahmon, joka pälyilee kaupunkia vuoren takaa. Halusin keksiä jonkin erilaisen tavan kuvata Talibanin valtaansa ottamaa kaupunkia ja päätin piirtää sen kuvitteellisen, hirviömäisen hahmon muotoon. Päätin kuitenkin unohtaa idean, sillä se tuntui karusellin informatiiviselle kerrontatyylille turhan fantasia-maiselta kuvaukselta todellisista tapahtumista.

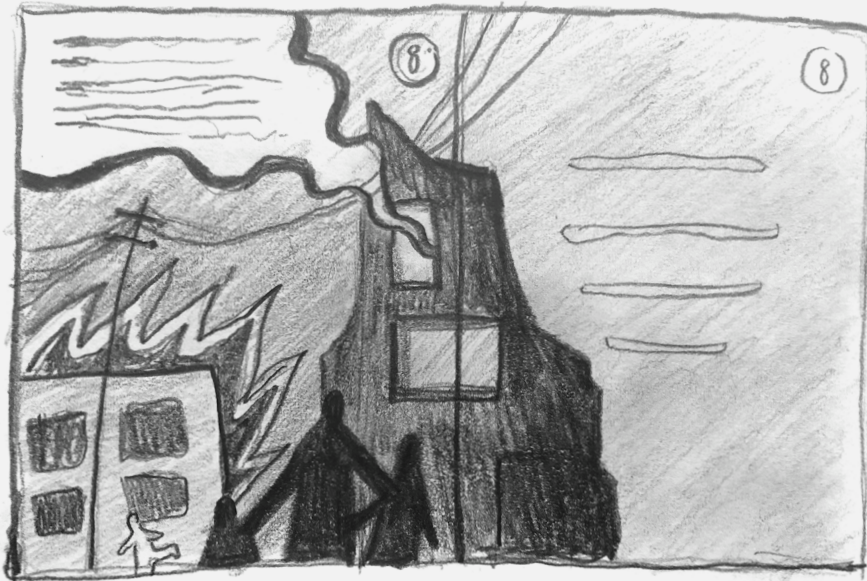
Koska Amnestyillä luonnoksia pidettiin hyvinä, jatkoin idean kirkastamista ja mietin sommitte-
lua (kuva 92). Päätin kuvata kuvituksessa Kabul
kadulla pakenevaa perhettä. Etsin referenssikuviksi
valokuvia Kabulista (kuvat 93 ja 94) ja lähdin vie-
mään luonnosta eteenpäin.

Kuva 93. Lapsia Kabulissa (Khan).

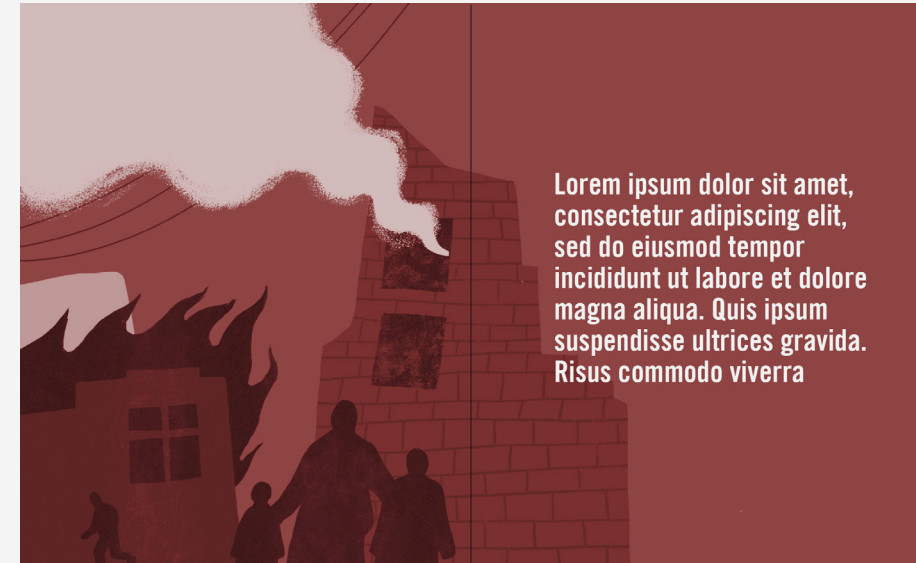

Kuva 94. Räjähdyksen jälkeinen savupilvi Kabulissa lokakuussa 2021 (AP 2021).

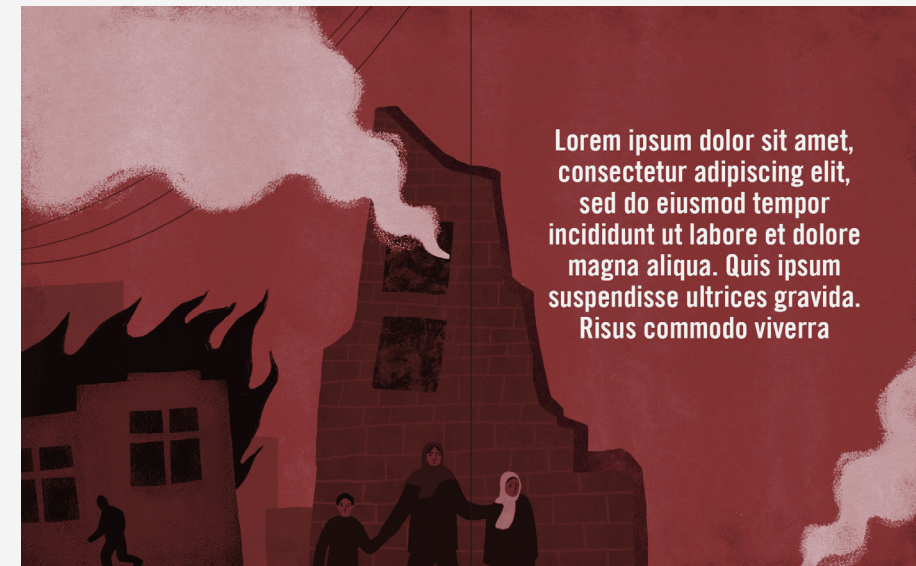

Kuva 95. Uusi luonnos punaisesta kuvasta.

Mietin, että pitäisikö Talibania kuvata kuvituksessa ollenkaan, vai kertoa hyökkäyksestä viitteellisesti uhkaavan tunnelman, savun sekä tulenliekkien kautta. Päädyn jättämään aseita kantavat Taliban-sotilaat kuvituksesta pois, koska kuvaan tuleva teksti selittäisi asian auki. Piirsin punaisesta kuvasta uuden luonnoksen (kuva 95), jota lähdin työstämään Photoshopilla (kuva 96). Kuvituksen teko edistyi melko suoraviivaisesti. Lisäsin taustalle kaukaisuuteen viitteellisiä rakennuksia korostaakseni syvyytsvaikutelmaa. Lisäsin vielä myöhemmin savua myös kuvituksen oikeaan laitaan ja siirsin ihmishahmoja sen verran oikealle, että tyttö ulottuisi toisen kuvan puolelle (kuva 97).

Kuva 96. Kuvituksen edistämistä digitaalisesti valitun luonnoksen pohjalta.

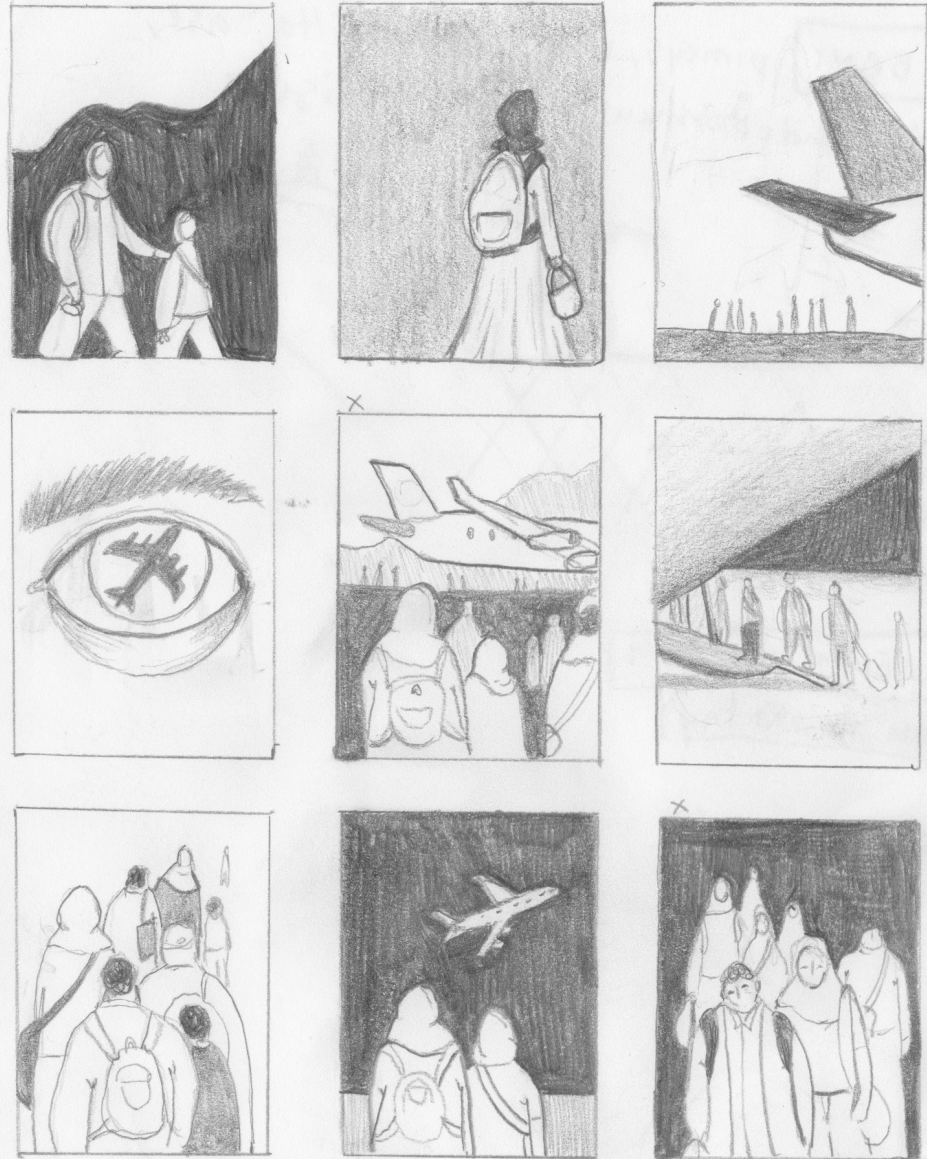
Kuva 97. Kuvitus yksityiskohtien ja taustan tekstuurin lisäämisen jälkeen.

Keltainen kuva

Keltaisen kuvan pääviestinä tuli olla se, että matka Afganistanista turvallisiin oloihin on vaikea ja täynnä esteitä. Lähdin ideoimaan kuvitusta mielessäni tämä viesti.

Halusin, että kuvituksessa näkyisi ihmisiä reppuineen ja tavaroineen. Vaarallisen ja turvattoman matkan kuvaaminen osoittautui hankalammaksi, mitä etukäteen olin odottanut. Tekemissäni luonnoskuviissa (kuva 98) ei ollut mielestäni tarpeeksi hankalan matkan tuntua.

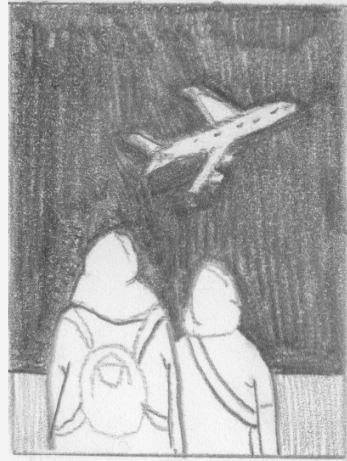
Myös lentokone symbolina herätti ajatuksia, kun näytin luonnoksia eri ihmisille. Sisään lentokoneeseen kävelevistä ihmisistä voisi saada sellaisen käsityksen, että matkanteko on oikeastaan aika helppoa – riittää kun kävelee sisään lentokoneeseen. Tämä ei kuitenkaan ole todellisuus. Lentokone on toisaalta symbolina ihmisille jo tuttu Kabulin lentokentältä syksyllä 2021 otetuista uutiskuvista ja videoista, joissa ihmiset juoksevat koneiden perässä ja yrittävät kaikkensa päästäkseen niiden kyytiin.

Kuva 98. Lyijykynäluonnoksia keltaiseen kuvaan.

Kuva 99. Luonnos

Kuva 100. Luonnos

Amnestyn visuaalinen suunnittelija oli kuitenkin sitä mieltä, että lentokone olisi hyvä olla kuvassa. Se on ihmisille tuttu uutiskuvista ja kuvaa matkaa turvalliin oloihin. Hän piti erityisesti luonnoksesta, jossa vanhempi pitää kiinni lapsen hartiasta (kuva 99). Lisäksi hyvänä pidettiin selin olevia henkilöitä, jotka katsovat kaukana lentävää lentokonetta (kuva 100). Nämä kaksi ideaa haluttiin jollain lailla yhdistää.

Etsin kuvitusten referenssikuviksi valokuvia Kabuln lentokentältä syksyltä 2021 (kuvat 101 ja 102).

Kuva 101. Lentokoneen katolle kiivenneitä ihmisiä Kabuln lentokentällä (Kohsar/AFP 2021).

Kuva 102. Ihmisiä Kabuln lentokentällä.

Kuva 103. Kuvituksen lopullisen idean luonnos.

Kommenttien pohjalta aloitin uuden luonnostelukierroksen. Yhdistin ideat kaukana lentävästä lentokoneesta sekä äidistä ja lapsesta vierekkäin (kuva 103). Tein luonnoksesta jälleen digitaalisen version Photoshopilla, johon piirsin ensin hahmotellen hahmojen siluetit (kuva 104). Lisäsin kuvaan myös placeholder-tekstin kuvaamaan tulevan tekstipaltan paikkaa. Seuraavaksi erotin etualan naisen ja lapsen selkeämmin toisistaan ja piirsin henkilöille asusteita sekä muita yksityiskohtia (kuva 105).

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Quis ipsum suspendisse ultrices gravida. Risus commodo viverra

Kuva 104. Kuvituksen edistämistä digitaalisesti valitun luonnoksen pohjalta.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Quis ipsum suspendisse ultrices gravida. Risus commodo viverra

Kuva 105. Kuvitus etualan yksityiskohtien lisäämisen jälkeen.

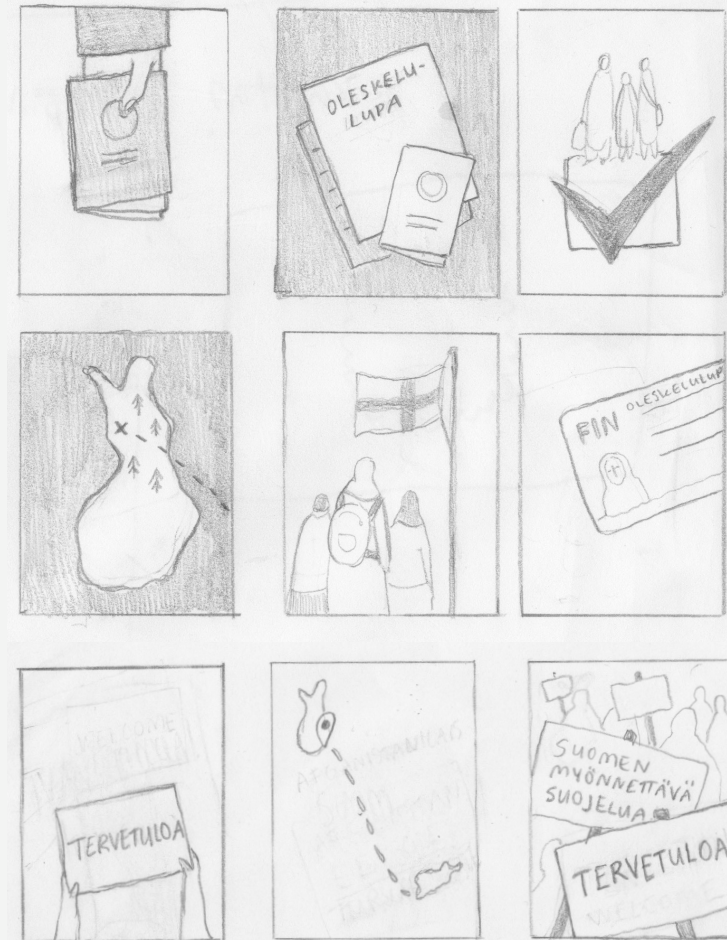
Vihreä kuva

Vihreän kuvan pääviesti tuli olla se, että Suomen on tarjottava suojelua afganistanilaisille.

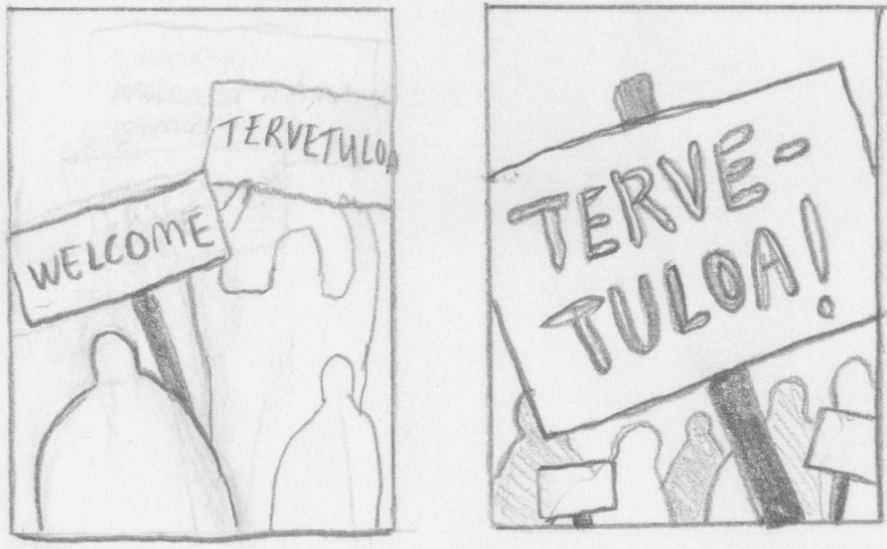
Kaikista kolmesta karusellin kuvasta vihreä kuva oli haastavin suunnitella. Kuvituksesta tuli välittyä Suomen vastuu auttaa Afganistanista pakenevia ihmisiä. Suunnittelun alkuvaiheessa mieleeni tuli paljon melko geneerisiä ideoita kuvata Suomeen saapuvia ihmisiä. En halunnut kuvituksen olevan liian selittävä, mutta idean tulisi kuitenkin välittyä.

Näytin kuvan 106 luonnoksia Amnestyn visuaaliselle suunnittelijalle ja hän kiinnitti huomionsa piirroksen ihmisistä kylttien kanssa. Hänen mielestään kuvitus ihmisistä mielenosoituksessa voisi olla hyvä tapa kuvata suomalaisten toimijuutta Afganistanin tilanteen hyväksi. Suomenkielisiä kylttejä käyttämällä Suomen saisi kuvitukseen jollain lailla mukaan.

Sain myös aiheeseen toisen näkökulman, sillä mielenosoituksesta kylttien kanssa voisi saada myös ei-toivotunlaisen viestin. Väkijoukko kylttien kanssa voi tuntua uhkaavalta – varsinkaan jos ei osaa lukea kyltteihin kirjoitettua kieltä. Tämä oli hyvä näkökulma, sillä uhkaavaa tunnelmaa en kuvitukseen halunnut, päinvastoin.

Kuva 106. Luonnoksia vihreästä kuvasta.

Kuva 107. Luonnokset mielenosoituksesta, jota päätimme lähteä työstämään eteenpäin.

Kuva 108. Kuvituksen työstöä Photoshopilla.

Siirryin muutaman luonnoksen pohjalta (kuva 107) melko nopeasti työstämään lopullista kuvitusta Photoshopilla (kuva 108). Luonnoksien kasvoton väkijoukko tuntui kuvituksen viestiin sopimatonta, joten kokeilin tehdä parille ihmiselle hymyilevät kasvot. Kuvituksen tunnelma muuttui heti kasvojen piirtämisen myötä vastaanottavammaksi ja positiivisemmaksi.

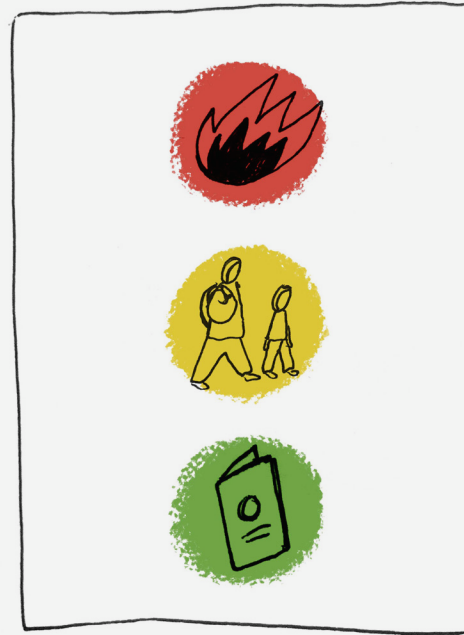
Lisäsin kyltteihin myös englanninkielisiä tekstejä, jotta suuremmalla osalla ihmisistä olisi mahdollisuus niitä ymmärtää. Piirsin myös "Refugees

welcome" -kyltin taustalle sydämen, jotta viesti välittyisi vielä selkeämmin ja olisi lämpimämpi. Halusin myös varmistaa, että kuvituksen henkilökunta olisi monimuotoinen.

Koontikuva

Karusellin viimeiseksi kuvaksi tulevan koontikuvan tarkoitus oli vetää yhteen kaikki värit. Yhdessä värit muodostavat liikennevalot, jotka vetoavat allekirjoittamaan Afganistan-vetoomuksen. Koontikuvaa voitaisiin helposti jakaa Instagramissa, sillä se sisältää tiiviissä paketissa koko karusellin sisällön.

Alunperin olin suunnitellut piirtäväni koontikuvaan uudet symbolit kuvaamaan kaikkia kolmea väriä (kuva 109). Koontikuvan suunnittelu jäikin melko viime tintaan ja sitä kunnolla aloittaessa muut IG-karusellin kuvitukset olivat jo lähes valmiita. Sainkin idean rajata jokaisesta kuvituksesta tietyn kohdan ja sijoittaa ne kaikki sellaisinaan koontikuvaan (kuva 110).

Kuva 109. Luonnos koontikuvasta.

Kuva 110. Koontikuvan hahmottelua.

5 VALMIIT KUVITUKSET

Kuva 112. Mockup vetoomuskuvituksesta Amnestyn nettisivuilla.

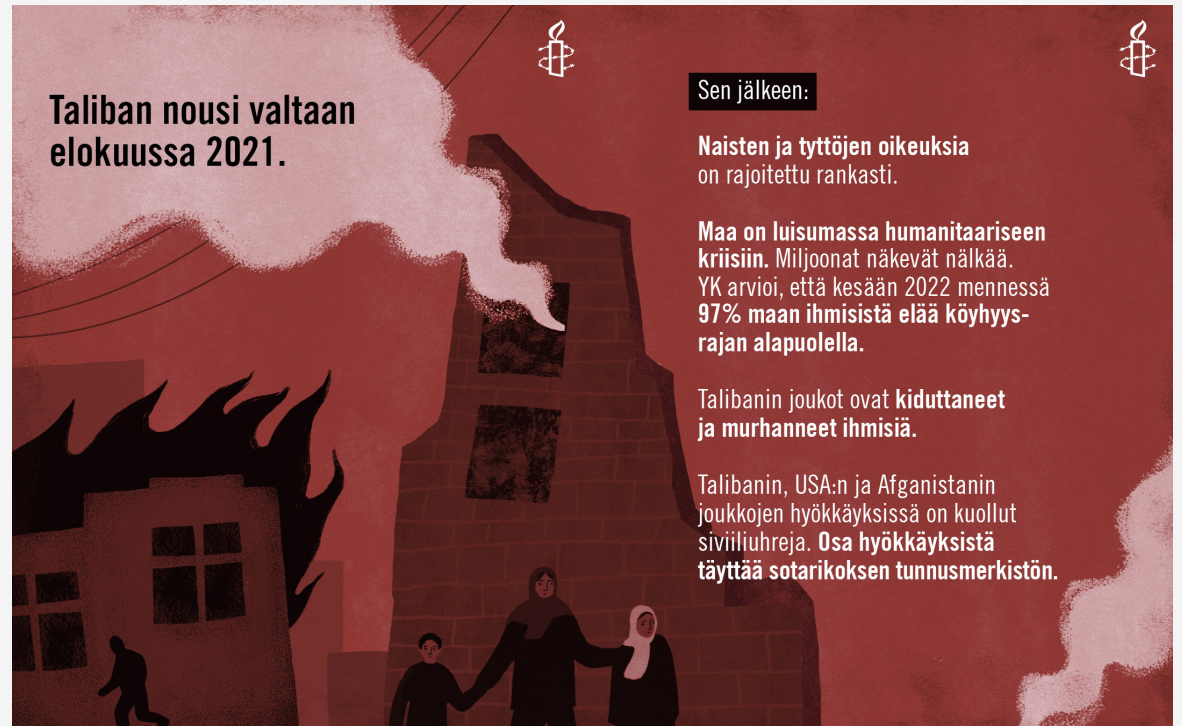

Kuva 118. Instagram-kuvakarusellin punainen kuvitus.

Kuva 121. Mockup kuvituksesta tekstien kanssa Instagramissa.

6 YHTEENVETO

Opinnäyte tutki kuvituksen keinoja sensitiivisten aiheiden visualisoinnissa. Näiden keinojen avulla pyrittiin luomaan Afganistan-kampanjaan sopivia kuvituksia markkinointiviestinnän tarkoituksiin. Taustatyön tekemisen myötä opittiin kuvituksen olevan oiva keino arkaluontoisten aiheiden kuvaamisessa sen ilmaisun vapauden takia. Kuvituksen avulla pystytään herättämään tunteita ja vaikuttamaan tällä tavalla katsojaan.

Koko suunnittelun tavoitteena oli välttää henkilöiden kuvaamista uhreina. Yritin siis kuvata ihmisiä rohkeina ja määrätietoisina. Ymmärsin prosessin edetessä, että kummankaan ääripään kuvaaminen ei anna kovin realistista kuvaa ihmisistä. Ihminen voi olla samaan aikaan sekä pelokas, että rohkea. Tätä tunnetta halusin saada välittymään kuvituksista – että rohkeus on juuri sitä, että yrittää pelosta huolimatta jatkaa.

Prosessin arviointi

Onnistuin mielestäni luomaan asiakkaan tarpeisiin sopivat kuvitukset, vaikka en ehtinyt hiomaan niitä niin paljon, kuin olisin toivonut. Teknisesti kuvitukset voisivat näyttää viimeistellymmiltä, mutta olen tyytyväinen elementteihin, joita sain sisällytettyä niihin. Olisin kuitenkin voinut käyttää vielä enemmän aikaa kuvitusten suunnitteluvaiheeseen, jolloin oivaltavampia ja kiinnostavampia ideoita

olisi päässyt syntymään. Koin prosessin aikana ajoittain tyhjän paperin kammoa, eikä ideoita lähtenyt virtaamaan haluamallani tavalla. Käyttämäni suunnittelumenetelmät, kuten brainstorming auttoivat tähän kuitenkin jonkin verran.

Koin välillä aiheen todella haastavaksi. Se on monitahoinen ja erilaisia näkökulmia riitti, mutta tunsin työn tekemisen jollain tavalla palkitsevaksi haasteista huolimatta. Välillä kuitenkin tunsin olevani kyvytön ja tietämätön työskentelemään kyseisen aiheen parissa. Tunne siitä, etten ole oikea ihminen esimerkiksi kuvittamaan afganistanilaisia ja kuvaamaan heitä sodan keskellä vaikutti jonkin verran prosessin etenemiseen. Yritin kuitenkin siirtää sivuun omat epävarmuuden tunteeni ja sen sijaan keskittyä ottamaan selvää Afganistanista ja oppimaan uutta. Luin artikkeleja, katsoin dokumentteja ja kuuntelin podcast-jaksoja aiheesta, joissa pääsin kuulemaan siellä eläneiden ja sodan kokeneiden kokemuksista.

Opin prosessin aikana paljon ja uskon voivani hyödyntää näitä uusia näkökulmia omassa tulevaisuuden työssäni. Erityisen mielenkiintoista oli tutustua afganistanilaisiin taiteilijoihin ja kuvittajiin sekä heidän työhönsä.

Ymmärrän vasta tämän prosessin läpikäyneenä perusteellisen taustatyön tärkeyden. Taustatyötä

on tehtävä, jos käsittelee kuvituksessa itselleen vieraan maan kulttuuria ja ihmisiä. Työn laajuus yllätti, sillä uusia aiheeseen liittyviä näkökulmia pulpahteli eteeni jatkuvasti. Olisin voinut tehdä taustatyötä vielä perusteellisemmin ja monimuotoisemmin eri lähteistä. Työ oli kuitenkin mahdutettava jonkinlaisiin raameihin, jotta työmäärä pysyisi hallinnassa kuvitusten tekemisen ohella.

Olen kuitenkin tyytyväinen siihen, että asiakas piti kuvituksistani paljon ja ne koettiin oikein toimiviksi heidän tarpeisiinsa. Erityisen iloinen olin siitä, että kuvitusten koettiin olevan tunnelmaltaan voimakkaita. Kuvitukset tulevat käyttöön osana Afganistan-kampanjaa vasta opinnäytetyön julkaisun jälkeen, joten niiden vaikuttavuudesta ei voi vielä tehdä lopullisia päätelmiä. Koen kuitenkin, että kuvitus vetoimuksen markkinoinnissa totutun valokuvakuvaston sijaan voi tuoda sille uutta yleisöä ja lisää allekirjoittajia.

7 LÄHTEET

Painetut lähteet

Ahjopalo-Nieminen, T. 1999. Kuvittajan keinot. Jyväskylä: Kirjayhtymä Oy.

Hänninen, V. & Tietäväinen, V. 2018. Kertova kuva – Journalistisen kuvituksen mahdollisuuksia ja keinoja. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS).

Koivula, A. & Trümpler, T. (toim.) 2012. Afganistan: johdatus maahan ja kulttuuriin. Lahti: SaferGlobe Finland.

Sacco, J. 2001. Palestine. Korea: Fantagraphics Books.

Salo, M. 2000. Imageware – kuvajournalismi mediafuusiossa. Jyväskylä: Taideteollinen korkeakoulu.

Vuokko, P. 2002. Markkinointiviestintä: merkitys, vaikutus ja keinot. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Sähköiset lähteet

Adichie, C. 2009. The danger of a single story. TEDGlobal 2009. TED Conferences, LLC. Video. Viitattu 13.2.2022. Saatavissa: https://www.ted.com/talks/chimamanda_ngozi_adichie_the_danger_of_a_single_story/transcript

Ahmed, U. (toim.) 2021. Ujuni Ahmedin vieraana: Miksi on ongelmallista lähettää valkoinen julkkis ihmettelmään Afrikan köyhiä? Podcast-jakso. Supla. Viitattu 3.1.2022. Saatavissa: <https://www.supla.fi/audio/3951173>

Akimova, E. 2020. What Is Editorial Illustration? (& How to Get Into It). Envato Tuts+. Viitattu 3.2.2022. Saatavissa: <https://design.tutsplus.com/tutorials/what-is-editorial-illustration-how-to-get-into-it--cms-35776>

All Points North Podcast. 2018. #11: Dr. Faith Mkwesha and Eva Anttila discuss a controversial NGO campaign. Podcast-jakso. Viitattu 27.4.2022. Saatavissa: <https://yle.fi/news/3-10181054>

Amnesty International. 2021a. Afganistan on vaarallinen – mistä kriisissä on kyse? Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://www.amnesty.fi/afganistan-on-vaarallinen-mista-kriisissa-on-kyse/>

Amnesty International. 2021b. Väkivaltaa kohdanneet naiset heitteillä Afganistanissa. Viitattu 25.5.2022. Saatavissa: <https://www.amnesty.fi/vakivaltaa-kohdanneet-naiset-heitteilla-afganistanissa/>

Amnesty International. 2022. Write for Rights. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.amnesty.org/en/get-involved/write-for-rights/>

Anna Lindh -säätiön Suomen verkosto. Kertovatko haavat enemmän kuin tuhat sanaa? – Siirtolaisuus ja etnisyy median kuvastossa. Viitattu 13.2.2022. Saatavissa: <https://www.annalindhfinland.fi/2140-2/>

Araujo, M. 2018. Artists of Color – Charis Loke. Interview series. Saatavissa: <https://www.art-by-mia.com/aoc/2018/6/30/charis-loke>

Bourton, L. 2017. "Subtlety is key": Rachel Levit on the art of illustrating sensitive themes. It's Nice That. Viitattu 16.2.2022. Saatavilla: <https://www.itsnicethat.com/articles/rachel-levit-world-mental-health-day-illustration-101017>

Chikayasu, N. 2022. Sexism in Japan: By the Numbers. Viitattu 23.2.2022. Saatavissa: <https://natsumic.com/Sexism-in-Japan>

Chouliaraki, L. ja Stolic, T. 2017. Rethinking media responsibility in the refugee 'crisis': a visual typology of European news. Volume 39, issue 8. Sage Journals. Viitattu 2.1.2022. Saatavissa: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0163443717726163>

Clark, N. 2021. An Afghan Artist Fears For The Future Of His Craft With The Taliban In Control. CBP (Corporation for Public Broadcasting). Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://www.npr.org/2021/08/15/1027962002/artist-description-fear-in-kabul-as-uncertainty-looms?t=1652187506752>

Ebert, G. 2020. Write for Rights: An Illustrated Campaign for Amnesty International Aims to Free People Who Are Imprisoned. Colossal. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.thiscolossal.com/2021/02/amnesty-international-owen-gent/>

FEM-R (Feministinen ja anti-rasistinen kansalaisjärjestö). Sanasto. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://www.fem-r.fi/sanasto/>

Geranpayeh, S. 2019. Meet Afghanistan's first female graffiti artist, who is risking it all for her murals. The National News. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://www.thenationalnews.com/arts-culture/art/meet-afghanistan-s-first-female-graffiti-artist-who-is-risking-it-all-for-her-murals-1.848877>

Grabsky, P. & Sharifi, S. 2021. My Childhood, My Country: 20 Years in Afghanistan. Afganistan, minun maani. Seventh Art Productions. Yle Areena. Dokumentti. Viitattu 12.2.2022. Saatavissa: <https://areena.yle.fi/1-50926900>

Green, A. 2020. Collections/Images. Of Chickens, Eggs, and Cannonballs: Roger Fenton's Valley of the Shadow of Death (1855). The Public Domain Review (PDR). Viitattu 23.4.2022. Saatavissa: <https://publicdomainreview.org/collection/roger-fenton-valley-of-the-shadow-of-death>

Hall, A. 2011. Illustration. Laurence King Publishing. E-kirja. Viitattu 2.1.2022. Saatavissa: https://lut.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?-docid=alma991972998206254&context=L&vid=-358FIN_LUT:LAB&lang=fi&search_scope=LAB_CAMPUS_CDI&adaptor=Local%20Search%20

Engine&tab=Everything&query=any,contains,Andrew%20hall&offset=0

Halme, J. 2018. Aivorihi - toteutus ja peruseriaatteet. Orchidea. Viitattu 17.5.2022. Saatavissa: <https://info.orchidea.dev/innovaatio-blogi/aivorihi>

Hassani, S. 2021. Dreaming Graffiti. Viitattu 4.5.2022. Saatavissa: <https://www.shamsiahassani.net/dreaming-graffiti>

Hiitola, J. & Mankki, L. 2015. Rajat ja sukupuolittunut pakolaispolitiikka. Feministien vuoro. Viitattu 12.3.2022. Saatavissa: <https://feministienvuoro.wordpress.com/category/aiheita/etnisyys-ja-rotu/>

Hintsanen, P. Coloria. Musta. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://www.coloria.net>

Howden, D. 2018. Picturing Refugees – How to Challenge Stereotypical Refugee Images: A Photographer's Guide. The New Humanitarian. Viitattu 26.4.2022. Saatavissa: <https://deeply.thenewhumanitarian.org/refugees-community/2018/03/15/how-to-challenge-stereotypical-refugee-images-a-photographers-guide>

Huoviala, K. 2018. Muistatko vielä Sari Sairaanhoitajan? Nyt vaalien lähestyessä Yrjö Yrittäjä on poliittinen suojelukohde. Aamulehti. Viitattu 6.5.2022. Saatavissa: <https://www.aamulehti.fi/kolumnit/art-2000007478640.html>

Journalistiliitto. 2014. Journalistin ohjeet. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://journalistiliitto.fi/fi/pelisaannot/journalistin-ohjeet/>

Kotilainen, N. 2018. Miksi Planin "12-vuotiaan äitiysvaatteet" -kampanja on ongelmallinen? Liikkeessä yli rajojen. ETMU. Viitattu 10.4.2022. Saatavissa: <https://liikkeessayli-rajojen.fi/miksi-planin-12-vuotiaan-aitiysvaatteet-kampanja-on-ongelmallinen/>

Kumar, R. 2021. 'We planted a seed': the Afghan artists who painted for freedom. Guardian News & Media. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/oct/23/we-planted-a-seed-the-afghan-artists-who-painted-for-freedom>

Lannan Foundation. 2022. Joe Sacco Biography. Viitattu 28.2.2022. Saatavissa: <https://lannan.org/bios/joe-sacco>

Lee-Merrion, H. 2020. An introduction to conceptual and editorial illustration. Viitattu 19.1.2022. Saatavissa: <https://www.harriblemerrion.com/blog/2020/6/1/what-is-conceptual-and-editorial-illustration>

MacNaughton, W. Illustrated Journalism. Communication Arts. Viitattu 1.1.2022. Saatavissa: <https://www.commarts.com/columns/illustrated-journalism>

Ratcliffe, R. 2018. Charity censured for use of semi-clad woman in refugee crisis campaign. Guardian News & Media. Viitattu 23.3.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/global-development/2018/dec/20/dutch-charity-censured-for-use-of-semi-clad-woman-in-refugee-crisis-campaign-amnesty-international-medecins-sans-frontieres>

Robichaud, M. 2018. You can't just draw purple people and call it diversity. Shopify UX. Viitattu 24.4.2022. Saatavissa: <https://ux.shopify.com/you-cant-just-draw-purple-people-and-call-it-diversity-e2aa30f0c0e8>

Sacirbey, O. 2013. Denim burqa ad: bold or insulting? Sojournes. Viitattu 26.4.2022. Saatavissa: <https://sojo.net/articles/denim-burqa-ad-bold-or-insulting>

Skidmore, M. 2015. Drawing War Through The Eyes Of Joe Sacco: The unorthodox illustrator tells us why was is better hand-drawn. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa: <https://www.itsnicethat.com/features/drawing-war-through-the-eyes-of-joe-sacco-the-unorthodox-illustrator-tells-us-why-was-is-better-hand-drawn>

T. Azevedo, R., De Beukelaer, S., L. Jones, I., Safra, L. & Tsakiris, M. 2021. When the lens is too wide: The political consequences of the visual dehumanization of refugees. Humanities and social sciences communications. Viitattu 27.4.2022. Saatavissa: <https://www.nature.com/articles/s41599-021-00786-x.pdf>

Textile Research Centre a. Afghan Dress. 0: Cover page. TRC Leiden. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa: <https://www.trc-leiden.nl/trc-digital-exhibition/index.php/afghan-dress/item/236-0-cover-page>

Textile Research Centre b. Afghan Dress. 4: Basic forms of traditional dress. TRC Leiden. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa: <https://www.trc-leiden.nl/trc-digital-exhibition/index.php/afghan-dress/item/73-basic-forms-of-garments>

Textile Research Centre c. Afghan Dress. 13. Burqa or chadari? TRC Leiden. Viitattu 23.4.2022. Saatavissa: <https://www.trc-leiden.nl/trc-digital-exhibition/index.php/afghan-dress/item/86-burqa-or-chadari>

The New York Times. 2021. Taliban Takeover in Afghanistan. Viitattu 15.4.2022. Saatavissa: <https://www.nytimes.com/news-event/taliban-afghanistan>

Tietäväinen, V. 2011. Journalistisen kuvituksen merkitys I/IV. The Role of Journalistic Illustration I/IV. Linjamiehet. Viitattu 4.1.2022. Saatavissa: <http://linjamiehet.fi/blog/post/243/journalistisen-kuvituksen-merkitys-iiiv-the-role-of-journalistic-illustration-iiiv/?y=2011&m=7&>

Toivola, J. (toim.) 2021. TOIVOLA. Sota joka vei hymyn. Podcast-jakso. Spotify. Viitattu 21.2.2022. Saatavissa: <https://open.spotify.com/show/4Tik5MFi71f3gWXUDH7f-Qe?si=78f8c1d0dd2e4a98>

Tsakiris, M. 2021. Refugees in the media: how the most commonly used images make viewers dehumanise them. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://theconversation.com/refugees-in-the-media-how-the-most-commonly-used-images-make-viewers-dehumanise-them-171865>

Unesco. 2022. Cultural Landscape and Archaeological Remains of the Bamiyan Valley. World Heritage List. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <http://whc.unesco.org/en/list/208/>

Valokuvaajaksi.fi. Kuvankäsittely. Suomen lehtikuvaajat ry. Viitattu 24.4.2022. Saatavissa: <http://www.valokuvaajaksi.fi/asiakassuhteet/kuvankasittely/>

Waterson, J. 2020. Comic Relief stops sending celebrities to African countries. Guardian News & Media. Viitattu 27.4.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2020/oct/27/comic-relief-stops-sending-celebrities-to-african-countries>

Kuvalähteet

Kuva 1

Tanveer, J. 2021. AFP via Getty Images. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-11-24/what-the-return-of-the-taliban-means-for-afghanistan-quicktake>

Kuva 2

Bronstein, P. 2021. The Wall Street Journal. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://www.wsj.com/articles/after-taliban-return-afghan-women-face-old-pressures-from-fathers-brothers-11639564204>

Kuva 3

Hassani, S. 2016. The National. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://www.thenationalnews.com/arts-culture/art/meet-afghanistan-s-first-female-graffiti-artist-who-is-risking-it-all-for-her-murals-1.848877>

Kuva 4

Hassani, S. 2021. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://www.shamsiahassani.net/murals>

Kuva 5

Hassani, S. 2021. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://www.shamsiahassani.net/dreaming-graffiti>

Kuva 6

Hassani, S. 2021. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <https://www.shamsiahassani.net/murals>

Kuva 7

Barackzay, S. 2021. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa: <https://twitter.com/BarackzaySara/status/1451401845297979395>

Kuva 8

Barackzay, S. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/mar/02/id-like-to-join-pixar-one-day-meet-afghanistans-first-female-animator>

Kuva 9

Barackzay, S. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa: <https://www.news18.com/news/buzz/disney-is-my-dream-afghanistans-first-woman-animator-aims-higher-despite-challenges-3580280.html>

Kuva 10

Picasso, P. 1959. La Colombe et le Prisonnier. Succession Picasso/DACS. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/world/gallery/2011/apr/03/amnesty-international-posters-in-pictures>

Kuva 11

Kawamura, Y. 1980. Freedom in the 80s. Amnesty International. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/world/gallery/2011/apr/03/amnesty-international-posters-in-pictures>

Kuva 12

Moomin Characters Oy Ltd. 2021. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://www.moomin.com/en/blog/amnesty-x-moomin/#54c2d795>

Kuva 13

Reynolds, P. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://followthelights.co.uk/amnesty-internationals-i-welcome-campaign>

Kuva 14

Gent, O. 2020. Amnesty International – Write for Rights. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.thisiscolossal.com/2021/02/amnesty-international-owen-gent/>

Kuva 15

Amnesty International. 2020. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.amnesty.fi/kun-kaikkialla-pelottaa-uiguurit-kertovat-kiinan-harjoittamasta-pelottelusta-ulko-mailla/>

Kuva 16

Reshto, V. 2020. Amnesty Illustrations. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://verareshto.com/Amnesty-Illustrations-1>

Kuva 17

Reshto, V. 2020. Amnesty Illustrations. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://verareshto.com/Amnesty-Illustrations-1>

Kuva 18

Vuodatus.net. 2017. Mielpideverstas. Kokoomuksen vaalimateriaalia. Viitattu 6.5.2022. Saatavissa: <https://pop51.vuodatus.net/lue/2007/10/sari-sairaanhoitaja-olet-saanut-kirjeen>

Kuva 19

@plansuomi (Plan International Suomi). 2021. Instagram-julkaisu 3.3.2022. Viitattu 6.5.2022. Saatavissa: <https://www.instagram.com/plansuomi/?hl=fi>

Kuva 20

@mml_fi (Mannerheimin lastensuojeluliitto). 2022. Instagram-julkaisu 19.1.2022. Viitattu 6.5.2022. Saatavissa: https://www.instagram.com/mml_fi/?hl=fi

Kuva 21

NotReal. 2020. Teens at Home. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://notreal.tv/project/unicef>

Kuva 22

Rewire Design. 2021. Protecting children is everyone's duty. Viitattu 3.4.2022. Saatavissa: <https://www.rewire.design/childrens-rights-illustrations-for-unicef-south-sudan/>

Kuva 23

Sarajärvi, J. 2021. Kuvitus Mannerheimin lastensuojeluliiton lehden numeroon 4/2021. Viitattu 6.5.2022. Saatavissa: <https://johannasarajarvi.com/illustration>

Kuva 24

Virtalaakso, K. 2020. Kuvitus WWF:n lehden numeroon 3/2020. Viitattu 6.5.2022. Saatavissa: <https://wwf.fi/wwf-lehti/wwf-lehti-3-2020/varainhankinta-on-wwfn-suojelutyon-elinehto-nain-yhdesta-eurosta-saadaaan-kolme/>

Kuva 25

Tavast, J. 2021. Kuvituskuva abortista. Viitattu 14.2.2022. Saatavissa: <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000008363598.html>

Kuva 26

Adobe Stock/AOP. Kuvituskuva Iltalehden artikkeliin 2021. Viitattu 14.2.2022. Saatavissa: <https://www.iltalehti.fi/mieli/a/363e135b-1d53-42c2-978e-e157d390c87c>

Kuva 27

Fenton, R. 1855. Valley of the Shadow of Death. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa: <https://publicdomainreview.org/collection/roger-fenton-valley-of-the-shadow-of-death>

Kuva 28

Fenton, R. 1855. Valley of the Shadow of Death, second version. Viitattu 16.4.2022. Saatavissa: <https://publicdomainreview.org/collection/roger-fenton-valley-of-the-shadow-of-death>

Kuva 29

Zukauskaite, K. 2014. Viitattu 10.5.2022. Saatavissa: <http://kotryna-zukauskaite.squarespace.com/washington-post/>

Kuva 30

Sacco, J. 1993. Saatavissa: <https://www.itsnicethat.com/features/drawing-war-through-the-eyes-of-joe-sacco-the-unorthodox-illustrator-tells-us-why-was-is-better-hand-drawn>

Kuva 31

Ramos, F. 2020. Suicide – Scientific American. Viitattu 2.1.2022. Saatavissa: <https://fatinha.com/portfolio/suicide-scientific-american/>

Kuva 32

Cen, J. Depression. Anxy Magazine. Viitattu 2.1.2022. Saatavissa: <http://cenjun.com/depression-anxy-magazine>

Kuva 33

Chan, H. 2021. The tech that wants to help you sleep. Quartz. Viitattu 31.1.2022. Saatavissa: <https://hoichan.com/Sleep-Anxiety>

Kuva 34

Chikayasu, N. Sexism in Japan: By the Numbers. Illustration series for Charitsumo. Viitattu 2.2.2022. Saatavissa: <https://natsumic.com/Sexism-in-Japan>

Kuva 35

L. Ruiz, R. 2019. Kuvitus New York Timesille. Viitattu 16.2.2022. Saatavissa: <https://rachellevitruiz.com/New-York-Times>

Kuva 36

Strautniekas, K. Be conscious. Recognise the anger. Kampanjakuvitukset Gelbekit Vaikus -järjestölle. Viitattu 4.3.2022. Saatavissa: <https://strautniekas.com/#/conscious/>

Kuva 37

Gent, O. 2021. Child to Parent Violence. Viitattu 16.3.2022. Saatavissa: <https://www.behance.net/gallery/124224519/BBC-News-Child-to-Parent-Violence>

Kuva 38

Reynolds, P. 2022. War at the end of history. Viitattu 2.5.2022. Saatavissa: <https://www.behance.net/gallery/141129657/The-New-Statesman-War-at-the-end-of-history>

Kuva 39

Loke, C. Kuvitus. Viitattu 3.2.2022. Saatavissa: <https://www.charisloke.com/work#editorial>

Kuva 40

Koutaniemi, M. 2017. 12-vuotiaan äitiysvaatteet. Plan International Suomi. Viitattu 28.4.2022. Saatavissa: <https://www.savonsanomat.fi/paikalliset/2999342>

Kuva 41

Handout. 2018. Amnestyn Hollannin osaston lehdien kansi. Viitattu 12.2.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/global-development/2018/dec/20/dutch-charity-censured-for-use-of-semi-clad-woman-in-refugee-crisis-campaign-amnesty-international-medecins-sans-frontieres>

Kuva 42

Religion News Service. Diesel jeans ad. Viitattu 28.4.2022. Saatavissa: <https://sojo.net/articles/denim-burqa-ad-bold-or-insulting>

Kuva 43

Hussain, N. Ending America's Forever War: What is next for Afghan women? Kuvitus. Viitattu 3.3.2022. Saatavissa: <https://fullerproject.org/ending-americas-forever-war-what-is-next-for-afghan-women/>

Kuva 44

Medlej, J. Guide to Human Types. Viitattu 3.2.2022. Saatavissa: <http://cedarseed.com/portfolio/human-types/>

Kuva 45

Textile Research Centre – Leiden. Cap. Viitattu 26.4.2022. Saatavissa: <https://trc-leiden.nl/collection/?trc=TRC%202016.1799>

Kuva 46

EPA-EFE. Hijabiin pukeutunut nainen. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://www.nytimes.com/2021/09/10/us/politics/afghan-taliban-escape.html>

Kuva 47

Unsplash. 2018. Niqabiin pukeutunut nainen. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://unsplash.com/photos/F7lts-N8ma6Y>

Kuva 48

Rasfan, M. 2021. AFP/Getty Images. Viitattu 3.5.2022. Saatavissa: <https://www.egyptindependent.com/taliban-decree-orders-women-in-afghanistan-to-cover-their-faces/>

Kuva 49

Amnesty International. 2021. Suomen myönnettävä suoje-lua afganistanilaisille-vetoomus. Kuvakaappaus 17.4.2022. Viitattu 17.4.2022. Saatavissa: <https://www.amnesty.fi/vetoomukset/suomen-myonnettava-suojelua-afganistanilaisille/>

Kuva 50

Textile Research Centre – Leiden. Postcard. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://trc-leiden.nl/collection/?trc=TRC%202017.1883>

Kuva 60

Shutterstock. Informal settlements in Kabul Afghanistan on a hill. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://www.shutterstock.com/image-photo/informal-settlements-kabul-afghanistan-on-hill-586686341>

Kuva 61

Bronstein, P. 2021. Marjan Amiri. The Wall Street Journal. Viitattu 9.5.2021. Saatavissa: <https://www.wsj.com/articles/after-taliban-return-afghan-women-face-old-pres-sures-from-fathers-brothers-11639564204>

Kuva 62

FT/Rukhshana Media. Afghan 15-year-old student and activist Sotooda Forotan. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://rukshana.com/en/after-an-afghan-girl-convin-ced-the-taliban-to-reopen-schools-she-was-pulled-out-of-school-over-safety-concerns>

Kuva 63

Thomas, J. Kaksi afganistanilaispoikaa Islamabadin pakolaisleirillä Pakistanissa. CBC. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://www.cbc.ca/news/world/afghanistan-pakistan-border-future-1.6163876>

Kuva 69

E-Rahmati, M. WCPF. Zarafshan. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://worldschildrensprize.org/clothingafghanistan>.

Kuva 70

Guckelsberger, F. Hazara-miehiä Daimirdadiha-moskeijassa. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://magazin.zenith.me/de/kultur/die-neue-zenith-012020-ist-da>

Kuva 71

Getty Images. Students in a classroom in Afghanistan. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: https://www.bbc.com/news/business-60923196?utm_source=operamini&utm_medium=feednews&utm_campaign=operamini_feednews&fr=operanews

Kuva 72

Bronstein, P. 2021. Fahima and her daughter in Kabul. The Wall Street Journal. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://www.wsj.com/articles/after-taliban-return-afghan-women-face-old-pressures-from-fathers-brothers-11639564204>

Kuva 73

Textile Research Centre – Leiden. Waistcoat. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://trc-leiden.nl/collection/?trc=TRC%202008.0295>

Kuva 77

CNN. Local mosque complex in Afghanistan, where girls are studying Quran. Kuvakaappaus videosta 9.5.2022. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://edition.cnn.com/videos/world/2021/08/17/womens-education-afghanistan-lon-orig-eg-tp.cnn>

Kuva 78

UNICEF Afghanistan/Ahmadi. 2016. Qabela, a Community Health Worker in northern Afghanistan, holds three-year old Assadullah. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://medium.com/@UNICEFAfghanistan/educating-families-to-combat-malnutrition-7a37ae9bed8a>

Kuva 85

AFP/Getty Images. Afghan women pictured taking a walk. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/afghan-leader-accused-of-bid-to-legalise-rape-1658049.html>

Kuva 86

Us Air Force/Reuters. 2021. A woman carries a child on to an evacuation flight at Hamid Karzai International Airport in Kabul. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/sep/08/they-came-for-my-daughter-afghan-single-mothers-face-losing-children-under-taliban>

Kuva 93

Khan, T. N. Kabul, years before being overrun by the Taliban in 2021. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://scroll.in/article/1003056/walking-on-the-streets-of-kabul-before-the-taliban-took-over-afghanistan>

Kuva 94

AP. 2021. Smoke rises after an explosion in Kabul, Afghanistan on 13 November, 2021. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://thecradle.co/Article/news/3878>

Kuva 101

Kohsar, W./AFP. 2021. Afghan people climb atop a plane as they wait at the Kabul airport in Kabul. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://www.aljazeera.com/gallery/2021/8/16/desperate-afghans-throng-kabul-airport-escape-taliban>

Kuva 102

Kohsar, W. AFP via Getty Images. 2021. Ihmisiä Kabulin lentokentällä. Viitattu 9.5.2022. Saatavissa: <https://eu.detroitnews.com/story/opinion/2021/08/20/opinion-steep-cost-mishandling-our-withdrawal-afghanistan/8194496002/>

Kuvio 1

Vuokko, P. 2002. Markkinointiviestintä: merkitys, vaikutus ja keinot. Mainonnan vaikutusprosessi. Mukailtu, pohjana Vuokko 2002, 204.

Kuvio 2

Amnesty International Brand Hub. 2022. Color. Viitattu 8.5.2022. Saatavissa: <https://brandhub.amnesty.org/visual-design/colour/>

Rita Raaska

2022